

JAARVERSLAG 2013 VAN HET VLAAMS ENERGIEAGENTSCHAP

Uitvoering van artikel 23 van de beheersovereenkomst van 15 januari 2008

31 maart 2014

Inhoudsopgave	
Voorwoord	5
Het Vlaams Energieagentschap	7
1. Missie, visie en waarden	8
2. Doelstellingen	9
3. Taken en bevoegdheden	10
Uitvoering strategische en operationele organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst	11
1. Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	12
1.1. Het VEA zal de implementatie coördineren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden	12
1.2. Het VEA zal de omzetting in Vlaamse regelgeving voorbereiden van de bepalingen van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energieprestaties van gebouwen (EPBD-richtlijn)	14
1.3. Het VEA zal een actieplan bijna-energieneutrale gebouwen uitwerken	14
1.4. Het VEA zal een stappenplan uitwerken tot het stapsgewijs verstrengen van de EPB-eisen voor nieuwbouw tot 2021	15
1.5. Het VEA zal de implementatie voorbereiden van het energieprestatiecertificatensysteem voor niet-residentiële gebouwen	15
1.6. Het VEA wil, geïntegreerd in een certificatiesoftware, een gebruiksvriendelijke maatwerkadvismodule voor residentiële gebouwen laten ontwikkelen	16
1.7. Het VEA zal een ontwerp van besluit voorbereiden over de stroomlijning van de erkenningsregelingen voor de energiedeskundigen type A en type B	17
1.8. Het VEA wil meewerken aan de uitwerking van een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen	17
1.9. Het VEA wil ter ondersteuning van de implementatie van de verstrengde energieprestatie-regelgeving een EPB-software van de tweede generatie ter beschikking stellen van verslaggevers en architecten	18
1.10. Het VEA zal de lopende energiebeleidsovereenkomsten evalueren en het overleg over de opmaak van een of meer nieuwe overeenkomsten coördineren en ondersteunen	19
1.11. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPB-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPB-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving	19
1.12. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPC-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPC-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving	20
1.13. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van de tijdige indiening van de startverklaring en de EPB-aangifte	20
1.14. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van het voldoen aan de EPB-eisen	21
1.15. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving handhaven op het vlak van waarheidsgetrouwe rapportering van de energieprestaties door de EPB-verslaggever	22
1.16. Het VEA zal het energieprestatiecertificatensysteem voor bestaande woongebouwen handhaven	23
1.17. Het VEA zal het energieprestatiecertificatensysteem voor publieke gebouwen handhaven	26
1.18. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving inzake de energieprestaties van nieuwe en vernieuwde gebouwen evalueren	27
1.19. Het VEA zal een tweede evaluatie uitvoeren van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecificatie van bestaande gebouwen	27
1.20. Het VEA zal de energieprestatieregelgeving monitoren en de ontwikkelingen analyseren	28
1.21. Het VEA zal een actieplan uitwerken en implementeren voor de kwaliteitsborging van de opleidingen tot energiedeskundige	29

Inhoudsopgave		
1.22.	Het VEA zal de aanvragen beoordelen die worden ingediend in het kader van de subsidie-regeling voor energieconsulentenprojecten	29
1.23.	Het VEA zal het Energierenovatieprogramma 2020 uitvoeren en monitoren	30
1.24.	Het VEA zal de REG-actieplannen en -rapporten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders beoordelen	33
1.25.	Het VEA zal een evaluatierapport aan de minister voorleggen over de REG-openbaredienstverplichtingen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders	33
1.26.	Het VEA zal de premieaanvragen van de sociale verhuurkantoren beoordelen	33
1.27.	Het VEA zal op basis van de lijsten van de netbeheerders de uitbetalingsdossiers voor de Vlaamse dakisolatiepremie opmaken	33
1.28.	Het VEA zal de aanvragen van bedrijven voor een verhoogde investeringsaftrek voor energie-investeringen beoordelen	34
1.29.	Het VEA zal de energieplannen en energiestudies in het kader van het besluit Energieplanning beoordelen	35
1.30.	Het VEA zal het departement LNE adviseren over de dossiers in het kader van het thema energie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies	36
2.	Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmte-krachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	37
2.1.	Het VEA zal een beleidskader uitwerken om de duurzame inzet van vaste en gasvormige biomassa voor energieproductie te realiseren	37
2.2.	Het VEA zal een voorstel voor een verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwvoorschriften voorbereiden	38
2.3.	Het VEA zal in overleg met de andere gewesten en de federale overheid een voorstel voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties uitwerken	38
2.4.	Het VEA wil het Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020 mee uitvoeren, monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen om te voldoen aan de tussentijdse doelstellingen van richtlijn 2009/28/EG	39
2.5.	Het VEA voert doorlopend overleg en monitort de ontwikkeling van technieken en omgevingsvoorwaarden om aan de minister regelmatig een evaluatie van de onrendabele toppen inzake hernieuwbare energie en WKK te kunnen voorleggen	40
2.6.	Het VEA zal de realisatie van de doelstellingen voor warmte-krachtkoppeling in het Vlaamse Gewest monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen	41
2.7.	Het VEA zal voor de gewestelijke energiebevoegdheden de vereiste input leveren om te voldoen aan de evaluatie- en rapporteringsverplichtingen voorgeschreven door de Europese richtlijnen inzake hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling	42
2.8.	Het VEA zal de werkprogramma's monitoren van de vzw's met een werkingssubsidie (Cogen, ODE, Biogas-E, Quest)	43
2.9.	Het VEA zal de werkzaamheden van de Interdepartementale Windwerkgroep organiseren en coördineren tot implementatie van de omzendbrief windenergie	43
2.10.	Het VEA zal de subsidieaanvragen beoordelen in het kader van de demonstratieprojecten bij openbare besturen en vzw's (micro-WKK en warmtepompen)	44
2.11.	Het VEA zal een marktintroductieplan voor micro-WKK-installaties voorbereiden	44
3.	Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	45
3.1.	Het VEA zal een voorstel uitwerken voor de financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten	45

Inhoudsopgave		
3.2.	Het VEA zal regelmatig een evaluatie voorleggen aan de minister over de sociale openbaardienstverplichtingen van de distributienetbeheerders	46
3.3.	Het VEA zal de waarborgaanvragen beoordelen voor FRGE-leningen aan lokale entiteiten	47
3.4.	Het VEA zal meewerken aan de evaluatie van de maatregel inzake de toekenning van een jaarlijkse hoeveelheid gratis elektriciteit	48
4.	Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen	49
4.1.	Het VEA wil een proefproject opzetten op basis waarvan een stappenplan kan worden opgesteld om lokale energieloketten uit te bouwen	50
4.2.	Het VEA zal een gestructureerd informatie- en kennissysteem exploiteren voor het managen en beantwoorden van de algemene informatievragen die binnenkomen op energie@vlaanderen.be	50
4.3.	Het VEA zal externe sensibiliserings- en communicatieacties voeren inzake het energieverbruik en milieuvriendelijke energieproductie (via beurzen en de media)	51
4.4.	Het VEA zal positief gewaardeerde informatiebrochures en folders over REG en milieuvriendelijke energieproductie laagdrempelig ter beschikking stellen	52
4.5.	Het VEA zal een gebruiksvriendelijke en drukbezochte website beheren	52
5.	Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus	53
5.1.	Het VEA zal input leveren voor de beleidsbrieven van de minister	53
5.2.	Het VEA zal energierapporten ter beschikking stellen met betrouwbare gegevens over de energieproductie en het verbruik per sector	53
5.3.	Het VEA zal meewerken aan de opmaak, uitvoering, rapportering en evaluatie van het Vlaams Klimaatbeleidsplan voor de acties waarvoor het agentschap trekker is	54
Interne werking		55
1.	Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten	56
1.1.	Jaarlijks actualiseren van de zelfevaluatie volgens de thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing	56
1.2.	Jaarlijks een verbetertraject voor de relevante thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing concretiseren in het ondernemingsplan op basis van de jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie en, indien beschikbaar, op basis van aanbevelingen geformuleerd door controle-instanties	57
2.	Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten	59
2.1.	Vermindering van de personeelsbehoeften van het VEA voor de processen die in de nutsmatrix voor het agentschap als afstootbare processen of processen met een beperkte meerwaarde voor het Vlaamse energiebeleid worden gecatalogeerd	59
2.2.	Jaarlijkse systematische doorlichting van de processen met het oog op mogelijke automatisaties	59
2.3.	Uitbouwen van een energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron	60
2.4.	Monitoringtool ontwikkelen voor het meten van efficiëntiewinsten	60
Uitvoering van de begroting 2013		63
Personeel		67
1.	Personeelsbestand (toestand 31 december 2013)	67
2.	Personeelsplan (toestand 31 december 2013)	67
Voorbereiden van de antwoorden op parlementaire vragen		68
Uitvoering ondernemingsplan 2013		74

Voorwoord

Het voorliggend jaarverslag 2013 van het Vlaams Energieagentschap (VEA) bevat de jaarrapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst 2011-2015 en het ondernemingsplan 2013. Voor iedere organisatie doelstelling wordt in eerste instantie de doelstelling uit de beheersovereenkomst hernomen. Voor strategische organisatie doelstellingen (SOD) gebeurt dit met vermelding van effectindicator, streefnorm en realisatiegraad eind 2013. Voor operationele organisatie doelstellingen (OOD) worden de prestatie-indicator, de prestatienorm en de realisatiegraad eind 2013 vermeld. De realisatiestatus van de resultaatgerichte doelstellingen 2013 van het ondernemingsplan 2013 worden per betreffende organisatie doelstelling beschreven en als bijlage bij dit jaarverslag wordt de volledige monitoringtabel opgenomen.

Dit jaarverslag geeft aan dat het agentschap in 2013 opnieuw heel wat projecten tot een goed einde heeft gebracht en voor heel wat recurrente processen goede prestaties heeft geboekt.

In de loop van 2013 werden verschillende projecten uitgewerkt om uitvoering te geven aan de tijdige implementatie van de richtlijn

energie-efficiëntie. Door het agentschap werden verschillende nota's aan de Vlaamse Regering (in het kader van de artikelen 5 en 7), standpuntbepalingen (voor de artikelen 3 en 14) en nieuwe regelgevingsvoorstellen (voor omzetting artikelen 8 en 14) voorbereid. Het VEA heeft in 2013 ook het grootste deel van de voorbereiding verricht voor de opmaak van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie.

In 2013 werd tevens het regelgevingsproces opgestart dat uitvoering geeft aan de door het VEA afgewerkte EPB-evaluatie 2013. De ontworpen regelgeving is het sluitstuk tot volledige omzetting van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen. Het gewijzigde Energiebesluit en het ontwerp van wijzigingsdecreet werden op 29 november 2013 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het ontwerp van wijzigingsdecreet is begin 2014 goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

Mede op basis van beleidsvoorbereidende studies die door het VEA werden geïnitieerd en intens overleg met de belanghebbenden, heeft de Vlaamse Regering in 2013 het stappenplan voor het verstrengen van het E-peil tot 2021 (bijna-energie neutraal of BEN) in re-

gelgeving vastgelegd. Aansluitend heeft het agentschap het initiatief genomen om het voorlopersbeleid voor BEN-nieuwbouw gestalte te geven.

Halfweg 2013 is een Vlaamse versie van de EPB-software 3G beschikbaar gekomen voor testen en opleidingen. Het VEA heeft de opleiders getraind en opleidingsmateriaal ter beschikking gesteld zodat de opleidingsinstellingen opleidingen konden aanbieden. De software werd officieel gereleased begin 2014. De nieuwe EPB-software 3G is verplicht voor vergunningen aangevraagd vanaf 1 januari 2014.

In 2013 werden de controles met betrekking tot de aanwezigheid van het EPC en de advertentieplicht bij het te koop en te huur aanbieden van woningen uitgebreid met controles ter plaatse. Hierbij werd de klemtoon gelegd op de particuliere verhuur. Er kon worden vastgesteld dat woningen die rechtstreeks te koop of te huur worden aangeboden door de eigenaar vaker niet over een EPC beschikken of niet voldoen aan de advertentieplicht dan woningen die op de huizenmarkt worden aangeboden met de tussenkomst van een makelaar of notaris. Daarnaast werd in 2013 gestart met de analyse van een nieuwe webapplicatie ter vervanging van de huidige certificatiesoftware (EPACT) voor residentiële gebouwen.

De energiepremieregeling werd met de goedkeuring van het wijzigingsbesluit op 29 november verder gestroomlijnd. Hiermee ligt een duidelijke focus op de prioriteiten van het Energierenovatieprogramma 2020 en het actieplan voor het bevorderen van energie-efficiëntie in KMO's en kantoren (KEEP) dat op 19 juli 2013 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Eén van de wijzigingen is de invoering van de combipremie om de grondige energierenovatie van woningen aan te moedigen. Wie vanaf 2014 zowel zijn muren als zijn ramen in één keer aanpakt, krijgt een vier keer hogere premie voor de vervanging van de ramen. Verder werd de doelgroep van verschillende andere premies uitgebreid en de er premiehoogtes aangepast. Voor wat de steun na audit betreft, is afgestapt van de verplichting dat de audit moet worden uitgevoerd door een energiedeskundige en is de steun zelf geuniformiseerd.

Het vernieuwde steunmechanisme voor groene stroom en WKK ging in 2013 van kracht. De in het besluit vastgelegde modaliteiten voor het nieuwe ondersteuningskader zijn in 2013 door het agentschap operationeel gemaakt.

In 2013 werden de onrendabele toppen en bijhorende bandingfactoren berekend. De ontwerpversies werden eerst voorgelegd aan de stakeholders. Voor projecten met een strategisch belang werden door het VEA projectspecifieke berekeningen gemaakt en ter validatie aan de minister voorgelegd. Tevens werd een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen opgemaakt ter evaluatie en monitoring van de ondersteuningsmechanismen. Daaraan verbonden is een bruto binnenlandse groenestroomproductie vooropgesteld met indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron.

Het VEA heeft in 2013 ook verder werk gemaakt van haar organisatiebeheersing. Het eerste beleidsgericht rapport voor het VEA werd eind 2013 door IAVA ter beschikking gesteld en schetst een stand van zaken. Het rapport geeft aan dat het VEA bij de validatie van de maturiteit door IAVA in 2010 al over een globaal hoge maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing beschikte. In de periode 2011-2013 werden op een planmatige en gestructureerde wijze verdere acties ondernomen om het systeem van organisatiebeheersing te onderhouden en te optimaliseren. Aandacht werd besteed aan de realisatie van de aanbevelingen, de periodieke evaluatie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing en de verdere uitbouw van het systeem van risicomanagement binnen de organisatie. Deze acties reflecteren zich bijgevolg in een hoge realisatiegraad van de aanbevelingen en in een positieve evolutie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing.

In 2013 heeft het VEA voor alle parlementaire vragen (schriftelijke vragen, vragen om uitleg, interpellaties) tijdig de gevraagde input aangeleverd. Deze opdracht vergde in 2013 heel wat bijkomende personeelsinzet van het agentschap (2013: 200 vragen; 2012: 159; 2011: 165).

De monitoringtabel 2013 geeft aan dat het agentschap in 2013 opnieuw zeer goed heeft gepresteerd. Een vaststelling blijft wel dat voor een aantal processen de personeelsbezetting van het agentschap krap is en niet in verhouding staat tot de jaardoelstellingen en verwachtingen. Een bijkomende onverwachte opdracht leidt quasi zeker tot vertragingen bij de uitvoering van andere taken en opdrachten. Voor een aantal jaardoelstellingen moet het agentschap dan ook rapporteren dat ze met een zekere vertraging werden gerealiseerd.

1. Missie, visie en waarden

Het besluit tot oprichting van een intern zelfstandig agentschap, het Vlaams Energieagentschap, werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 16 april 2004.

Het Vlaams Energieagentschap (VEA) heeft formeel zijn werking opgestart vanaf 1 april 2006.

Onze missie

Het evalueren, voorbereiden en uitvoeren van een op duurzaamheid gericht energiebeleid door het inzetten van de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier.

Onze visie

Het Vlaams Energieagentschap ontplooit zich verder als een klantvriendelijke en betrouwbare overheidsinstantie die:

- *binnen zijn mogelijkheden bijdraagt tot het stimuleren van het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie;*
- *via sturende maatregelen en doorgedreven communicatie tracht de samenleving te doordringen van de boodschap dat de meest milieuvriendelijke, de meest goedkope én dus de meest sociale energie deze is welke niet wordt verspild;*
- *flexibel en efficiënt inspeelt op veranderende omgevingsfactoren;*
- *medewerkers de kans biedt zichzelf te vervolmaken en ruime aandacht heeft voor een stimulerende werksfeer met een goede balans tussen werk en privé.*

Onze waarden

Het gedrag en handelen van onze werknemers wordt afgetoetst aan volgende waarden:

- *Klantgerichtheid.*
- *Dynamiek en flexibiliteit.*
- *Efficiëntie.*
- *Deskundigheid.*
- *Teamgeest.*

2. Doelstellingen

In de beheersovereenkomst 2011-2015, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 12 november 2010, staan de strategische doelstellingen van het VEA beschreven:

- Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.
- Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen, en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.
- Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.

- Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen.
- Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus.

Idem, maar voor de interne werking van het VEA:

- Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten.
- Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten.

Voor de onderliggende operationele doelstellingen, die jaarlijks verfijnd en uitgewerkt worden in een ondernemingsplan, wordt verwezen naar de beheersovereenkomst.

3. Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het VEA staan beschreven in zijn oprichtingsbesluit. In het kader van de realisatie van zijn missie en visie voert het agentschap volgende beleidsuitvoerende taken uit:

- *het bevorderen van het rationeel energiegebruik en het beheer van de daartoe bestemde middelen en fondsen;*
- *het bevorderen van de milieuvriendelijke energieproductie en het beheer van de daartoe bestemde middelen en fondsen;*
- *het voeren van sensibiliserings- en communicatieacties inzake milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik;*
- *het uitvoering geven aan de regelgeving in verband met beheer en uitbouw van de distributienetten van elektriciteit, gas en warmte;*
- *het uitvoeren, of laten uitvoeren, van analyses ter ondersteuning van de beleidsuitvoering;*
- *het verwerken van de uit de beleidsuitvoering verworven informatie met het oog op het toeleveren aan het departement van beleidsgerichte input;*
- *het bijdragen tot de uitvoering van het Vlaams klimaatbeleidsplan;*
- *alle andere beleidsuitvoerende taken betreffende het energiebeleid die bij decreet of door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Energieagentschap worden toevertrouwd.*

Uitvoering strategische en operationele organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst

1. Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van het efficiënte gebruik van energie kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- *Effectindicator: Finaal energiebesparingspercentage.*
- *Streefnorm: Evolutie conform de doelstellingen zoals door de Vlaamse Regering vooropgesteld in het tweede en derde actieplan energie-efficiëntie.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Uit de berekeningen voor het derde actieplan energie-efficiëntie blijkt dat eind 2012 16.499 GWh energie werd bespaard in de niet-VER sectoren. De streefwaarde voor 2016 volgens de richtlijn energie-efficiëntie (16.959 GWh) werd dus reeds in 2012 bijna gerealiseerd.*

1.1. Het VEA zal de implementatie coördineren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid Vlaams actieplan energie-efficiëntie*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van het tweede Vlaams actieplan energie-efficiëntie wordt uiterlijk op 31 mei 2011 aan de minister bezorgd. Het ontwerp van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie wordt uiterlijk op 28 februari 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het ontwerp van het tweede Vlaams actieplan werd op 25 mei 2011 aan de minister bezorgd. De voorbereiding van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie is in 2013 opgestart.*

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en Vlaanderen in Actie (ViA), doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

De huidige richtlijn energie-efficiëntie¹ vervangt zowel de WKK-richtlijn van 2004 als de richtlijn energie-efficiëntie van 2006, behalve de artikels met betrekking tot de 9 % streefwaarde in 2016. Doelstelling van de richtlijn is o.a. om tegen 2020 het energieverbruik te verminderen met 20 % in de Europese Unie.

Het VEA coördineert en levert input voor de volgende werkzaamheden op Vlaams niveau:

- In uitvoering van de richtlijn, de redactie van het driejaarlijkse Vlaams actieplan energie-efficiëntie dat aan de Europese Commissie wordt aangeleverd als onderdeel van een nationaal gecoördineerd plan.
- De volledige omzetting van de Europese richtlijn tegen 5 juni 2014.

Het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie

Op 17 juni 2011 nam de Vlaamse Regering formeel akte van het tweede Vlaams actieplan energie-efficiëntie. Uit dit plan blijkt dat eind 2016 een energiebesparing van 13 % kan worden gerealiseerd, dus opmerkelijk hoger dan de streefwaarde van 9 % uit de richtlijn. Op 5 juli 2011 werd het tweede nationaal actieplan, bestaande uit (een synthese van) de actieplannen van de drie gewesten en van de federale overheid, aan de Europese Commissie bezorgd.

Het VEA is in 2013 met de voorbereiding gestart van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie ten einde in 2014 een ontwerp als mededeling aan de Vlaamse Regering voor te leggen en tegen 30 april 2014 een finale versie te bezorgen aan de Europese Commissie als onderdeel van het nationale actieplan.

In 2013 werd een substantieel deel aan beleids-

¹ Richtlijn 2012/27/EU van 25 oktober 2012 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG.

informatie en data verzameld met het oog op de beschrijving van de voortgang van de beleidsmaatregelen uit het tweede actieplan en de rapportering over de diverse artikels van de richtlijn, conform het door de Europese Commissie opgelegde sjabloon.

Omzetting van de richtlijn energie-efficiëntie

De richtlijn energie-efficiëntie moet uiterlijk 5 juni 2014 volledig zijn omgezet.

Het VEA heeft in 2013 een stappenplan opgesteld voor de omzetting van de richtlijn in Vlaamse regelgeving en invulling van de andere niet-regelgevingsgebonden bepalingen.

Bij het VEA en de VREG zijn trekkers aangeduid. Er wordt samengewerkt met andere betrokken beleidsvelden en via ENOVER afgestemd met de andere gewesten en de federale overheid.

Om bij te dragen tot de realisatie van het streefdoel om op EU-niveau tegen 2020 20 % primaire energie te besparen ten opzichte van een basisscenario, moesten de lidstaten, in uitvoering van artikel 3 van de richtlijn, voor 30 april 2013 een nationale indicatieve energie-efficiëntiedoelstelling bepalen. Het VEA leverde input aan het ENOVER-overleg voor de vaststelling van de nationale energie-efficiëntiestreefwaarde voor 2020, in het bijzonder wat de verwachte besparingen van de Vlaamse beleidsmaatregelen betreft. Op 9 juli 2013 aanvaardde de Europese Commissie de Belgische mededeling van het indicatief nationaal energie-efficiëntiestreefcijfer voor 2020. Na compilatie van de te verwachten besparingen door het beleid van de drie gewesten en de federale overheid, kon 18% primaire energiebesparing ten opzichte van een referentiescenario in 2020 naar voor worden geschoven.

Verder heeft het VEA in 2013 ook de ambtelijke coördinatie en beleidsvoorbereidende input verzorgd in het kader van volgende initiatieven op Vlaams niveau:

- Artikel 4 stelt dat lidstaten tegen 30 april 2014 een eerste versie moeten bepalen van een langetermijnstrategie om het gebouwenpark grondig te renoveren. Er werd gewerkt aan een tekstvoorstel tot opname in het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie. Stakeholdersoverleg over de langetermijn-renovatiestrategie van het gebouwenpark werd gevoerd op 11 juni 2013 en gevolgd door een informatiesessie op 23 september 2013. Voorbereidingen zijn

gestart tot opstelling van de door de Europese Commissie gevraagde gebouwinventaris.

- Artikel 5 legt aan de lidstaten een renovatieverplichting voor overheidsgebouwen op. Er werd een nota aan de Vlaamse Regering voorbereid in verband met het toepassingsgebied en aanmelding van een alternatieve benadering binnen de bepalingen van de richtlijn. De Vlaamse Regering heeft deze nota goedgekeurd op 13 december 2013. De aanmelding bij de Europese Commissie is gebeurd op 23 december 2013.
- Artikel 7 stelt dat de lidstaten een verplichting moeten opleggen aan energiedistributeurs en/of -verkopers om tussen 2014 en 2020 een finale energiebesparing te realiseren die overeenkomt met een gemiddelde jaarlijkse besparing van 1,5 % van de finale energieverkopen in 2010-2012. Er werd hierover een mededeling aan de Vlaamse Regering voorbereid in verband met de aanmelding van alternatieve maar gelijkwaardige beleidsmaatregelen binnen de bepalingen van de richtlijn. De Vlaamse Regering nam op 22 november 2013 akte van de mededeling. De aanmelding bij de Europese Commissie is gebeurd op 10 december 2013.
- Voor de omzetting van artikel 8 in verband met energieaudits en energiebeheerssystemen werd een tekstvoorstel voorbereid voor opname in de VLAREM-trein 2013 die een eerste keer principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 december 2013.
- Artikel 14 legt verplichtingen op voor de bevordering van warmte-krachtkoppeling, warmtenetten en benutting van restwarmte. Voor de omzetting van dit artikel werd een tekstvoorstel voorbereid, eveneens op te nemen in hogervermelde VLAREM-trein 2013. Op ENOVER-plenair van 24 oktober 2013 werd de beslissing genomen om geen uitzonderingen aan te vragen. Deze beslissing werd meegedeeld aan de Europese Commissie op 3 december 2013. Voor het Vlaams Warmteplan, zie ook 2.6.

1.2. Het VEA zal de omzetting in Vlaamse regelgeving voorbereiden van de bepalingen van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energieprestaties van gebouwen (EPBD-richtlijn)

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid ontwerp van regelgeving.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van regelgeving wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Met vertraging gerealiseerd.*

Een aantal bepalingen van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen² werden omgezet met het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid.

De bepalingen die een decretale basis vereisen, zijn grotendeels omgezet via het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid.

In 2013 werd het regelgevingsproces opgestart dat uitvoering geeft aan de door het VEA afgewerkte EPB-evaluatie 2013.

De ontworpen regelgeving is het sluitstuk tot volledige omzetting van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen.

Het gewijzigde Energiebesluit en het ontwerp van wijzigingsdecreet werden op 29 november 2013 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het ontwerp van wijzigingsdecreet is begin 2014 goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Het gewijzigde regelgevende kader regelt volgende zaken:

- De definitie van bijna-energieneutrale nieuwbouw is in kader van de EPB-evaluatie 2013 uitgewerkt op basis van het kostenoptimaal niveau van de energieprestatie van typegebouwen. Er wordt een E30-peil vooropgesteld als het bijna-energieneutrale doel voor nieuwbouwwoningen in 2021. E40 wordt het bijna-energieneutrale doel voor kantoor- en schoolgebouwen in 2021. Overheidsgebouwen moeten al in 2019 aan E40 voldoen.

- De tussentijdse aanscherpingsstappen van het E-peil op weg naar het BEN-bouwen in 2021 (en 2019 voor overheidsgebouwen) zijn vastgelegd. De E-peileisen worden stelselmatig verlaagd. De aanscherping van de isolatie-eisen voor de verschillende constructiedelen, zoals buitenmuren, daken, vensters, vloeren, enz. vanaf 2016 zijn vastgelegd.
- Er worden bijkomende systeemeisen opgelegd aan technische bouwsystemen die vanaf 2015 in bestaande gebouwen nieuw geïnstalleerd, vervangen of verbeterd worden.
- Er wordt een E-peileis ingevoerd bij ingrijpende energetische renovaties vanaf 2015.
- De omzetting van een aantal definities van de Europese richtlijn.
- Het toepassingsgebied wordt anders omschreven om in lijn te zijn met de Europese richtlijn.

In 2013 is gestart met de opmaak van de algemene haalbaarheidsstudie voor gebouwen kleiner dan 1000m². De studie hiervoor werd aan 3E uitbesteed. Deze opdracht was einde 2013 nog niet afgerond.

1.3. Het VEA zal een actieplan bijna-energieneutrale gebouwen uitwerken

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid voorstel van actieplan.*
- *Prestatienorm: Het voorstel van actieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

De Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen bepaalt dat vanaf 2021 alle nieuwe gebouwen bijna-energieneutraal (BEN) moeten zijn. In het kader van een voortrekkersrol geldt die verplichting voor de overheid al vanaf 2019 (met name voor nieuwe gebouwen waarin overheidsinstanties zijn gehuisvest die eigenaar zijn van deze gebouwen). De richtlijn stelt tevens dat er een actieplan moet worden opgesteld om een toename van het aantal bijna-energieneutrale gebouwen, zowel bij nieuwbouw als in het bestaande gebouwenpark, te stimuleren.

Het Vlaams actieplan bijna-energieneutrale gebouwen werd in nauw overleg met alle stakeholders uitgewerkt door het VEA. Een ontwerp van Vlaams actieplan bijna-energie-

² Richtlijn 2010/31/EU van 19 mei 2010 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de energieprestatie van gebouwen.

neutrale gebouwen werd op 23 maart 2012 als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Na integratie van de feedback van de SERV en de Mina-Raad werd op 21 juni 2012 het finaal actieplan aan de Vlaamse Regering meegedeeld. Het nationaal gecoördineerd actieplan werd op 28 september 2012 ingediend bij de Europese Commissie.

Het VEA heeft externe actoren gevraagd actief mee te werken aan de uitvoering of verdere realisaties van bepaalde acties en maatregelen.

Het VEA was in 2013 zelf de gangmaker voor volgende acties en maatregelen:

- actie 3: EPB-kader voor valorisatie van innovatieve systemen of technologieën;
- actie 4.2: studie luchtdichtheid;
- actie 7.2: individuele certificering van installateurs;
- actie 8 en 10: branding merk 'BEN' en sensibiliserings- & informatiecampagnes gericht naar voorlopers;
- actie 15: opschuivende voorwaarden en stimuli;
- actie 17: erkenning energieprestatie door financiële sector (energiebeleidsovereenkomst met de kredietgevers);
- actie 19: uitwerking van de energieprestatieregelgeving voor BEN-gebouwen (o.a. aanscherpingspad, minimum niveau hernieuwbare energie).

1.4. Het VEA zal een stappenplan uitwerken tot het stapsgewijs verstrengen van de EPB-eisen voor nieuwbouw tot 2021

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid voorstel van stappenplan.*
- *Prestatienorm: Het voorstel van stappenplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Met vertraging gerealiseerd. Op 13 juni 2013 heeft VEA het voorstel van stappenplan aan de minister bezorgd.*

In het kader van de implementatie van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen moesten een aantal studies worden uitgevoerd, o.a. met betrekking tot de kostenoptimale niveaus van de energieprestatie-eisen.

Het kostenoptimale niveau van de minimumeisen inzake energieprestatie wordt in de richtlijn gedefinieerd als het energieprestatieniveau dat gedurende de geraamde economische levensduur de laagste kosten met zich meebrengt. De lidstaten moeten de kostenoptimale niveaus van de minimumeisen inzake energieprestatie berekenen aan de hand van het ter beschikking gestelde vergelijkend methodologisch kader en de resultaten vergelijken van die berekening met de geldende minimumeisen inzake energieprestatie.

Het VEA heeft de nodige studies uitgevoerd in de loop van 2012-2013. De resultaten ervan werden eind mei 2013 gerapporteerd aan de Europese Commissie. Deze rapportering kadert tevens in de vijfjaarlijkse verplichte rapporteringscyclus waarin aan de commissie verslag moet worden uitgebracht over de inputgegevens, de veronderstellingen en de resultaten van de berekeningen.

Mede op basis van deze beleidsvoorbereidende studies heeft de Vlaamse Regering de definitie van bijna-energie neutrale nieuwbouw in het besluit van 29 november 2013 vastgelegd.

De Vlaamse Regering besliste op 19 oktober 2013 ook om het VEA te gelasten in het kader van de decretaal voorziene tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-methode en EPB-eisen, een voorstel uit te werken voor een nieuwe parameter (en bijhorende eisenpad richting 2021) voor de energie-efficiëntie van de gebouwschil.

1.5. Het VEA zal de implementatie voorbereiden van het energieprestatiecertificatensysteem voor niet-residentiële gebouwen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van ontwerp van ministerieel besluit dat de datum van inwerkingtreding vastlegt.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van ministerieel besluit wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet gerealiseerd.*

Op 5 december 2008 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan het besluit met betrekking tot de energieprestatiecertificatie bij verkoop en verhuur van niet-residentiële gebouwen.

Het besluit moet nog door middel van een

ministerieel besluit in werking worden gesteld. Een effectieve inwerkingtreding is pas zinvol indien er een certificatiesoftware beschikbaar is en er voldoende energiedeskundigen type D zijn erkend om de energieprestatiecertificaten voor niet-residentiële gebouwen op te maken.

Om erkend te kunnen worden, moet een kandidaat-energiedeskundige type D een door het VEA erkende opleiding hebben gevolgd. Een belangrijke module van de opleiding zal bestaan uit het strikt na te leven inspectieprotocol en de verplicht te gebruiken certificatiesoftware. De opleidingen kunnen dan ook maar pas starten van zodra de certificatiesoftware en het inspectieprotocol beschikbaar zijn.

Voor de berekening van de energieprestaties van bestaande, niet-residentiële gebouwen werd in samenspraak met de andere gewesten gekozen om een Nederlandse rekenmethodiek en software aan te passen aan de Belgische context. De gezamenlijke opdracht werd eind mei 2010 toegekend aan de NV BuildDesk. Voor de ontwikkeling van de rekenmethodiek is wetenschappelijke ondersteuning vereist. Hiervoor werd, eveneens samen met de andere gewesten, een algemene offerteaanvraag gelanceerd.

Nadat midden 2011 alle wetenschappelijke partners gekend waren, werd gestart met de ontwikkeling van de rekenmethodiek voor de bepaling van de energieprestaties van bestaande, niet-residentiële gebouwen. Van oktober 2011 tot april 2012 is over de verschillende thema's (gebouwindeling, verlichting, gebouwschil, installaties) die in de rekenmethodiek aan bod moeten komen, een eerste consultatieronde gehouden met de wetenschappelijke partners, de experts uit de praktijk, de drie gewesten en de softwareontwikkelaar.

Midden oktober 2012 werd de tweede ronde van werksessies met de deskundigen aangevat.

In 2013 is een derde consultatieronde over de verschillende thema's (gebouwindeling, verlichting, gebouwschil, installaties) die in de rekenmethodiek aan bod moeten komen, gehouden met de wetenschappelijke partners, de experts uit de praktijk, de drie gewesten en de softwareontwikkelaar.

Op basis van de nieuwbouwmethodiek en de input van de verschillende geraadpleegde deskundigen werd in het voorjaar een eerste ontwerp van formulestructuur uitgewerkt.

Eind mei 2013 werd een akkoord bereikt tussen de drie gewesten over de principes van de gebouwindeling. De resultaten van de studie andere specifieke bestemmingen werden maximaal geïntegreerd in de rekenmethodiek voor het EPC voor bestaande niet-residentiële gebouwen. Gelet op het feit dat de aspecten voor bestaande gebouwen nog te weinig aan bod kwamen voor de gebouwindeling, ging in het najaar van 2013 een extra werksessie over de gebouwindeling door. Verder werd gestart met de concrete uitwerking van het inspectieprotocol.

1.6. Het VEA wil, geïntegreerd in een certificatiesoftware, een gebruiksvriendelijke maatwerkadviesmodule voor residentiële gebouwen laten ontwikkelen

- *Prestatie-indicator: Release van de maatwerkadviesmodule.*
- *Prestatienorm: Release uiterlijk op 31 december 2012.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Project loopt vertraging op.*

Het huidige licentie- en onderhoudscontract voor het gebruik van de certificatiesoftware loopt af op 1 december 2014. Het Vlaams Energieagentschap kon geen risico's lopen met betrekking tot het ontbreken van licenties. Als het licentie- en onderhoudscontract afloopt, kunnen de energiedeskundigen immers geen energieprestatiecertificaten meer opstellen, en kunnen de verkopers en verhuurders de facto niet voldoen aan hun verplichting om over een energieprestatiecertificaat te beschikken bij het te koop of te huren aanbieden van de woning noch aan de verplichting om het kengetal te adverteren in alle commerciële publicaties. Dit zou rechtsonzekerheid creëren en tevens de Europeesrechtelijke verdragsverplichtingen van het Vlaamse Gewest in het gedrang brengen.

Het VEA heeft in 2013 drie alternatieven voor het opstellen van energieprestatiecertificaten na 1 december 2014 onderzocht:

1. een nieuwe verlenging van de licenties voor een periode van 4 jaar;
2. de eigendomsrechten van de EPACT-W-Vlaanderen software aankopen en de huidige EPACT- software laten omvormen tot een webbased-applicatie door BuildDesk;

3. een nieuwe webbased applicatie laten ontwikkelen door HP-Belgacom op basis van de huidige rekenmethodiek.

Omwille van de vele voordelen, in het bijzonder de integratie met de energieprestatiedatabank, werd geopteerd voor de derde piste en werd gestart met de analyse.

Voor het opmaken van een grondige energieaudit voor eengezinswoningen wordt momenteel gebruik gemaakt van de energieadviesprocedure (EAP). Deze procedure staat volledig los van de huidige certificatiemethode voor bestaande residentiële gebouwen. De gegevens die verzameld worden voor de opmaak van het certificaat kunnen bijgevolg niet automatisch worden overgenomen voor de opmaak van een energieaudit. Bovendien vereist de EAP-software een zeer gedetailleerde gegevensinvoer. Hierdoor loopt de inspectietijd gevoelig op, waardoor ook de kostprijs van de energieaudit vrij hoog ligt. Als gevolg van deze hoge kostprijs wordt weinig beroep gedaan op maatwerkadvies vooraleer de energierenovatiewerken worden uitgevoerd. Bovendien zijn de resultaten van het EPC en de energieaudit niet vergelijkbaar en kan er met de huidige procedure geen energieaudit voor appartementen worden opgemaakt. Bijkomend nadeel is dat de energieaudit enkel mag worden opgemaakt door de energiedeskundigen type B en niet door de energiedeskundigen type A die erkend zijn voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat.

Eind september 2013 werd de rekenmethode voor het maatwerkadvies opgeleverd. Het VEA is van oordeel dat een maatwerk zeer moeilijk op een gebruiksvriendelijke manier en met voldoende meerwaarde voor de eigenaar/klant in een software kan worden geïmplementeerd. Maatwerk vraagt immers detailinformatie, o.m. op basis van concrete offertes, die in de adviesfase dikwijls nog niet beschikbaar is. Het VEA is er daarom voorstander van het adviesluik eerder te stimuleren in het pad dat moet worden afgelegd om de woning te laten voldoen aan de definitie van BEN-woning die in 2014 zal worden vastgelegd.

1.7. Het VEA zal een ontwerp van besluit voorbereiden over de stroomlijning van de erkenningsregelingen voor de energiedeskundigen type A en type B

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van besluit wordt uiterlijk op 31 juli 2012 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Het project loopt vertraging op.*

Momenteel zijn er teveel verschillende types van erkende deskundigen en daaraan gekoppelde opleidingen. Dit maakt het niet eenvoudig om de opleidingen inhoudelijk op elkaar af te stemmen. Bovendien is dit weinig transparant naar de burger toe. Doelstelling is om tot een rationalisatie te komen van het aantal energiedeskundigen. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan twee grote groepen: erkende energiedeskundigen voor bestaande residentiële gebouwen en erkende energiedeskundigen voor bestaande niet-residentiële gebouwen.

Het regelgevend kader voor de stroomlijning van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en B zal worden uitgewerkt. Hierbij zal bijzondere aandacht worden besteed aan kwaliteitsgaranties, zoals het regelmatig volgen van een verplichte bijscholing om de erkenning te kunnen behouden.

De effectieve invoering van één type energiedeskundige voor bestaande residentiële gebouwen kan pas gebeuren als de adviesmodule geïntegreerd werd in de bestaande certificatiesoftware.

1.8. Het VEA wil meewerken aan de uitwerking van een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid uitvoeringsplan om, bij voorkeur samen met de andere gewesten, een geïntegreerde berekeningsmethode voor de energieprestaties van gebouwen uit te werken.*
- *Prestatienorm: Het uitvoeringsplan wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd.*

- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het uitvoeringsplan werd op 23 maart 2011 aan de minister bezorgd.*

Een visiegroep binnen het VEA heeft de verschillen tussen de diverse methodes geïnventariseerd en de mogelijk pistes voor de aanpak van het integratieproject uitgewerkt. De visiegroep heeft vervolgens een plan van aanpak voor het integratieproject opgesteld. Dit uitvoeringsplan werd op 23 maart 2011 aan de minister bezorgd.

Dit plan van aanpak houdt in dat de twee projecten 'EPC niet-residentieel' (bestaande bouw) en 'studie andere specifieke bestemmingen' (nieuwbouw) parallel worden opgevolgd en zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd om tot een geïntegreerde methode te komen voor niet-residentiële nieuwe en bestaande gebouwen. Naast de berekeningsmethodiek is het ook nodig om de bestemmingen (functies) en het indelen van complexe gebouwen af te stemmen. Op basis van de ervaring met niet-residentiële gebouwen kan nadien worden beslist om voor residentiële gebouwen een gelijkaardige piste te volgen.

Het project 'EPC niet-residentieel' en de studie 'andere specifieke bestemmingen' werden in juni 2011 opgestart. Deze twee projecten worden door het VEA opgevolgd en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd om tot een geïntegreerde methode te komen voor niet-residentiële nieuwe en bestaande gebouwen. Na afronding van de studie 'andere specifieke bestemmingen' en de verwerking van de resultaten in het project 'EPC niet-residentieel' in 2014, zal worden geëvalueerd of dergelijke aanpak eveneens kan worden overgenomen voor residentiële gebouwen. Naast de berekeningsmethodiek werden ook de bestemmingen (functies) en het indelen van complexe gebouwen afgestemd.

Een nota met stand van zaken stroomlijning berekeningsmethodiek voor niet-residentiële gebouwen op basis van de lopende studies werd op 19 juli 2013 aan de minister bezorgd.

De evaluatie van een gelijkaardige aanpak voor residentiële gebouwen kon in 2013 nog niet gebeuren. De projecten voor niet-residentiële gebouwen hebben vertraging opgelopen. Het afstemmingsproces is nog niet ver genoeg gevorderd om conclusies te kunnen trekken.

1.9. Het VEA wil ter ondersteuning van de implementatie van de verstrengde energieprestatieregelgeving een EPB-software van de tweede generatie ter beschikking stellen van verslaggevers en architecten

- *Prestatie-indicator: Release van de EPB-software van de tweede generatie.*
- *Prestatienorm: Release uiterlijk op 31 december 2012.*
- *Realisatiegraad eind 2013: De realisatie van deze doelstelling heeft vertraging opgelopen. De publieke release is doorgegaan begin 2014.*

De evaluaties van de energieprestatieregelgeving door het VEA toonden aan dat de EPB-software een heikel punt blijft. De andere gewesten hebben door het bedrijf Altran een alternatieve software laten ontwikkelen die in 2010 officieel werd uitgebracht. Deze software is duidelijk een EPB-software van een nieuwe generatie. De gebruiksvriendelijkheid en visuele mogelijkheden liggen een stuk hoger en het ontwikkelen van nieuwe functionaliteiten zou een stuk vlotter verlopen dan in de organisch gestructureerde Vlaamse EPB-software.

De onderhandelingen met de andere gewesten betreffende het verkrijgen van een gebruiks- en aanpassingsrecht op de software, werden in mei 2010 opgestart en in 2012 afgerond. Op 22 maart 2012 gaf de Vlaamse Regering haar toestemming aan de overeenkomst tussen de drie gewesten over het verkrijgen van een gebruiks- en aanpassingsrecht door het Vlaamse Gewest op de software van de andere Gewesten. Op 25 april 2012 werd de overeenkomst ondertekend door de bevoegde ministers van de drie gewesten. Vanaf halfweg 2012 is Altran gestart met de analyseopdracht voor aanpassingen aan de Vlaamse context.

Halfweg 2013 is een Vlaamse versie van de EPB-software 3G beschikbaar gekomen voor testen en opleidingen. Er zijn opleidingen georganiseerd zodat de verslaggevers vertrouwd konden geraken met het nieuwe programma. Het VEA heeft de opleiders getraind en opleidingsmateriaal ter beschikking gesteld zodat de software officieel gereleased kon worden begin 2014. De nieuwe EPB-software 3G is verplicht voor vergunningen aangevraagd vanaf 1 januari 2014.

1.10. Het VEA zal de lopende energie-beleidsovereenkomsten evalueren en het overleg over de opmaak van een of meer nieuwe overeenkomsten coördineren en ondersteunen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid ontwerpnota aan de regering over de voortzetting van de aflopende energiebeleids-overeenkomsten.*
- *Prestatienorm: Ontwerpnota aan de regering wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Met vertraging gerealiseerd. De Vlaamse Regering heeft eind 2012 de nieuwe energiebeleids-overeenkomsten principieel goedgekeurd.*

Het benchmarking- en auditconvenant liepen in principe respectievelijk af eind 2012 en eind 2013. In 2013 heeft de Vlaamse Regering beslist deze convenanten te verlengen tot de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten in werking zijn getreden.

Het overleg met de sectorvertegenwoordigers (zetelende leden uit Auditcommissie en Commissie Benchmarking) is opgestart in oktober 2011. De politieke standpuntbepaling omtrent de verlenging van de convenanten werd door het VEA voorbereid. Eind 2011 was een conceptnota voor het verlengde convenant beschikbaar waarin de doelgroep, het engagement en de tegenprestaties beschreven stonden.

In 2012 werd een ontwerp voor nieuwe energiebeleidsovereenkomsten principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 2 mei 2013 volgde de bespreking van deze energiebeleidsovereenkomsten in de Commissie Energie van het Vlaams Parlement. Door de federale overheid werd het dossier van de energiebeleidsovereenkomsten bij de Europese Commissie aangemeld in kader van de staatssteunregels.

1.11. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPB-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPB-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving

- *Prestatie-indicator: Waardering van verslaggevers en gemeentebesturen voor de beperking van de administratieve lasten van de EPB-regelgeving door de uitbouw van een interactieve ICT-frontoffice.*
- *Prestatienorm: De waardering ligt eind 2014 hoger dan in 2011.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema. In 2011 werd de bevraging gehouden voor de nulmeting.*

In het kader van de energieprestatieregelgeving moeten vanaf 2006 tijdens het bouwproces bepaalde administratieve formaliteiten vervuld worden door gemeenten en EPB-verslaggevers. Hiervoor werd, in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005, de energieprestatiedatabank ontwikkeld om alle gegevens elektronisch te laten doorsturen en centraal bij het VEA te beheeren. Iedere gemeente staat in voor het elektronisch verzenden van haar vergunningengegevens. De verslaggever staat in voor het elektronisch indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte bij het VEA.

In 2011 werd een nulmeting uitgevoerd inzake de waardering van verslaggevers en gemeentebesturen met betrekking tot administratieve lasten en de frontoffice-applicatie. Op basis van de voornaamste resultaten van deze nulmeting werd een werkplan opgesteld met de voornaamste aanpassingen die de tevredenheid omtrent het gebruik van de energieprestatiedatabank tegen eind 2014 moeten verhogen. De grootste aanpassing op dit vlak, het dossiergebaseerd werken, werd in 2012 uitgevoerd.

1.12. Het VEA zal met het oog op een beperking van administratieve lasten van de EPC-regelgeving een interactieve ICT-frontoffice exploiteren, ter ondersteuning van externen, bij de toepassing van de EPC-regelgeving en die tijdig aanpassen aan wijzigende wetgeving

- *Prestatie-indicator:* Waardering van energiedeskundigen voor de gebruiksvriendelijkheid van een interactieve ICT-frontoffice.
- *Prestatienorm:* De waardering ligt eind 2014 hoger dan in 2011.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Op schema. In 2011 werd de bevraging gehouden voor de nulmeting.

Vanaf 2007 is de ontwikkeling gestart om de energieprestatiedatabank ook uit te bouwen als centraal systeem en databank voor de implementatie van de energieprestatiecertificatiesystemen. Het systeem met de bijhorende databank is momenteel aldus functioneel opgesplitst in 3 grote groepen:

- Nieuwbouw & verbouwingen: EPB-eisen bij vergunningsplichtige werken;
- EPC (energieprestatiecertificaat) publieke gebouwen;
- EPC verhuur- en verkoop van residentiële gebouwen.

In 2011 werd een nulmeting uitgevoerd inzake de waardering van energiedeskundigen met betrekking tot administratieve lasten en de frontoffice-applicatie. De energiedeskundigen zijn over het algemeen tevreden over de werking van de frontoffice. Het grootste knelpunt is de beschikbaarheid van de certificatiesoftware voor residentiële gebouwen.

In 2013 heeft het VEA diverse acties ondernomen om de beschikbaarheid van de certificatiesoftware te verbeteren.

1.13. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van de tijdige indiening van de startverklaring en de EPB-aangifte

- *Prestatie-indicator:* Aantal gemeenten waar controle wordt uitgevoerd.
- *Prestatienorm:* In de periode 2011-2015 zijn in alle gemeenten controles uitgevoerd.
- *Realisatiegraad eind 2013:* 65 gemeenten voor het indienen van de startverklaring, 62 gemeenten voor het indienen van de EPB-aangifte.

In de (herziene) Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen wordt het belang van handhaving onderstreept. De lidstaten moeten regels vaststellen en toepassen die gelden voor inbreuken op de regelgeving.

De cijfers van het aantal ingediende documenten in de energieprestatiedatabank tonen aan dat voor een groot aantal bouwprojecten de procedurevereisten van de energieprestatie-regelgeving worden nageleefd. Het aantal ingediende startverklaringen en het aantal ingediende EPB-aangiftes heeft in 2013 een recordhoogte bereikt.

Het aantal werven dat wordt opgestart zonder een startverklaring in te dienen, blijft stabiel.

Het VEA volgt steekproefsgewijs de vergunde bouwdoossiers op waarvoor geen startverklaring of geen EPB-aangifte wordt ingediend. De aandacht verschoof in 2013 van het versturen van herinneringsbrieven na een bepaalde termijn, naar het versturen van aanmaningen na een vaststelling. Het aantal herinneringsbrieven daalde aanzienlijk, de aanmaningen stegen fors.

Wanneer er 8 maand na het verlenen van de vergunning geen startverklaring is ingediend, stuurt het VEA een herinnering. In 2013 werden 421 dergelijke herinneringsbrieven verstuurd in 64 gemeenten (2012: 2905 brieven in 64 gemeenten). Er werden 257 aanmaningen verstuurd voor het niet-indienen van de startverklaring (2012: 33).

Wanneer er twee jaar na de start van de werken geen EPB-aangifte is ingediend, stuurt het VEA een herinnering. Het VEA stuurde in 2013 353 van dat type herinneringsbrieven uit voor dossiers in 64 gemeenten (2012: 4246). Sinds 2012 doet het VEA vaststellingen van ingebruikname op basis van domiciliëring in

Tabel 1: aantal ingediende startverklaringen per indienjaar

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2006	910	454	1418	718	1058	4558
2007	4667	2635	5830	3520	4397	21.049
2008	6203	3428	6282	4119	4955	24.987
2009	6259	3477	6436	4057	5071	25.300
2010	6698	3502	7024	4535	5772	27.531
2011	6204	3296	6716	4106	5693	26.015
2012	7255	3750	7593	4832	6894	30.324
2013	8348	3838	8196	5039	7164	32.585
Totaal	46.544	24.380	49.495	30.926	41.004	192.349

Tabel 2: aantal ingediende EPB-aangiften per indienjaar

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2007	215	82	361	124	182	964
2008	1956	935	2326	1283	1532	8032
2009	5262	2311	5765	3544	4280	21.162
2010	7141	3881	7644	4946	6706	30.318
2011	8485	3818	8843	5562	7444	34.152
2012	9308	4722	8633	5802	9397	36.920
2013	9902	5054	8944	4847	8928	37.675
Totaal	42.269	20.803	42.516	26.108	38.469	169.223

het Rijksregister of het vestigen van de maatschappelijke zetel in de kruispuntbank van ondernemingen. Het aantal vaststellingen van ingebruikname steeg in 2013 tot 3134 dossiers (2012: 2843). Het aantal verstuurd aanmaningen voor het indienen van de EPB-aangifte steeg spectaculair naar 3196 aanmaningen in 2013 ten opzichte van 1946 in 2012. Het aantal ingediende EPB-aangiften is de voorbije jaren ook sterk gestegen. Als de EPB-aangifte niet ingediend is na de aanmaningstermijn, wordt een uitnodiging voor een hoorzitting opgestuurd. Voor 349 dossiers (2012: 144) werd een hoorzitting georganiseerd.

In 2013 werd een regelgevingsproces opgestart dat uitvoering geeft aan de EPB-evaluatie 2013. Een wijziging van de uiterste indiendatum van de EPB-aangifte, werd opgenomen in het ontwerp van wijzigingsdecreet dat op 29 november 2013 definitief werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het ontwerp van wijzigingsdecreet is begin 2014 goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

1.14. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van het voldoen aan de EPB-eisen

- *Prestatie-indicator:* Aantal dossiers waarvoor een eerste kennisgeving van de boeteberekening op basis van de ingediende EPB-aangifte wordt verstuurd..
- *Prestatienorm:* Jaarlijks worden 2000 kennisgevingsbrieven verstuurd.
- *Realisatiegraad eind 2013:* 2618 kennisgevingsbrieven verstuurd.

Tabel 3: evolutie van het gemiddelde E-peil voor woningen en appartementen per aanvraagjaar

Jaar	Alle woongebouwen	Eengezinswoningen	Appartementen
2006	88	86	90
2007	81	80	83
2008	78	76	81
2009	74	72	78
2010	66	64	70
2011	66	65	70
2012	58	58	63

Het strikte handhavings- en controlebeleid werpt zijn vruchten af. Het gemiddeld E-peil daalt systematisch.

Tabel 4: evolutie van de isolatiegraad van nieuwbouwwoningen in Vlaanderen

(bron: bvba Essencia, marketingbureau gespecialiseerd in marktinformatie voor de bouwsector; aantal bezochte woningen: 602 in 2004, 612 in 2007, 587 in 2009, 764 in 2011 en 772 in 2013)

	2004	2007	2009	2011	2013	Toename 2004-2013
gevelisolatie (gemiddelde dikte in mm)						
minerale wol	53,5	57,7	69,7	96,6	117,7	108,8 %
andere isolatie	40,4	47,9	63,3	78,8	92,9	130,0 %
dakisolatie (gemiddelde dikte in mm)						
hellend dak	113,9	132,7	158,0	186,9	189,2	66,1 %
plat dak	76,1	81,2	105,2	116,2	127,1	67,0 %
hoogrendementsbeglazing (aandeel in %) HR++ (U < 1,2 W/m²K) of beter	42,8 %	57,3 %	99,6 %	100,0 %	100,0 %	maximaal geïmplementeerd

De positieve trend in de energieprestaties van onze nieuwbouw wordt ook bevestigd door het cijfermateriaal van Essencia Marketing (marketingbureau voor de bouwsector), dat verzameld werd tijdens bouwplaatsbezoeken in de periode 2004-2013. De bezochte bouwplaatsen waren geografisch verspreid over Vlaanderen, dus verspreid over de diverse provincies, maar ook verspreid over ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten. Uit de cijfers blijkt dat de dikte van gevelisolatie en dakisolatie en het aandeel van hoogrendementsglas in nieuwe woningen stelselmatig is toegenomen (zie tabel). Hoogrendementsbeglazing is inmiddels standaard geworden in nieuwbouwwoningen.

Aan ongeveer 6 % van het aantal tot 2013 ingediende EPB-aangiften (9677 van 169.223) moest een boete van meer dan 250 euro worden opgelegd. De laatste jaren is het aantal overtreders van de EPB-eisen (K, E, U/R en ventilatie) aan het stabiliseren. Waar voor de vergunningsaanvragen van 2006 9 % niet aan de EPB-eisen voldeed (met boete hoger dan 250 euro), voldoet 3,5 % niet voor de vergunningsaanvragen sinds 2009. De meeste overtredingen (gemiddeld 85 % van alle boetedossiers) gebeuren op het vlak van ventilatie. Meestal ontbreken enkele ventilatiecomponenten. Het is eerder uitzonderlijk dat er totaal geen ventilatiesysteem is geplaatst.

In 2008 werd gestart met het opleggen van een administratieve geldboete aan gebouwen die niet voldoen aan de EPB-eisen. Eind 2010 waren 1210 dossiers behandeld. Dankzij de uitbreiding van het personeelsbestand konden in 2011 2024 dossiers en in 2012 3041 dossiers worden behandeld. In 2013 werden 2618 dossiers behandeld. De stock aan te behandelen dossiers bevatte eind 2013 638 dossiers. De meeste dossiers worden binnen de zes maanden na het indienen van de EPB-aangifte opgestart. Voor gebouwen waarvoor verschillende EPB-aangiften worden ingediend, kan deze termijn langer zijn omdat het VEA

wacht tot alle EPB-aangiften van hetzelfde gebouw zijn ingediend.

1.15. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving handhaven op het vlak van waarheidsgetrouwe rapportering van de energieprestaties door de EPB-verslaggever

- *Prestatie-indicator: Aantal EPB-aangiften waarbij de geldigheid van de inputgegevens wordt gecontroleerd (deskaudit).*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 100 EPB-aangiften gecontroleerd op geldigheid van de inputgegevens.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 103 EPB-aangiften werden gecontroleerd op geldigheid van de invoergegevens.*
- *Prestatie-indicator: Aantal volledig gecontroleerde EPB-aangiften, waarbij naast de geldigheid van de inputgegevens ook de overeenstemming tussen de in de aangifte vermelde specificaties en het gebouw as-built met een plaatsbezoek wordt nagegaan (in-situ-audit).*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 20 EPB-aangiften gecontroleerd via een bezoek ter plaatse.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 7 EPB-aangiften werden gecontroleerd via een bezoek ter plaatse.*

In de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen wordt het belang van handhaving en kwaliteitscontrole onderstreept. Jaarlijks moet een kwaliteitscontrole uitgevoerd worden op een statistisch relevante steekproef van het totale aantal energieprestatiecertificaten bouw.

Bij de controledossiers stelt het VEA regelmatig vast dat de verslaggevers rapporteren dat het gebouw aan de EPB-eisen voldoet, terwijl dat

in realiteit niet zo is, of dat het gebouw een E-peil behaalt waarmee het in aanmerking komt voor financiële ondersteuning, terwijl dat in realiteit niet zo is.

Bij het uitvoeren van de controle is het niet mogelijk om vast te stellen of de verslaggever de fout met opzet, uit vergetelheid of onkunde maakte. Eenzelfde fout kan de ene verslaggever bij gebrek aan kennis maken, terwijl de kans bestaat dat een andere verslaggever er bewust verkeerdt over rapporteert (eventueel onder druk van de aangifteplichtige) zodat het gebouw beter scoort om bijvoorbeeld te voldoen aan premievoorwaarden of aan de EPB-eisen. Frequentie fouten werden ondertussen in de EPB-software opgenomen als validatieregel zodat de verslaggever die niet meer kan maken. De werkwijze voor het uitvoeren van dit type controles werd op punt gezet. Het bleek immers dat een betere onderbouwing van de vaststellingsdossiers nodig was om juridische problemen bij het verdere verloop te vermijden. Dit zorgt ervoor dat de tijd nodig om een dossier te behandelen, gestegen is.

In 2013 werd voor 172 verslaggevers de handhavingsprocedure opgestart.

In 2013 werd een regelgevingsproces opgestart dat uitvoering geeft aan de EPB-evaluatie 2013. Het VEA stelde in de evaluatienota voor om een erkenningsregeling voor verslaggevers in te voeren waarin naast het diploma, ook een opleiding, het slagen in een proef en het volgen van permanente opleiding een onderdeel van vormen. Het ontwerp van wijzigingsdecreet met een rechtsgrond voor het invoeren van erkenningsvoorwaarden voor verslaggevers, werd op 29 november 2013 definitief goedgekeurd. Het ontwerp van wijzigingsdecreet is begin 2014 goedgekeurd door het Vlaams Parlement. De details van de erkenningsregeling zijn beschreven in een ontwerp van wijzigingsbesluit dat in oktober 2013 een tweede principiële goedkeuring kreeg.

1.16. Het VEA zal het energieprestatiecertificatensysteem voor bestaande woongebouwen handhaven

- *Prestatie-indicator: Aantal gecontroleerde gebouwen op aanwezigheid van het EPC.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 3000 woongebouwen die te koop of te huur worden aangeboden, gecontroleerd op de aanwezigheid van het EPC.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Er werden 3259 controles op aanwezigheid van het EPC uitgevoerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles op basis van een plaatsbezoek.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks wordt de kwaliteit van het EPC voor 12 gebouwen ter plaatse gecontroleerd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet gerealiseerd. Er werden 5 gebouwen ter plaatse gecontroleerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles via deskaudit.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 600 kwaliteitscontroles uitgevoerd via deskaudit.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Er werd beslist om over te gaan naar aantal gecontroleerde energiedeskundigen.*

Er werden in 2013 3259 controles op de aanwezigheid van de energieprestatiecertificaten voor bestaande residentiële gebouwen uitgevoerd. Bovendien geldt vanaf 1 januari 2012 de verplichting om het kengetal van het EPC te vermelden in alle commerciële publiciteit van woningen die te koop of te huur worden aangeboden. Deze verplichting vergemakkelijkt de aanwezigheidscontroles en responsabiliseert tussenpersonen als immomakelaars en notarissen. De communicatie en controles werpen duidelijk hun vruchten af. In 2010 beschikte bijna 68 % van de verkopers en verhuurders bij een initiële controle over een EPC. In 2011 was dit percentage verder opgelopen tot ongeveer 81 %. In 2012 beschikte bij een eerste controle 95 % van de te huur of te koop gestelde woningen over een EPC. Voor 2013 is het aanwezigheidspercentage lichtjes gezakt tot 93 %. De verklaring ligt hiervoor in de 391 controles op aanwezigheid en advertentieplicht die ter plaatse zijn uitgevoerd. Bij controles ter plaatse ligt de aanwezigheid op 82 %.

Eind 2013 werden al 650.932 geldige energie-

Tabel 5: aantal EPC's bestaande woongebouwen per provincie en per jaar van indiening

Jaar		Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal (Provincie)
2013	Verhuur	10.262	3836	8114	5508	7522	35.242
	Verkoop	21.625	7112	15.397	10.837	15.741	70.712
	Totaal	31.887	10.948	23.511	16.345	23.263	105.954
2012	Verhuur	13.223	5046	10.453	8728	9193	46.643
	Verkoop	25.196	8326	17.238	12.004	18.120	80.884
	Totaal	38.419	13.372	27.691	20.732	27.313	127.527
2011	Verhuur	12.558	4513	9752	6379	8056	41.258
	Verkoop	24.760	8351	16.465	12.526	17.869	79.971
	Totaal	37.318	12.864	26.217	18.905	25.925	121.229
2010	Verhuur	13.821	6137	13.823	8608	10.374	52.763
	Verkoop	26.281	9252	17.961	12.610	19.225	85.329
	Totaal	40.102	15.389	31.784	21.218	29.599	138.092
2009	Verhuur	15.754	6659	16.887	9929	11.570	60.799
	Verkoop	28.028	9636	18.614	13.295	19.504	89.077
	Totaal	43.782	16.295	35.501	23.454	31.074	149.876
2008	Verhuur	373	60	135	110	103	781
	Verkoop	2374	768	1583	1180	1568	7473
	Totaal	2747	828	1718	1290	1671	8254
Totaal (Jaar)		194.255	69.696	146.422	101.714	138.845	650.932

prestatiecertificaten voor bestaande woongebouwen opgemaakt.

Er waren eind 2013 5859 energiedeskundigen type A erkend voor de opmaak van een certificaat, waarvan ongeveer 2305 als actieve energiedeskundigen kunnen worden beschouwd (minstens 10 EPC's opgemaakt en in 2013 minstens 1).

Het gemiddelde kengetal van de tot nu ingediende EPC's bedraagt voor een appartement 295 kWh/m² per jaar. Voor een eengezinswoning ligt het gemiddelde kengetal op 495 kWh/m² per jaar.

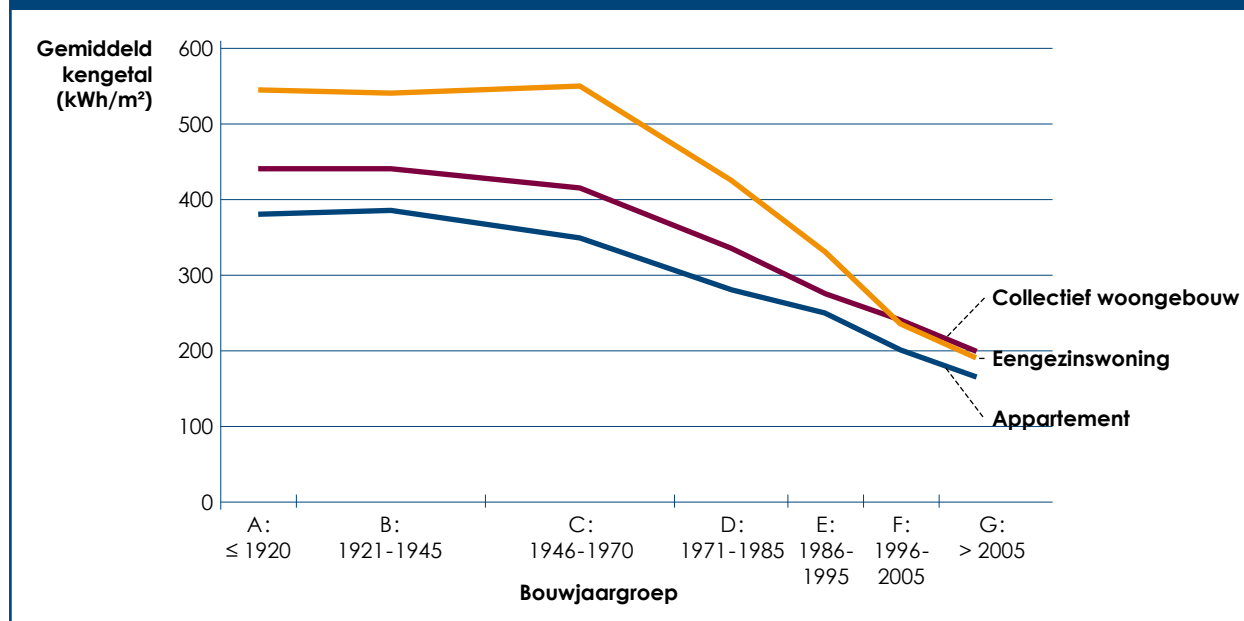
Een analyse van de kengetallen in functie van de bouwjaren toont aan dat hoe jonger het gebouw is, hoe beter de energiescore. Woningen die gebouwd werden na de invoering van isolatiereglementering (1993) scoren al beduidend beter, terwijl woningen die gebouwd werden na de invoering van de energieprestatieregelgeving (2006) zich eerder in de groene zone van de kleurenbalck op het EPC bevinden.

Appartementen scoren dus doorgaans beter op energetisch vlak. Appartementen hebben vaak minder energieverlies langs muren, daken en vloeren wat de betere score grotendeels kan verklaren. Vandaar dat ook rijwo-

Tabel 6: gemiddelde kengetallen van de EPC's (energiescore) voor woongebouwen in functie van bouwjaar en type woongebouw

	Appartement		Collectief woongebouw		Eengezinswoning	
	Aantal	Kengetal	Aantal	Kengetal	Aantal	Kengetal
≤ 1920	53.979	379	1469	435	95.762	548
1921 - 1945	13.927	386	534	433	47.408	545
1946 - 1970	73.079	352	825	413	111.078	556
1971 - 1985	49.648	277	190	334	48.072	433
1986 - 1995	34.812	248	149	275	23.678	340
1996 - 2005	45.297	198	124	233	22.975	243
> 2005	22.231	162	85	198	5835	194
Totaal / Gemiddelde	292.973	295	3376	402	354.808	495

Figuur 1: evolutie van de energiescore voor woongebouwen in functie van bouwjaar en type woongebouw

ningen over het algemeen energiezuiniger zijn dan halfopen bebouwingen, die op hun beurt dan weer energiezuiniger zijn dan open bebouwingen. Een open bebouwing heeft per m² gemiddeld 20 % meer energie nodig voor verwarming dan een gesloten bebouwing.

Tabel 7: gemiddelde energiescore in functie van bouwjaar en type eengezinswoning

Bouwjaar	Gesloten	Halfopen	Open
≤ 1920	461	593	682
1921-1945	464	599	689
1946-1970	455	561	633
1971-1985	345	416	467
1986-1995	276	321	357
1996-2005	206	233	264
> 2005	171	188	225
	435	512	538

Een recente nieuwbouwwoning scoort dus gemiddeld bijna drie keer beter op energieveld dan een woning van voor 1970 en dubbel zo goed als een woning uit de periode 1971-1985. Woningen die gebouwd werden na 1996 hebben ook reeds een beduidend lagere energiescore (slechts de helft) van woningen gebouwd voor 1970.

Omdat vastgesteld werd dat de kwaliteit van de certificaten nog vaak niet voldoet, werden in 2011, 2012 en 2013 steekproefsgewijze kwaliteitscontroles via deskaudit uitgevoerd. Er werden in 2013 316 energiedeskundigen gecon-

troleerd (in 2011 : 270 en in 2012 : 283). In geval twijfelachtige invoergegevens worden vastgesteld, worden stavingsstukken en plannen opgevraagd. Als uit de ingediende argumentatie niet kan besloten worden dat het een correct invoergegeven betreft, dan worden de handhavingprocedures opgestart. Vooraleer er effectief een boete wordt opgelegd of een erkenning wordt geschorst, wordt de energiedeskundige uitgenodigd op een hoorzitting om zijn tegenargumenten te geven.

Energiedeskundigen die een boete krijgen omwille van een foutief opgemaakt EPC, moeten op eigen kosten een aangepast EPC opstellen. Tot slot zijn energiedeskundigen die geschorst worden, verplicht om een nieuwe opleiding te volgen. De opheffing van de schorsing is gekoppeld aan het volgen van de opleiding en het slagen in een examen.

Naast controles zonder plaatsbezoek, worden in een beperkt aantal gevallen ook controles met een plaatsbezoek uitgevoerd. Hierbij wordt een volledige visuele inspectie van het gebouw uitgevoerd en wordt nagegaan of de gerapporteerde vaststellingen overeenstemmen met de vaststellingen van de controle-ambtenaar. De controles met plaatsbezoek worden voornamelijk uitgevoerd bij klachten. In 2013 werden 5 controles ter plaatse uitgevoerd.

1.17. Het VEA zal het energieprestatie-certificatensysteem voor publieke gebouwen handhaven

- *Prestatie-indicator: Aantal gecontroleerde doelgroepen.*
- *Prestatienorm: Tegen eind 2015 zijn de volgende doelgroepen gecontroleerd: overheden, onderwijsinstellingen en welzijns- of gezondheidsvoorzieningen.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema Eind 2013: Sinds 2011 werden 127 gemeenten, 180 lagere en secundaire scholen en 156 welzijns- en gezondheidsinstellingen gecontroleerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles op basis van een plaatsbezoek.*

- *Prestatienorm: Jaarlijks wordt voor 10 gebruikers de kwaliteit van het EPC ter plaatse gecontroleerd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet gerealiseerd.*
- *Prestatie-indicator: Aantal kwaliteitscontroles via deskaudit.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks worden 30 kwaliteitscontroles uitgevoerd via deskaudit.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet gerealiseerd.*

Eind 2013 beschikten ongeveer 7600 publieke gebouwen over een geldig EPC. Opgesplitst naar de verschillende categorieën geeft dit het volgende resultaat:

Tabel 8: aantal EPC's publieke gebouwen per doelgroep per provincie en volgens jaar van indiening

INGEDIEND		Administratie	Onderwijs	Sport	Welzijn	Cultuur	Openbare diensten	Politie en gerecht	Totaal
2013	Antwerpen	34	90	14	51	52	24	3	268
	Limburg	21	43	5	27	21	10		127
	Oost-Vlaanderen	55	118	10	38	63	27	9	320
	Vlaams-Brabant	31	60	13	40	47	18	7	216
	West-Vlaanderen	24	89	10	27	47	27	4	198
	Totaal (provincie)	165	370	52	183	230	106	23	1129
2012	Antwerpen	32	94	15	31	44	3	4	223
	Limburg	13	40	8	10	19	1	4	95
	Oost-Vlaanderen	22	88	6	30	32		1	179
	Vlaams-Brabant	13	24	1	7	19	3	3	70
	West-Vlaanderen	23	73	9	18	38		1	162
	Totaal (provincie)	103	319	39	96	152	7	13	729
2011	Antwerpen	7	23	5	13	20		1	69
	Limburg	4	28	7	4	6		1	50
	Oost-Vlaanderen	7	31	3	17	7		1	66
	Vlaams-Brabant	10	21	9	12	10			62
	West-Vlaanderen	10	18	10	11	7		1	57
	Totaal (provincie)	38	121	34	57	50		4	304
2010	Antwerpen	25	76	5	19	24		6	155
	Limburg	14	32	9	4	15		5	79
	Oost-Vlaanderen	23	77	21	33	16	3	1	174
	Vlaams-Brabant	21	48	17	18	14		1	119
	West-Vlaanderen	29	49	19	19	35	4		155
	Totaal (provincie)	112	282	71	93	104	7	13	682
2009	Antwerpen	98	548	68	153	90	6	21	984
	Limburg	76	184	41	50	34		22	407
	Oost-Vlaanderen	129	357	41	142	47	4	6	726
	Vlaams-Brabant	56	192	41	66	45	1	7	408
	West-Vlaanderen	92	262	65	96	76	6	7	604
	Totaal (provincie)	451	1543	256	507	507	17	63	3129
2008	Antwerpen	65	188	25	47	47	20	9	391
	Limburg	18	113	28	39	39	16	1	246
	Oost-Vlaanderen	50	151	38	46	46	22	2	341
	Vlaams-Brabant	31	96	28	23	23	14	3	202
	West-Vlaanderen	45	240	44	86	86	18	3	478
	Totaal (provincie)	209	788	163	241	149	90	18	1658
Totaal (DATUM_INGEDIEND)		1078	3423	615	1177	977	227	134	7631

- onderwijs: ongeveer 45 %;
- welzijn- of gezondheidsvoorzieningen: ongeveer 15 %;
- administratie: ongeveer 14 %;
- cultuur: ongeveer 13 %;
- sport: ongeveer 8 %;
- openbare diensten (luchthaven, postkantoor, stationsgebouw): ongeveer 3 %;
- politie en gerecht: ongeveer 2 %.

Er werden tot eind 2013 nog geen administratieve geldboetes opgelegd voor het niet (tijdig) beschikken over een EPC publieke gebouwen.

Eind 2013 waren er 2172 energiedeskundigen voor publieke gebouwen geregistreerd op de energieprestatiedatabank, waarvan 1296 als energiedeskundige type C en 886 als interne energiedeskundige.

1.18. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving inzake de energieprestaties van nieuwe en vernieuwde gebouwen evalueren

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid evaluatierapport.*
- *Prestatienorm: Beschikbaar binnen de termijn die door het EPB-decreet is vastgelegd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De evaluatienota werd in het eerste semester van 2013 afgewerkt.*

Artikel 11.1.6 van het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving evalueert en in voorkomend geval aanpast. Deze termijn werd, wat betreft de te volgen procedures en de administratieve lasten van de regelgeving, door het decreet van 18 november 2011 naar 4 jaar gebracht.

In 2012 is het VEA gestart met de derde evaluatie van zowel de EPB-eisen als de berekeningsmethode. De evaluatie van de EPB-eisen wordt gebaseerd op de studie rond het kostenoptimale eisenniveau en op de studie rond de systeemeisen voor technische bouwsystemen.

Voor de evaluatie van de berekeningsmetho-

de is in 2012 een stakeholdersbevraging opgestart. Bij de stakeholdersbevraging lag de focus op eventuele structurele tekortkomingen aan de huidige EPB-berekeningmethodiek die verhinderen de energieprestaties van de zeer energiezuinige gebouwen van de toekomst adequaat te berekenen. Via de stakeholdersbevraging stelde het VEA een geprioriteerd overzicht van de meest kritische te onderzoeken aanpassingen aan de EPB-berekeningsmethodiek.

De prioriteitenlijst werd voorgelegd aan het Brusselse en het Waalse Gewest zodat een gezamenlijke prioriteitenlijst beschikbaar is gekomen die als agenda zal dienen voor de verdere gezamenlijke ontwikkeling van de berekeningsmethode. Eind 2013 werd samen met de drie gewesten de aanbestedingsprocedure opgestart voor de selectie van een consortium van kennisinstellingen dat ondersteuning kan bieden bij de verdere optimalisatie van de EPB-berekeningsmethodiek.

Naast de berekeningsmethode, werden ook de EPB-eisen en de handhaving geëvalueerd. Halfweg 2013 werd de evaluatie afgewerkt. Het regelgevingsproces dat uitvoering geeft aan de EPB-evaluatie 2013, werd in de zomer van 2013 opgestart.

1.19. Het VEA zal een tweede evaluatie uitvoeren van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecertificatie van bestaande gebouwen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid evaluatierapport.*
- *Prestatienorm: Het evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet gerealiseerd. Deadline werd verschoven naar eind mei 2014.*

Het VEA heeft in 2010 de eerste evaluatie van de energieprestatieregelgeving inzake de energiecertificatie van bestaande gebouwen uitgevoerd. De resultaten zijn verwerkt in een wijzigingsbesluit van het Energiebesluit dat op 20 mei 2011 werd goedgekeurd en in het decreet van 18 november 2011 tot wijziging van het Energiedecreet van 9 mei 2009.

In 2013 werd de tweede evaluatie van de energieprestatiecertificatieregelgeving opgestart.

Tijdens deze tweede evaluatie wordt bijzondere aandacht geschonken aan:

- de stroomlijning van energiedeskundigen type A en B;
- het inbouwen van kwaliteitsgaranties, zoals verplichte bijscholing voor al erkende energiedeskundigen;
- de handhaving van de kwaliteit van de energieprestatiecertificaten.

Midden 2013 werd met begeleiding van een extern bureau een aantal groepsdiscussies gehouden met enerzijds energiedeskundigen type A en anderzijds lesgevers en vertegenwoordigers van de opleidingsinstellingen die de opleiding tot energiedeskundige type A aanbieden. Tijdens deze discussies werd bijzondere aandacht geschonken aan de opleiding, permanente vorming en handhaving. De voorstellen die voortvloeien uit deze kwalitatieve bevragingen werden in september via een enquête afgetoetst bij de actieve energiedeskundigen. De resultaten van deze bevraging zullen verwerkt worden in het evaluatierapport.

Voor de evaluatie van het EPC voor publieke gebouwen werd in december 2013 een bevraging gelanceerd naar de verschillende stakeholders (energiedeskundigen, gebruikers van publieke gebouwen, opleidingsinstellingen, ...).

1.20. Het VEA zal de energieprestatie-regelgeving monitoren en de ontwikkelingen analyseren

- *Prestatie-indicator: Opvolging van een set van kerncijfers, gerelateerd aan de energieprestatieregelgeving (o.a. aantal startverklaringen, EPB-aangiften, energiedeskundigen, certificaten per doelgroep).*
- *Prestatienorm: Trimestriële publicatie van kerncijfers (op energiesparen.be of in een nieuwsbrief).*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Een set van kerncijfers werd in 2012 trimestrieel gepubliceerd op energiesparen.be.*
- *Prestatie-indicator: Publicatie van een rapport met een overzicht van een aantal kerncijfers over de energieprestatieregelgeving in het voorgaande jaar met analyses en duiding.*
- *Prestatienorm: Tegen 30 april van het jaar N+1.*

- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Een rapport met kerncijfers, analyses en duiding over de EPB- en EPC-regelgeving werd gepubliceerd in april 2013 op energiesparen.be.*

Inzake (ver)nieuwbouw

Een overzicht van het aantal ingediende startverklaringen en EPB-aangiften per maand wordt per kwartaal gepubliceerd op energiesparen.be. Het overzicht bevat eveneens het aantal actieve verslaggevers.

In april 2013 werd een uitgebreid rapport met evoluties en analyses betreffende de energieprestatieregelgeving gepubliceerd. Het rapport bevat onder andere gemiddelde E- en K-peilen per jaar van aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning, maar ook een analyse van de geometrieën van nieuwbouw, de toegepaste maatregelen en dergelijke meer.

Inzake bestaande gebouwen

Voor de regelgeving met betrekking tot het EPC voor residentiële gebouwen en de regelgeving met betrekking tot het EPC voor publieke gebouwen werd een verschillende set van kerncijfers vastgelegd. Deze worden driemaandelijks geactualiseerd en gepubliceerd op www.energiesparen.be.

Voor het EPC voor residentiële gebouwen worden volgende cijfers trimestrieel gepubliceerd:

- het aantal erkende energiedeskundigen type A;
- het aantal actieve energiedeskundigen type A;
- per gemeente het gemiddeld kengetal en de mediaan per type woning, opgesplitst naar verkoop en verhuur.

Voor het EPC voor publieke gebouwen worden volgende cijfers trimestrieel gepubliceerd:

- aantal geregistreerde energiedeskundigen, opgesplitst naar interne energiedeskundigen en energiedeskundigen type C;
- per provincie het aantal certificaten per maand opgesplitst naar categorie (administratie, onderwijs, sport, welzijn, cultuur, politie en gerecht).

1.21. Het VEA zal een actieplan uitwerken en implementeren voor de kwaliteitsborging van de opleidingen tot energiedeskundige

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid actieplan.*
- *Prestatienorm: Het actieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het geactualiseerde actieplan werd op 21 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid evaluatienota over implementatie actieplan.*
- *Prestatienorm: Evaluatienota wordt uiterlijk op 30 juli 2013 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De evaluatienota werd op 22 juli 2013 aan de minister bezorgd.*

Om meer kwaliteitsgaranties in te bouwen, werd in 2011 een actieplan uitgewerkt voor de kwaliteitsborging van de opleidingen voor energiedeskundigen.

Begin 2013 werd een aangepaste versie van de certificatiesoftware en het inspectieprotocol gelanceerd.

Vanaf februari 2013 wordt maandelijks (behalve in juli en augustus) een centraal examen georganiseerd voor de kandidaat-energiedeskundigen type A en tweemaandelijks voor de kandidaat-energiedeskundigen type C. Eind 2013 werd een evaluatie gemaakt omtrent het centraal examen. De examenresultaten werden statistisch geanalyseerd om enerzijds het examen zelf stelselmatig bij te sturen en om anderzijds de kwaliteit van de opleidingen te verbeteren.

Een evaluatienota over de implementatie van het actieplan werd in juli 2013 bezorgd aan de minister.

1.22. Het VEA zal de aanvragen beoordelen die worden ingediend in het kader van de subsidieregeling voor energieconsulentenprojecten

- *Prestatie-indicator: Aantal aanvragen, beoordeeld binnen de termijn die daarvoor door de minister is vastgelegd in verhouding tot het aantal te beoordelen aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Op 13 december 2013 ging de minister akkoord met het juryverslag. Elk energieconsulentenproject wordt opgevolgd door een begeleidingscomité dat door het VEA is samengesteld.*

Op 29 oktober 2010 keurde de Vlaamse Regering het besluit tot toekenning van steun aan energieconsulentenprojecten definitief goed. Een eerste oproep voor 2011 tot 2013 leidde tot het afsluiten van subsidieovereenkomsten voor de doelgroepen huishoudens, bouwprofessionals en bedrijven. Het VEA heeft in 2013 de wenselijkheid en haalbaarheid onderzocht van de verderzetting van de energieconsulentenprojecten voor de periode vanaf 2014. De evaluatie met aanbevelingen inclusief een voorstel voor stappenplan met timing werd op 28 juni 2013 bezorgd aan de minister. Op basis van de evaluatie werd door het VEA voorgesteld om:

- De werking met energieconsulenten voor bedrijven, met uitzondering van landbouwbedrijven, na 2013 niet meer te coördineren en te subsidiëren vanuit het beleidsveld Energie maar de in de energieconsulentenprojecten opgedane ervaring van nut te maken via andere kanalen.
- De werking met energieconsulenten voor de doelgroepen bouwprofessionals en huishoudens na 2013 te continueren door het lanceren van een nieuwe oproep.

De Vlaamse Regering reserveerde voor de verderzetting van de werking met energieconsulenten in 2014 tot en met 2016 een budget van 2,35 miljoen euro in het Energiefonds (1,2 miljoen euro voor energieconsulenten voor gezinnen, 0,8 miljoen euro voor energieconsulenten voor bouwprofessionals en 0,35 miljoen euro voor energieconsulenten voor landbouwbedrijven). Op basis van een nieuwe oproep in het najaar van 2013 sloot de minister nog voor eind 2013 zeven subsidieovereenkomsten 2014-2016 voor energieconsulentenprojecten

voor de doelgroepen huishoudens (3), landbouwbedrijven (1) en bouwprofessionals (3).

Elk energieconsulentenproject wordt opgevolgd door een begeleidingscomité dat door het VEA is samengesteld. De in de subsidieovereenkomsten opgenomen afspraken rond monitoring en rapportage laten toe dat het bereiken van de vastgelegde doelstellingen periodiek met voldoende detail kan worden gemeten.

1.23. Het VEA zal het Energierenovatieprogramma 2020 uitvoeren en monitoren

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van uitvoerings- en monitoringrapport.*
- *Prestatienorm: Het eerste uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd. Het derde uitvoerings- en monitoringrapport wordt uiterlijk op 31 december 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Het eerste uitvoerings- en monitoringrapport werd op 13 december 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede uitvoerings- en monitoringrapport werd eind 2013 aan de minister bezorgd.*

Bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'. De onderliggende projecten hebben een sterke link met de doorbraak Warme samenleving van ViA.

Het Energierenovatieprogramma 2020 voor bestaande woningen werd ook in 2013 onverkort uitgevoerd. Dit programma heeft als doelstelling dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft die beschikt over minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarmingsinstallatie. Om deze ambitieuze doelstelling waar te maken, is een coherente set van maatregelen nodig.

Er werd al een kortetermijnactieplan uitgevoerd, met acties die snel konden worden geïmplementeerd. Dit was belangrijk om te mobiliseren en te tonen dat er concreet werk wordt

van gemaakt.

Er is een middellange termijnactieplan in uitvoering. Dit is nodig om de meer ingrijpende doelgroepgerichte (verhuurders, oudere eigenaars, lagere inkomens) ondersteunende maatregelen uit te werken en te implementeren.

Er is ook een langetermijnactieplan nodig om de structurele maatregelen uit te werken die nodig zijn om de doelstellingen afdwingbaar te maken.

In 2011 werd ook een eerste concrete stap gezet naar de invoering van concrete verplichtingen in uitvoering van de intentie van de Vlaamse Regering om minimale eisen op het vlak van energieprestaties in de Vlaamse Wooncode op te nemen. Het VEA verzorgde de voorbereidende insteek vanuit het beleidsveld Energie.

Vanaf 2012 werd stakeholderoverleg gevoerd over de haalbaarheid van meer structurele en dwingende maatregelen i.p.v. uitsluitend financiële ondersteuning. Verplichtingen opleggen voor de bestaande gebouwen is bijzonder complex en niet alle doelgroepen zijn in de mogelijkheid om de nodige investeringen te doen, soms is er zelfs geen technische mogelijkheid. Alle consequenties van dergelijke verplichtingen werden met de belangengroepen afgewogen. De uitdaging ligt hier vooral op het creëren van voldoende maatschappelijk draagvlak bij de doelgroep.

Er werd onderzocht op welke wijze de realisatie van de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 verder kan worden versterkt. Hiertoe werden in juni en september stakeholdervergaderingen gehouden, die uitmondten in een 10-punten advies van de stakeholders. Een monitoringrapport over de stand van realisatie van het Energierenovatieprogramma 2020, werd op basis van een enquête bij de Vlaamse gezinnen, in december 2013 opgesteld.

Op 20 december 2013 was over de implementatie van de energiepremieregeling in het kader van de REG-ODV een monitoringrapport voor de minister beschikbaar.

Inzake de fiscale uitgaven voor energiebesparing werd in het institutioneel akkoord van de federale regering opgenomen dat dit een materie wordt waarvoor de gewesten in de toekomst de exclusieve bevoegdheid zullen hebben. In 2013 werden de nodige bijzondere en gewone wetten gestemd, zodat de be-

voegdheid vanaf 1 juli 2014 bij de gewesten ligt en de financiële middelen vanaf 1 januari 2015 worden overgedragen.

De energiepremieregeling is intussen gestroomlijnd en laatst gewijzigd door de Vlaamse Regering op 29 november 2013. Hiermee ligt een duidelijke focus op de prioriteiten van het Energierenovatieprogramma 2020. Eén van de wijzigingen is de invoering van de combipremie om de grondige energierenovatie van woningen aan te moedigen. Wie vanaf 2014 zowel zijn muren als zijn ramen in één keer aanpakt, krijgt een vier keer hogere premie voor de vervanging van de ramen. Verder wordt de doelgroep van verschillende andere premies uitgebreid en zijn er premiehoogtes aangepast. De voornaamste wijzigingen die werden doorgevoerd aan de REG-ODV met het wijzigingsbesluit van 29 november 2013 zijn in detail als volgt:

- De maximumbedragen voor na-isolatiepremies (dak, muur, vloer en beglazing) worden geschrapt.
- De premies worden expliciet toegankelijk gemaakt voor externe investeerders in woningen en niet-woongebouwen.
- De warmtepomp- en zonneboilerpremie wordt nu ook toegekend voor woningen aangesloten op uiterlijk 31 december 2013 (voorheen was een aansluiting op het distributienet vereist voor 1 januari 2006). Voor niet-woongebouwen worden de premies voor warmtepompen en zonneboilers beperkt tot diezelfde datum (voorheen voor alle gebouwen).
- Zoals al aangegeven, is er een nieuwe combipremie ingevoerd die geldt als er tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in nieuwe ramen met hoogrendementsglas (ter vervanging van bestaande ramen) en in muurisolatie voor woningen. De beglazingspremie wordt dan verviervoudigd tegenover hetgeen tot nu toe werd toegekend.
- De E-peilpremie wordt aangepast aan het aanscherpingspad tot 2021.

- Er wordt een extra doelgroep toegevoegd voor zowel de energiescans als de sociale dakisolatieprojecten, nl. bescheiden huurwoningen (als het huurgeld minder dan 450 euro bedraagt - of 500 euro in bepaalde gemeenten). Voor de sociale dakisolatieprojecten, zie 3.1.
- Voor wat steun na audit betreft, wordt afgestapt van de verplichting dat de audit moet worden uitgevoerd door een energiedeskundige. De steun zelf wordt geüniformiseerd (naar 0,035 euro per bespaarde kWh primair en maximum 25.000 euro per project per jaar).

Om in aanmerking te komen voor de premie van de netbeheerder voor de na-isolatie van spouwmuren, moet zowel de aannemer als het materiaal waarmee gewerkt wordt, voldoen aan specifieke eisen, vastgelegd in STS 71-1. De markt van de na-isolatie van spouwmuren kent een opvallende groeiversnelling. In 2013 werden 15.086 na-isolaties van spouwmuren uitgevoerd, of gemiddeld 1257 dossiers per maand. Over de laatste 3 maanden van 2013 bedroeg het gemiddelde 1429 dossiers per maand. Eind 2013 waren er ongeveer 80 bedrijven erkend om te werken conform de kwaliteitseisen STS71-1. De meeste bedrijven hebben meerdere teams in dienst die erkend zijn.

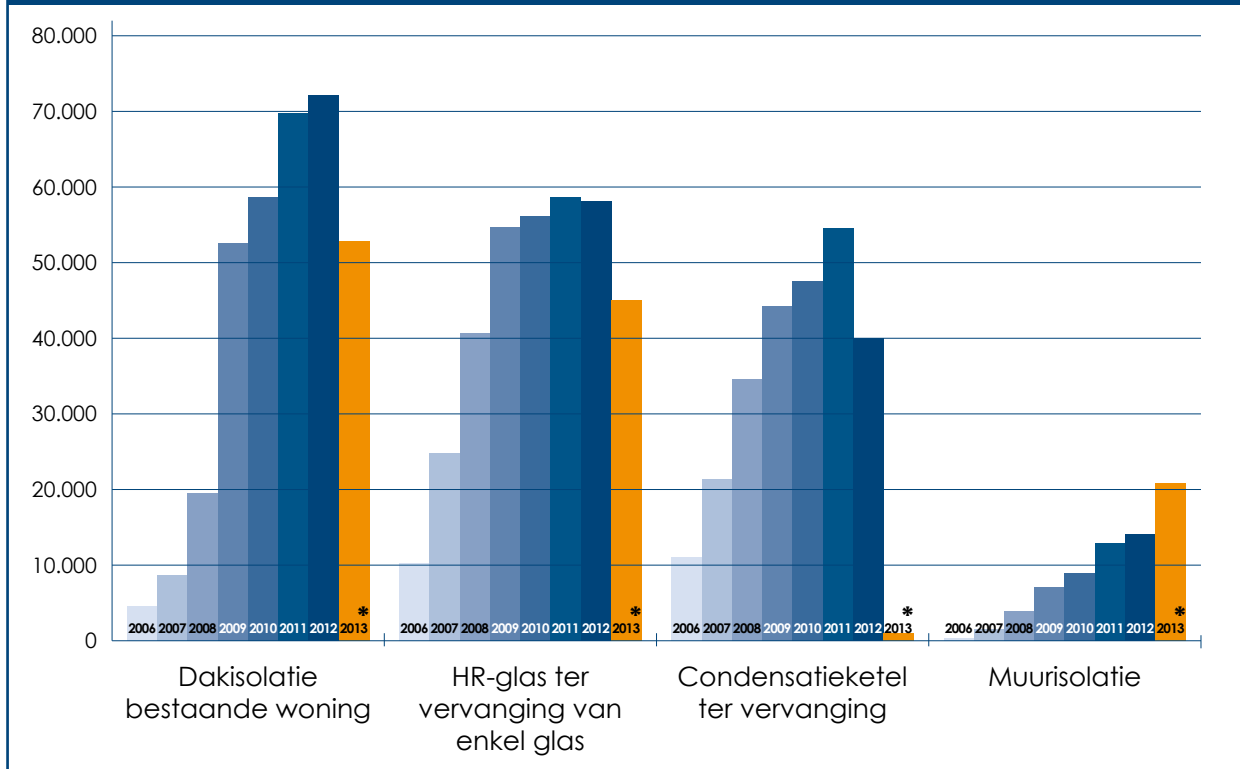
De grote stijging van het aantal toegekende energiepremies vanaf 2009, laat vermoeden dat er een belangrijke stap is gezet in de richting van de 'sense of urgency' die nodig is om de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 te realiseren.

In het totaal werden door de netbeheerders in 2010 en 2011 respectievelijk 163.00 en 183.000 aan het Energierenovatieprogramma 2020 gerelateerde premies toegekend, zoals blijkt uit onderstaande tabel en figuur. In 2012 werd het premiesysteem grondig hervormd. Zo wordt onder meer voor facturen vanaf 2012 enkel nog een premie voor de plaatsing van een condensatieketel gegeven indien de af-

Tabel 9: huishoudelijke premies van de netbeheerders (*): 2013 schattingen

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
dakisolatie	4661	8861	19.523	52.451	58.662	69.958	71.644	53.000
HR-glas ter vervanging van enkel glas	10.178	24.835	40.671	54.632	56.058	58.709	55.047	45.000
condensatieketel ter vervanging	11.033	21.227	34.571	44.023	47.677	54.440	38.339	1200
muurisolatie	626	1856	4064	7171	9160	13.240	14.492	21.000

Figuur 2: huishoudelijke premies van de netbeheerders (*): 2013 schattingen

nemer beschermd is. Dit verklaart bijvoorbeeld de belangrijke daling voor deze maatregel, duidelijk zichtbaar vanaf 2013.

De actieverplichtingen leiden ertoe dat nu elke elektriciteitsdistributienetbeheerder dezelfde acties voert, met dezelfde premies en dezelfde premiehoogten, daar waar hij vroeger vooral de resultaatsverplichting had om een zekere hoeveelheid primaire energie te besparen en de netbeheerder zelf, mits voorleggen van zijn jaaractieplan, de nodige acties en premiehoogten kon vaststellen om dit resultaat te bereiken.

De Vlaming geeft aan de komende vijf jaar nog volop te willen investeren in dakisolatie, isolerende beglazing en een efficiëntere verwarmingsketel in zijn bestaande woning. Dit zal nodig zijn, zo blijkt uit onderstaand onderzoek.

Uit een peiling bij 1004 Vlaamse huishoudens die halfweg 2013 werd uitgevoerd door TNS Dimarso in opdracht van het VEA, blijkt dat 80% van de bevroegde woningen beschikt over dak- of zoldervloerisolatie, 31 % over vloerisolatie en 45 % over muurisolatie. 13 % van de woningen heeft nog enkel glas. Slechts 1 op 2 woningen voldoet reeds aan de 3 basiseisen van het Energierenovatieprogramma 2020. Wat de toekomstplannen voor de komende 5 jaar betreft, zijn vooral investeringen in dakisolatie en een zuinige verwarmingsketel populair, gevolgd door hoogrendementsbeglazing,

spouwmuurisolatie, zonneboiler, buitenmuurisolatie en PV-panelen.

In het voorjaar van 2013 werd een representatieve groep van de Belgische bevolking ondervraagd over hun renovatiegedrag (bron: Essencia Marketing - marketingbureau voor de bouwsector). Daaruit blijkt dat de crisis de Belg niet tegenhoudt om renovatiewerken uit te voeren aan zijn woning. Er werden in 2012 de helft meer werken uitgevoerd door mensen die een huis bezitten dat ouder is dan vijf jaar. Energiezuinige maatregelen blijven in de top van meest uitgevoerde werken. De intenties van de huiseigenaren geven aan dat de renovatiemicrobe de komende jaren nog zal aanhouden. Bijna twee op drie huiseigenaren denken er over om in de loop van de komende vijf jaar een verbouwings- of herstellingswerk uit te voeren. Mensen renoveren om in de toekomst energie te besparen, om meer comfort te hebben of uit noodzaak (om dingen te repareren of te voldoen aan de wetgeving). Eén op twee mensen die een huis bezitten, gelooft dat het energiezuinig maken van een bestaande woning meer opbrengt dan dat het kost.

1.24. Het VEA zal de REG-actieplannen en -rapporten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal plannen en rapporten die binnen de wettelijk vastgelegde termijn worden beoordeeld in verhouding tot het aantal ingediende plannen en rapporten.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De beoordelingsbrieven werden tijdig verstuurd.*

Tot en met 2011 dienden onder deze operationele organisatiedoelstelling en in uitvoering van de toen geldende regelgeving zowel de REG-actieplannen als -rapporten (uitvoering actie- en resultaatsverplichtingen) van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te worden beoordeeld door het VEA.

Door een wijziging van het regelgevend kader vanaf 1 januari 2012 met een focus eerder op actieverplichtingen dan resultaatsverplichtingen door de netbeheerders, komt deze operationele organisatiedoelstelling uit de beheersovereenkomst deels te vervallen.

Ook in 2013 werden alle REG-rapporten tijdig beoordeeld.

1.25. Het VEA zal een evaluatierapport aan de minister voorleggen over de REG-openbaredienstverplichtingen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van evaluatierapport.*
- *Prestatienorm: Het evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 juli 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. In het besluit van 23 september 2011 is geen wettelijke evaluatieverplichting meer voorzien.*

Door het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 werden de REG-openbaredienstverplichtingen grondig gewijzigd. Er zijn sinds 2012 geen resultaatgerichte doelstellingen meer, zodat alleen over ondernomen acties moet worden gerapporteerd. Tevens is in de nieuwe regelgeving geen wettelijke evaluatieverplichting meer voorzien.

1.26. Het VEA zal de premieaanvragen van de sociale verhuurkantoren beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal volledige aanvragen beoordeeld binnen een termijn van maximaal 1 maand in verhouding tot het totaal aantal ingediende volledige aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De regeling is intussen uitgedoofd zodat enkel nog lopende dossiers worden afgehandeld.*

In april 2009 werd een subsidieregeling opgestart die energiebesparende investeringen (dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en condensatieketels) in woningen verhuurd door SVK's, voor 100 % subsidieert. Initieel was daar een totale enveloppe van 10 miljoen euro voor uitgetrokken. Halfweg 2010 werd duidelijk dat het budget niet zou volstaan voor de 970 woningen die de SVK's voor eind juni 2010 hadden aangemeld voor een aan de subsidieaanvraag voorafgaande woningscreening. Daarom werd in het kader van de begrotingscontrole 2011 een bijkomend budget van 2 miljoen euro voor het SVK-project uitgetrokken en werden de in aanmerking komende woningen beperkt tot de vermelde gescreende huurwoningen. Aangezien het aantal nieuwe aanvragen in het tweede trimester van 2012 grotendeels stilviel, werd beslist om in het Energiebesluit op te nemen dat vanaf 1 oktober 2012 geen nieuwe aanvragen meer behandeld zullen worden.

De aanvraagregeling doofde in oktober 2012 uit. Vanaf dan viel de behandeling van nieuwe subsidieaanvragen weg. Het VEA zorgt verder voor de uitvoering van de goedgekeurde aanvragen en de uitbetaling van de subsidie.

1.27. Het VEA zal op basis van de lijsten van de netbeheerders de uitbetalingsdossiers voor de Vlaamse dakisolatiepremie opmaken

- *Prestatie-indicator: Aantal uitbetalingsdossiers opgemaakt binnen 60 werkdagen na ontvangst van de lijst van de netbeheerder in verhouding tot het totaal aantal opgemaakt uitbetalingsdossiers.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 100 % en de regeling werd geïntegreerd in de netbeheerderpremies.*

Het plaatsen van dak- of zoldervloerisolatie is de meest prioritaire energiebesparende investering van het Energierenovatieprogramma 2020. Het besluit van de Vlaamse Regering dat tot in 2011 een eigen Vlaamse dakisolatiepremie invoerde, werd op 19 december 2008 definitief goedgekeurd en trad op 1 januari 2009 in werking.

De toekenningsvoorwaarden waren identiek aan deze van de premie voor dakisolatie van de elektriciteitsdistributienetbeheerder. Er werd wel een bijkomende voorwaarde opgelegd inzake minimale geïsoleerde dakoppervlakte, namelijk 40 m².

Sinds het begin van de premiereregeling tot en met eind 2013 ontving het VEA ongeveer 210.500 aanvraagdossiers, goed voor zo'n 96,6 miljoen euro aan Vlaamse dakisolatiepremies. In 2013 werden alle lijsten tijdig in betaling gesteld.

Op 23 september 2011 besliste de Vlaamse Regering om de energiepremies te hervormen. De Vlaamse dakisolatiepremie werd vanaf 2012 geïntegreerd in de premie die door de netbeheerder wordt gegeven.

1.28. Het VEA zal de aanvragen van bedrijven voor een verhoogde investeringsaftrek voor energie-investeringen beoordelen

- *Prestatie-indicator: Beoordelingstermijn van de aanvragen die volledig zijn.*
- *Prestatienorm: Minstens 90 % van de volledige aanvragen is maximaal 60 werkdagen in behandeling. De maximale behandelingstermijn van een volledige aanvraag bedraagt 100 werkdagen.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 99 % van de volledige aanvragen is binnen 60 werkdagen behandeld en 99 % binnen 100 werkdagen.*

Artikel 69 van het Wetboek Inkomstenbelastingen (W.I.B.) biedt bedrijven de mogelijkheid hun belastbare winst te verminderen met een verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen. De aftrek wordt verricht op de winst van het belastbaar tijdperk tijdens hetwelk de activa zijn verkregen of tot stand zijn gebracht. Voor de energiebesparende investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk dat aan aanslagjaar 2014 (inkomsten 2013) verbonden was, gold er een verhoogde aftrek van 14,5 %.

De fiscale wetgeving is een federale bevoegdheid. De lijst met categorieën van in aanmerking komende investeringen kan worden aangepast na advies van een technische werkgroep binnen ENOVER. Het percentage van de verhoogde investeringsaftrek wordt jaarlijks eind februari gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Het VEA levert het attest af dat bij de belastingaangifte moet worden gevoegd.

De aanvraag moet uiterlijk drie maanden na het afsluiten van het boekjaar bij het VEA worden ingediend. De meeste aanvragen worden in de laatste week van de maand maart ingediend.

In het kader van de dossierbehandeling worden door het VEA de volgende deelactiviteiten uitgevoerd:

- begeleiding van bedrijven bij de voorbereiding van complexere dossiers;
- technische evaluatie van de ingediende dossiers;
- opmaak van de attesten en bijhorende briefwisseling;
- beheer van een databank voor de opmaak van allerhande statistieken (energiebesparing, investeringsbedragen, ...);
- overleg met de andere gewesten en de federale overheid in het kader van de adviesverlening aan de federale overheid met betrekking tot de categorieën van in aanmerking komende investeringen.

De economische crisis heeft een duidelijke negatieve invloed gehad op de investeringen in energiebesparing door de niet-residentiële sector (incl. aanpassingen aan bedrijfsprocessen enz.) De evolutie van de globale investeringsbedragen die ten gronde liggen aan de afgeleverde attesten voor de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen door bedrijven is hiermee gelijklopend. De typische REG-investeringen (excl. PV en wind) kenden in 2013 een verdere terugval.

Tabel 10: evolutie REG-investeringen over de periode 2010-2012

(in miljoen euro)	2011	2012	2013
Investeringsbedragen	1861	1408	588
Investeringsbedragen excl. PV en wind*	502	268	174

* De investeringen in PV en wind (enkele grote offshore windmolenprojecten) bereikten in de betrokken periode een uitzonderlijk piekniveau.

Er werden in 2013 1925 attestaten uitgereikt (2012: 2906; 2011: 1845; 2010: 1568).

Vanaf maart 2010 heeft het VEA de dossierbehandeling geautomatiseerd. Het agentschap heeft zelf een webapplicatie ontwikkeld die zorgt voor een elektronische indiening van het basisdossier waardoor de administratieve verwerking van de dossiers efficiënter kan verlopen.

Tabel 11: aantal afgeleverde attesten in 2013

Type investering	Investeringsbedrag in %	Aantal in %
Biomassa	9	2
Energie recuperatie	2	1
Isolatie	1	10
Fotovoltaïsche zonnepanelen	47	60
Verhogen energetisch rendement	6	9
Vervoer via spoor- en waterweg	2	1
Verwarming, verlichting, ventilatie	1	7
Warmtekrachtkoppeling	3	1
Warmtepompen	1	3
Warmterecuperatie	3	3
Windenergie	24	1
Zonneboiler	1	2
	100	100
Totaal	588.632 k€	1925

In 2013 werden quasi alle aanvragen (op 0,2 % na) binnen de 60 werkdagen afgehandeld (2012: 96 %; 2011: 89 %; 2010: 93 %). De gemiddelde behandelingstermijn halveerde voor het derde jaar op rij (2013: 10 werkdagen; 2012: 20; 2011: 40). Meer dan 70 % van de dossiers werd afgehandeld binnen de 5 werkdagen (2012: 50 %). Dit uitzonderlijk resultaat kon worden bereikt door het nog steeds hoge aantal standaarddossiers, met name PV-dossiers en de verder doorgevoerde automatiseringen van de dossierbehandeling.

1.29. Het VEA zal de energieplannen en energiestudies in het kader van het besluit Energieplanning beoordelen

- *Prestatie-indicator: Aantal plannen en studies die binnen de adviestermijn worden beoordeeld in verhouding tot het aantal ingediende plannen en studies.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 100 %.*

Sinds 2004 legt de VLAREM-wetgeving eisen inzake energie-efficiëntie op aan inrichtingen met een totaal jaarlijks primair energieverbruik van minstens 0,1 PJ. Dit gebeurt via het besluit Energieplanning.

Het besluit Energieplanning is in werking getreden op 14 oktober 2004.

Belangrijk in dit besluit is het onderscheid tussen (de procedure en behandeling van) de energieplannen en energiestudies.

Een energiestudie moet bij de vergunningsaanvraag gevoegd worden (voor nieuwe inrichtingen met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ en veranderingen aan inrichtingen met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ). De energiestudie moet aantonen dat de betrokken inrichting op een energie-efficiënte wijze zal worden geëxploiteerd. Het VEA beoordeelt de ingediende energiestudies binnen de vergunningsprocedure.

Een bestaande inrichting met een jaarlijks energieverbruik van minstens 0,1 PJ moet bij de aanvraag tot hernieuwing van de milieuvergunning een energieplan voegen. Het VEA beoordeelt deze plannen binnen de vergunningsprocedure. Een (bestaande) inrichting met een jaarlijks energieverbruik van meer dan 0,5 PJ moet sinds 1 juli 2005 in het bezit zijn van een conform verklaard energieplan (onafhankelijk van een milieuvergunningsprocedure). De conformverklaring van deze energieplannen gebeurt door het VEA. Deze plannen moeten om de 4 jaar worden geactualiseerd.

De energiestudies en de energieplannen moeten worden opgesteld door een energiedeskundige die aanvaard is door het VEA.

In 2013 zijn 51 energiedeskundigen aanvaard (2012: 27 ; 2011: 41 ; 2010: 55). Er werden 30 energiestudies (2012: 23 ; 2011: 23 ; 2010: 27) en 8 energieplannen (2012: 9 ; 2011: 10 ; 2010: 9) beoordeeld in het kader van de milieuver-

gunningsprocedure. Tenslotte worden er 7 conform verklaarde energieplannen geactualiseerd.

1.30. Het VEA zal het departement LNE adviseren over de dossiers in het kader van het thema energie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies

- *Prestatie-indicator: Aantal dossiers waarvoor binnen de door het departement gestelde termijn advies wordt verleend in verhouding tot het aantal ingediende dossiers.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd en intussen uitdovend.*

De huidige samenwerkingsovereenkomst (SO) loopt over de periode 2008-2013. De Vlaamse Regering heeft in 2013 beslist de SO niet te verlengen.

Het VEA verzorgt de dossierbehandeling binnen de gestelde behandelingstermijnen tot volledige beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst. Alle beoordelingen van projectrapporteringen door het VEA werden tijdig ingediend.

2. Het VEA wil Europese en Vlaamse beleidsmaatregelen inzake de bevordering van milieuvriendelijke energieopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling kwaliteitsvol en efficiënt implementeren om de Europese kwantitatieve doelstellingen voor 2020 te behalen en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- *Effectindicator: Evolutie van de milieuvriendelijke energieproductie.*
- *Streefnorm: De milieuvriendelijke energieproductie evolueert conform de doelstellingen zoals door de Vlaamse Regering vooropgesteld in het kader van de Europese richtlijnen.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Conform de richtlijn hernieuwbare energie, moet België tegen 2020 een aandeel hernieuwbare energie in het bruto totaal elektriciteitsverbruik realiseren van 13 %. De Belgische doelstelling werd nog niet vertaald in gewestelijke en federale doelstellingen. De Vlaamse Regering heeft wel een doelstelling van 10,5 % vastgelegd. In Vlaanderen werd in 2012 een aandeel bereikt van 5,6 %, dit betekent een verdere stijging ten opzichte van 2011 (4,5 %), 2010 (4,5 %) en 2009 (3,9 %).
Het aandeel geproduceerde elektriciteit in WKK-installaties ten opzichte van het bruto elektriciteitsverbruik bedroeg 19,4 % in 2011.*

2.1. Het VEA zal een beleidskader uitwerken om de duurzame inzet van vaste en gasvormige biomassa voor energieproductie te realiseren

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van regelgevend kader voor de duurzame inzet van biomassa.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van regelgevend kader wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Niet van toepassing. De communicatie van de Europese Commissie is niet tijdig gebeurd.*

Om een duurzaam gebruik van biomassa te

garanderen, zijn duurzaamheidscriteria belangrijk. De Europese richtlijn hernieuwbare energie³ legt duurzaamheidscriteria voor vloeibare biomassa op. Deze criteria zijn omgezet in een regelgevend kader voor het Vlaamse Gewest.

Europa legt geen bindende duurzaamheidscriteria op voor gasvormige en vaste biomassa. Het Vlaamse Gewest is hier echter wel voorstander van. In januari 2012 heeft de Europese Commissie een informeel overleg met de lidstaten georganiseerd om de standpunten voor en tegen geharmoniseerde duurzaamheidscriteria op Europees niveau nog eens duidelijk te stellen. De verdere uitwerking van de duurzaamheidscriteria voor gasvormige en vaste biomassa zal in eerste instantie moeten afgelijnd worden op de inhoud van de aangekondigde communicatie hierover van de Europese Commissie. Deze mededeling wordt verwacht in 2014.

Het VEA heeft op 17 juni 2013 een opvolgingsnota over de betreffende beleidsinitiatieven op Europees niveau afgewerkt.

3 Richtlijn 2009/28/EG van 23 april 2009 van het Europees Parlement en de Raad ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG

2.2. Het VEA zal een voorstel voor een verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie in bouwvoorschriften voorbereiden

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van besluit wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het ontwerp van besluit werd op 21 december 2011 aan de Inspectie van Financiën en de minister bezorgd. Het besluit werd in september 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.*

De Europese richtlijn hernieuwbare energie bepaalt dat de lidstaten tegen 2015 bindende doelstellingen inzake een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen in nieuwe en gerenoveerde gebouwen moeten opleggen. Via de bouwvoorschriften moeten de lidstaten ook stimulansen voorzien voor hernieuwbare energiebronnen die bepaalde efficiëntieniveaus bereiken.

In september 2012 heeft de Vlaamse Regering het wijzigingsbesluit definitief goedgekeurd dat deze verplichtingen integreert in het Energiebesluit. Op 1 januari 2013 is het in werking getreden voor publieke scholen en kantoren.

In 2013 werd de verruiming van het toepassingsgebied voorbereid. Het communicatieplan werd uitgevoerd, en de nodige aanpassingen aan de software (3G) werden geïmplementeerd en getest.

Het verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie in woningen is vanaf 1 januari 2014 ingevoerd.

2.3. Het VEA zal in overleg met de andere gewesten en de federale overheid een voorstel voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties uitwerken

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van het ontwerp van beleidskader.*
- *Prestatienorm: Het ontwerp van beleidskader wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het ontwerp van beleidskader voor een kwalificatieregeling tot bewaking van de opleidingen voor installateurs kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties is beschreven in het eindrapport zoals door het begeleidingscomité goedgekeurd op 30 juni 2011.*

De Europese richtlijn hernieuwbare energie verplicht de lidstaten om tegen 31 december 2012 een kwaliteitsregeling uit te werken voor installateurs van kleinschalige energiesystemen. Meer bepaald gaat het om kleinschalige warmwater- en verwarmingsketels op biomassa, fotonvoltaïsche en thermische systemen op zonne-energie en ondiepe geothermische systemen en warmtepompen.

Voor de certificering van kleinschalige installateurs hernieuwbare energie werd in 2011 in samenwerking met de andere gewesten het algemeen kader uitgewerkt voor de kwalificatieregeling.

Het wijzigingsbesluit werd op 19 juli 2013 definitief goedgekeurd. In december 2013 werd aan de Raad van State een voorstel van ministerieel besluit bezorgd waarin verdere uitvoeringsbepalingen worden geregeld.

Via gezamenlijke overheidsopdrachten in samenwerking met de andere twee gewesten werd in 2013 het lesmateriaal, de aanbevelingen en de praktische ondersteuning voor opleidingen uitgewerkt voor volgende categorieën:

1. biomassaketels,
2. fotonvoltaïsche zonne-energiesystemen,
3. ondiepe geothermische systemen,
4. thermische zonne-energiesystemen: sanitair warm water,

5. thermische zonne-energiesystemen: combi sanitair warm water en verwarming (vervolg op categorie 4),

6. warmtepompen.

Hiervoor werden bestaande Vlaamse, Belgische of Europese syllabi van de desbetreffende technologieën als basis gebruikt.

In juni 2013 werden aan de opleidingsinstellingen en de sectororganisaties de erkennings- en certificeringsprocedure, de inhoud en de pedagogische ondersteuning voorgesteld. Bij het vragen naar interesse om de desbetreffende opleidingen aan te bieden reageerden een 10-tal opleidingsinstellingen positief en gaven er meerdere aan in 2014 te willen starten met het aanbieden van een of meer van de zes opleidingen.

Via een gezamenlijke overheidsopdracht in samenwerking met de twee andere gewesten, werd RESCert (een tijdelijke vereniging bestaande uit Quest, BCCA en Blue Planet and Consulting) aangeduid als certificeringsorgaan, dat zal instaan voor het beheer en het uitreiken van de verschillende categorieën certificaten. Begin 2014 is de certificatieprocedure operationeel geworden. De accreditatie van deze organisatie wordt geregeld in een ministerieel besluit.

2.4. Het VEA wil het Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020 mee uitvoeren, monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen om te voldoen aan de tussentijdse doelstellingen van richtlijn 2009/28/EG

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van voortgangsrapport.*
- *Prestatienorm: Het eerste voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 december 2012 aan de minister bezorgd. Het derde voortgangsrapport wordt uiterlijk op 31 december 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema. Het tweede voortgangsrapport werd op 24 december 2012 aan de minister bezorgd.*

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn hernieuwbare energie voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

De Europese richtlijn hernieuwbare energie is omgezet in Vlaamse regelgeving.

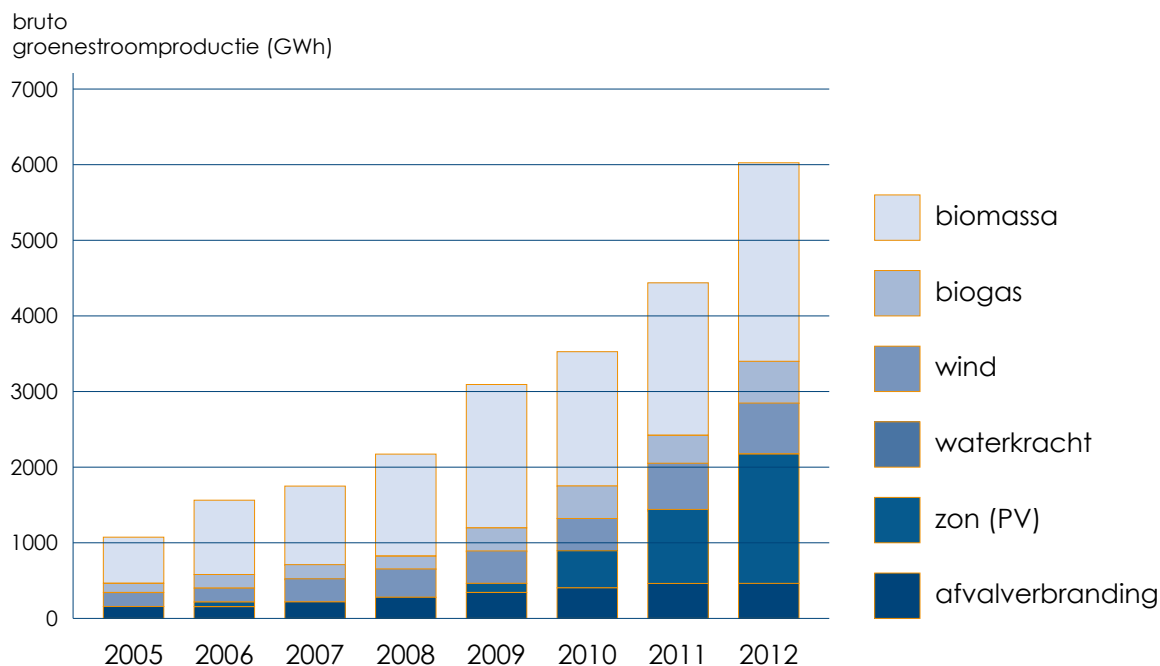
Het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen bedroeg in 2010 4,5 % en in 2012 5,6 %.

Met het Europese Energie- en Klimaatpakket wil de Europese Unie tegen 2020 een aandeel van 20 % hernieuwbare energie in het communautaire bruto finaal verbruik van energie bereiken. Voor België stelt Europa deze doelstelling vast op 13 % van het totaal bruto finaal energieverbruik. Voor transport geldt een specifieke doelstelling van minstens 10 % energie uit hernieuwbare energiebronnen in het totale energieverbruik voor vervoer.

De onderhandelingen over de intra-Belgische lastenverdeling van de hernieuwbare energiedoelstelling 2020 zullen naar verwachting in 2014 worden afgerond. In afwachting hiervan is binnen het VEA de voorbereiding opgestart voor het Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020. Dit plan moet een verdere groei van de productie van hernieuwbare energie garanderen. In dit actieplan wordt een langetermijnvisie (2030/2050) geïntegreerd.

De groenestroomproductie zette in 2012 haar stijgende trend verder. De bruto groenes-

Figuur 3: evolutie bruto groenestroomproductie in Vlaanderen

troomproductie (6026 GWh) nam met 35,6 % toe ten opzichte van 2011 (+1582 GWh). De groei is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de productie met zonnepanelen (+721 GWh of +72,0 %) en op basis van biomassa (+637 GWh of +31,9 %). Ook de productie door windturbines (+121 GWh of +21,0 %) en op basis van biogas (+104 GWh of +25,8 %) nam toe.

Biomassa had in 2012 een aandeel van 43,7 % in de totale groenestroomproductie. De tweede plaats werd ingenomen door zonne-energie met 28,6 %.

Het aandeel van de bruto groenestroomproductie in het totaal eindverbruik van elektriciteit nam toe van 7,5 % in 2011 tot 10,1 % in 2012. Naast de productie van groene stroom zet Vlaanderen ook volop in op de productie van groene warmte. Om de realisatie van de doelstelling inzake hernieuwbare energie mogelijk te maken, is een sterke groei van groene warmte uit biomassa nodig. Met het besluit van 13 september 2013 heeft de Vlaamse Regering een nieuw steunmechanisme ingevoerd voor groenewarmteproductie voor installaties groter dan 1 MW, voor restwarmte-recuperatieprojecten en voor de injectie van biomethaan. In het najaar van 2013 werd een eerste call gelanceerd. Het VEA heeft op 19 december 2013 hierover een opvolgingsnota afgewerkt.

2.5. Het VEA voert doorlopend overleg en monitort de ontwikkeling van technieken en omgevingsvoorwaarden om aan de minister regelmatig een evaluatie van de onrendabele toppen inzake hernieuwbare energie en WKK te kunnen voorleggen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.*
- *Prestatienorm: Het eerste evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede evaluatierapport wordt uiterlijk op 31 juli 2015 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

Op 6 juli 2012 keurde het Vlaams Parlement de hervorming van de steunmechanismen voor milieuvriendelijke energie goed. Deze wijziging heeft tot doel:

- meer groenestroomproductie te realiseren in Vlaanderen;
- de kostprijs per opgewerkte groene stroom fors in te perken;
- de investeerders in groene energie maximale zekerheid te bieden;
- de kosten van het steunmechanisme correct te spreiden over alle verbruikers.

Vlaanderen trekt haar doelstelling voor groene stroom met deze hervorming op van 13 % naar 20,5 % van de certificaatplichtige leveringen voor 2020. Om de kostprijs van het steunsysteem beter te beheersen en op te volgen, wordt de steun voor groene stroom afgestemd op het juiste niveau door het toe te kennen aantal certificaten hierop af te stemmen. Tevens wordt de ondersteuning afgestemd op de afschrijvingsperiode van een installatie. Het VEA evalueert het ganse ondersteuningssysteem permanent. Ook de afstemming op de reële nood is permanent ingebouwd.

Voor de investeerders in groene stroom wordt door het optrekken van de doelstellingen voor Vlaanderen, gekoppeld aan een juist steunniveau in functie van de technologie, een grotere zekerheid gecreëerd. Tot slot zorgt een verbeterde spreiding van de kosten van het steunmechanisme over alle gebruikers voor minder druk op gezinnen en kleine KMO's en wordt tevens rekening gehouden met de internationale concurrentiepositie van onze grote bedrijven waar de energiefactuur een belangrijk element in deze concurrentiepositie is. Dit evenwel in functie van hun bijdrage tot energie-efficiëntie.

Op 21 december 2012 is een wijziging van het Energiebesluit goedgekeurd die verder uitvoering geeft aan deze hervorming. Zo zijn onder meer de te ondersteunen projectcategorieën vastgesteld en de procedures, de berekeningsmethodiek en de verschillende noodzakelijke parameters voor het bepalen van het steunniveau. Ook de taken van het VEA zijn met dit besluit verder geconcretiseerd.

Het vernieuwde steunmechanisme voor groene stroom in Vlaanderen ging in 2013 van kracht. De in het besluit vastgelegde modaliteiten voor dit nieuwe ondersteuningskader zijn in 2013 operationeel gemaakt. Eind 2012 en begin 2013, alsook midden 2013 en eind 2013 werden de onrendabele toppen en bijhorende bandingfactoren berekend, respectievelijk voor nieuwe en lopende projecten met een startdatum in 2013 en met een startdatum in 2014. De ontwerprapporten werden eerst voorgelegd aan de stakeholders.

Voor projecten met een strategisch belang worden - overeenkomstig het Energiebesluit - door het VEA projectspecifieke berekeningen gemaakt en ter validatie aan de minister voorgelegd. Het gaat hem hierbij om een tweetraps-procedure met een de berekening van een voorlopige en een definitieve projectspecifieke bandingfactor. In 2013 werden drie zo'n procedures opgestart, waarvan twee

reeds aanleiding gaven tot de uiteindelijke publicatie van een ministerieel besluit voor de vastlegging van een voorlopige bandingfactor.

Tevens werd een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen opgemaakt ter evaluatie en monitoring van de ondersteuningsmechanismen. Daaraan verbonden is een bruto binnenlandse groenestroomproductie vooropgesteld met indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron.

Eind 2013 heeft het VEA ook een marktanalyse uitgevoerd met betrekking tot de twee projecten waarvoor ze reeds een voorlopige projectspecifieke onrendabele top had berekend.

Met de wijziging in het Energiedecreet in 2012 werd ook de eindigheid van de steun ingevoerd voor bestaande installaties. In dit kader wordt sindsdien door het VEA de verlengingsaanvragen voor installaties met een startdatum voor 1 januari 2013 beoordeeld. Er bestaan twee zulke verlengingsmogelijkheden: één op basis van vollasturen, de andere op basis van een projectspecifieke onrendabele top.

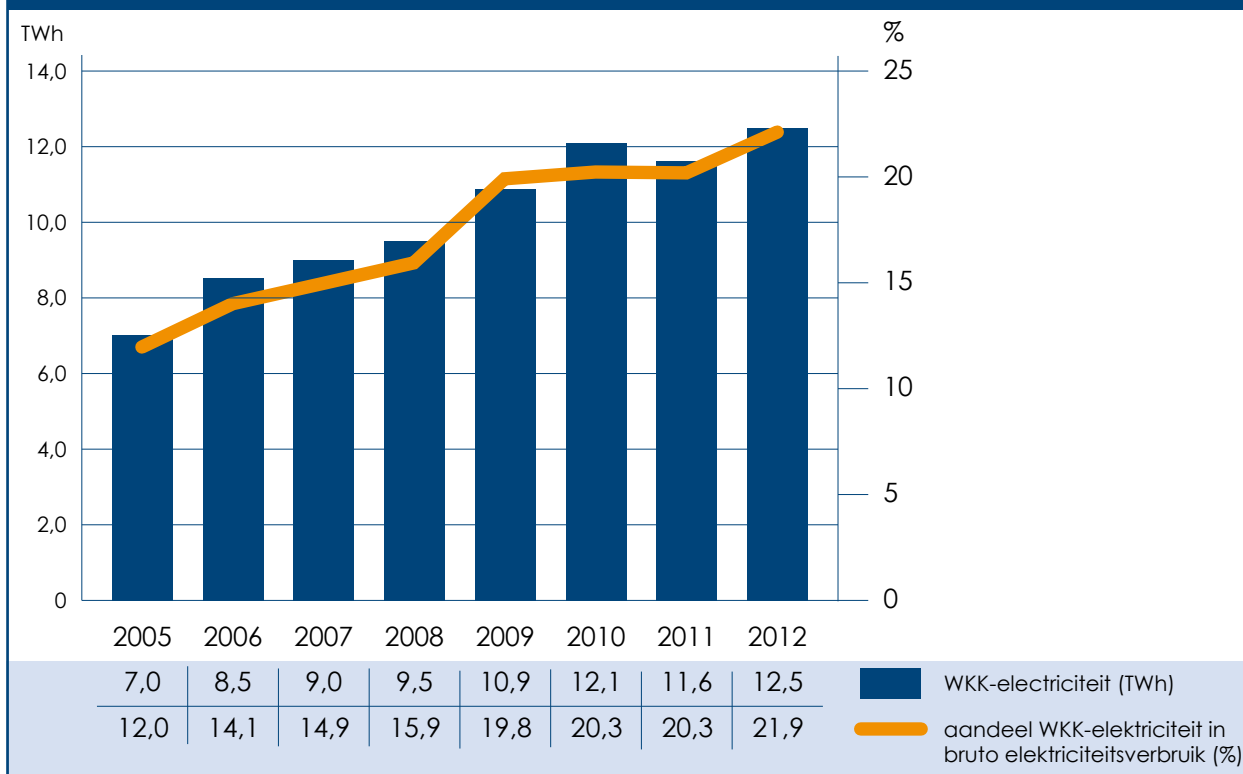
2.6. Het VEA zal de realisatie van de doelstellingen voor warmtekrachtkoppeling in het Vlaamse Gewest monitoren en indien nodig aanvullende initiatieven voorstellen

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van WKK-rapport.*
- *Prestatienorm: Het eerste WKK-rapport wordt uiterlijk op 31 juli 2011 aan de minister bezorgd. Het tweede WKK-rapport wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

Om de investeringen in WKK voor ondernemingen aantrekkelijker te maken, heeft de Vlaamse Regering een financieel ondersteuningsregeling ingevoerd via het systeem van warmtekrachtcertificaten. Dit ondersteuningssysteem werd in 2012 bijgestuurd. Zie voorgaande hoofdstuk.

In 2013 zijn de voorbereidingen gestart voor de opmaak van een Vlaams Warmteplan in uitvoering van de Europese richtlijn energie-efficiëntie (zie hoofdstuk 1.1). Hiermee zal onder andere het potentieel aan kwalitatieve warmtekrachtkoppeling worden vastgesteld.

Figuur 4: evolutie van het aandeel elektriciteit uit warmte-krachtkoppeling in het bruto elektriciteitsverbruik in Vlaanderen

Het VEA heeft op 16 december 2013 een conceptnota voor de opmaak van een Vlaams Warmteplan opgesteld.

De groei van het WKK-vermogen is de laatste jaren nog steeds stijgend, maar stagnerend. Ondanks deze stagnatie is het is nog niet nodig gebleken om aanvullende initiatieven te nemen om de vooropgestelde WKK-doelstelling te realiseren. Er is nog steeds een enorm overaanbod aan warmte-krachtcertificaten, en uit het marktanalyse-rapport van eind 2013 blijkt dat dit overaanbod de komende jaren nog zal toenemen, wat betekent dat de quotumdoelstelling voor WKK de komende jaren nog ruim zal worden gehaald.

Het elektrisch/mechanisch vermogen aan warmte-krachtkoppelinginstallaties (WKK) in 2012 bedroeg 2166,8 MW: dit is 41 MW of 1,9 % meer dan in 2011. De groei situeerde zich voornamelijk in de landbouwsector (+37 MW) en in de tertiaire sector (+15 MW). In de industrie stond eind 2012 11 MW minder opgesteld. De hoeveelheid geproduceerde energie (elektriciteit/kracht en warmte) lag in 2012 (132,5 PJ) 6,6 % hoger dan in 2011. De relatieve primaire energiebesparing steeg van 16,6 % naar 17,1 %.

2.7. Het VEA zal voor de gewestelijke energiebevoegdheden de vereiste input leveren om te voldoen aan de evaluatie- en rapporteringsverplichtingen voorgeschreven door de Europese richtlijnen inzake hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling

- *Prestatie-indicator:* Aantal binnen de wettelijke termijnen uitgevoerde verplichtingen in verhouding tot het totaal aantal verplichtingen.
- *Prestatienorm:* 100 %.
- *Realisatiegraad eind 2013:* 100 %.

Eind 2011 werd het WKK-rapport aan de Europese Commissie bezorgd. Het tweede voortgangsrapport van het nationaal actieplan hernieuwbare energie werd in december 2013 aan de Europese Commissie bezorgd.

De rapporteringsverplichting voorgeschreven door de Europese richtlijn inzake kwalitatieve warmte-krachtkoppeling (2004/8/EG) werd opgeheven door de nieuwe Europese richtlijn energie-efficiëntie (2012/27/EU). De nieuwe rapporteringsverplichting gaat pas in vanaf april 2015.

2.8. Het VEA zal de werkprogramma's monitoren van de vzw's met een werkingssubsidie (Cogen, ODE, Biogas-E, Quest)

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de adviezen over de ingediende werkprogramma's voor het jaar N+1.*
- *Prestatienorm: Adviezen worden binnen 20 werkdagen na ontvangst van de werkprogramma's via de Inspectie van Financiën, naar de minister gestuurd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd voor Cogen, ODE en Quest. Voor Biogas-E was er een week overschrijding.*

Verschillende verenigingen vormen het contactpunt voor overleg met de sectoren, ondersteunen de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake milieuvriendelijke energieproductie en worden hiervoor structureel ondersteund met een werkingssubsidie:

- ODE Vlaanderen (hernieuwbare energie).
- Cogen Vlaanderen (warmtekrachtkoppeling).
- Biogas-E (vergisting).
- Quest (kwaliteitscentrum).

Het VEA legt de prioriteiten vast in de jaarlijkse werkprogramma's en volgt de werkzaamheden van deze vzw's op via stuurgroepen, de overlegplatformen en bilaterale vergaderingen.

2.9. Het VEA zal de werkzaamheden van de Interdepartementale Windwerkgroep organiseren en coördineren tot implementatie van de omzendbrief windenergie

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van adviezen Windwerkgroep in verhouding tot het aantal gevraagde adviezen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 84 %.*

De Interdepartementale Windwerkgroep kwam in 2013 7 keer samen (2012: 11; 2011: 9; 2010: 9; 2009: 9; 2008: 8). Er werden in 2013 door de Windwerkgroep 64 dossiers (2012: 98; 2011: 83; 2010: 97; 2009: 71; 2008: 29) voor advies ontvangen. Voor 54 dossiers (84 %) werden tegen eind december adviezen opgemaakt.

Vlaanderen heeft een potentieel van 1064 MW windenergie tegen 2020. Eind 2013 was in Vlaanderen ongeveer 480 MW aan windenergievermogen operationeel. De praktijkervaring binnen de Interdepartementale Windwerkgroep geeft aan dat ondanks de positieve beoordeling de effectieve realisatie van windturbineprojecten achterblijft voornamelijk in de havengebieden.

De Vlaamse Regering besliste daarom in juli 2011 enerzijds de werking van de Windwerkgroep verder te versterken door:

- het verder uitbreiden van de betrokken administraties in de adviesverlening;
- het opnemen in secundaire orde van een aantal beoordelingsaspecten die een breed gedragen ontwikkeling van windturbines moet bevorderen.

Daarnaast werd aan de Windwerkgroep de opdracht gegeven de in het verleden positief geadviseerde maar nog niet gerealiseerde projecten te gaan herevalueren en een faciliterend advies uit te brengen. Parallel moet de Windwerkgroep voor wat de havengebieden betreft, het potentieel inventariseren en nagaan op welke vlakken de Vlaamse overheid faciliterend kan optreden.

Voor wat betreft de havengebieden stelde de Windwerkgroep vast dat door de betrokken partijen voldoende initiatieven werden genomen om dit potentieel te realiseren. De Windwerkgroep verlegde eind 2013 haar focus dan ook op de positief geadviseerde maar niet gerealiseerde projecten. De provinciale lijst met te faciliteren dossiers werd hiertoe geactualiseerd. In overleg met de leden werden de prioritaire dossiers per provincie bepaald. Het VEA startte met het per provincie verzamelen en doornemen van de vergunningsinformatie voor de prioritaire dossiers.

2.10. Het VEA zal de subsidieaanvragen beoordelen in het kader van de demonstratieprojecten bij openbare besturen en vzw's (micro-WKK en warmtepompen)

- *Prestatie-indicator:* Aantal behandelde aanvragen binnen de beoordelingstermijn van maximaal 2 maanden na het afsluiten van de call in verhouding tot het aantal ingediende aanvragen.
- *Prestatienorm:* 100 %.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. De subsidieregeling werd eind 2010 opgeschort. Er werden in 2012 bijgevolg geen aanvragen meer ingediend.

Het Energiebesluit voorziet in de toekenning van een subsidie voor de plaatsing van micro-WKK's en warmtepompen door niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen.

Voor deze subsidieregeling werd voor 2009 en 2010 telkens een budget van maximum 200.000 euro per kalenderjaar voorzien, toegekend via een call-systeem met halfjaarlijkse oproepen.

Deze steun diende als demonstratiefase om, in combinatie met een sensibiliserings- en informatiecampagne, de bekendheid van beide technieken te verbeteren.

De evaluatie die na de call van medio 2010 werd gemaakt, toonde aan dat dit programma een groot succes was en zijn doelstellingen ruimschoots heeft ingevuld. De totaal aangevraagde steun in 2010 overtrof het voorziene budget. In totaal werden 21 projecten goedgekeurd, waaronder 5 micro-WKK's en 16 warmtepompen. Eind 2010 werd beslist deze subsidieregeling op te schorten.

2.11. Het VEA zal een marktintroductieplan voor micro-WKK-installaties voorbereiden

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid van het marktintroductieplan.
- *Prestatienorm:* Marktintroductieplan wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. Het actieplan werd op 15 december 2011 aan het kabinet van de minister bezorgd.

Het VEA stelde in 2011 een opportuniteits-toets op inzake de uitwerking van een Vlaams marktintroductieplan voor micro-WKK. De toets concludeerde dat het momenteel nog niet aangewezen is om onmiddellijk te kiezen voor grootschalige marktintroductie maar in eerste instantie de ondersteuning te beperken tot niet-woongebouwen en initiatieven te nemen die de verbreding van de volledige markt (woongebouwen en niet-woongebouwen) ondersteunen. Het VEA en de VREG (die laatste voor het onderdeel aansluitingsaspecten) hebben hiervoor eind 2011 concrete acties voorgesteld. In navolging van de opportuniteitstoets inzake een Vlaams marktintroductieplan voor micro-WKK, werd in 2012 extra ingezet op kennisverspreiding omtrent micro-WKK. Daarnaast werd opdracht gegeven tot de ontwikkeling van een snelle-screening-tool voor micro-WKK en werd voorzien in de monitoring van een aantal huishoudelijke micro-WKK's.

Het VEA heeft op 25 oktober 2013 een opvolgingsnota inzake de uitvoering van het actieplan micro-WKK afgewerkt.

In november 2013 werd een eerste call voor de toepassing van micro-WKK in de sociale huisvestingssector gelanceerd.

3. Het VEA wil de Vlaamse beleidsmaatregelen ter bestrijding van energiearmoede kwaliteitsvol en efficiënt implementeren en op die manier ook bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

- *Effectindicator: Evolutie energiebesparende investeringen in woningen van kansarmen.*
- *Streefnorm: Toename van jaarlijks gemiddeld aantal energiebesparende investeringen in woningen van kansarmen over 2011-2014 in vergelijking tot 2010.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd*

De streefnorm is als volgt samengesteld: Aantal energiepremies voor beschermde afnemers + aantal energiepremies aan sociale verhuurkantoren + aantal gefinancierde collectieve dakisolatieprojecten.

Nulmeting:

** In 2010 keerden de netbeheerders aan beschermde afnemers voor 3885 energiebesparende investeringen een energiepremie uit, voornamelijk voor dakisolatie (1256), hoogrendementsbeglazing (1313) en condensatieketels (768).*

In 2011 werden aan beschermde afnemers 2956 energiepremies toegekend (1052 voor dakisolatie, 843 voor HR glas en 578 voor condensatieketels).

**In 2010 ontvingen sociale verhuurkantoren voor 808 energiebesparende investeringen een subsidie*

In 2011 werden 473 energiebesparende investeringen in sociale verhuurkantoren gerealiseerd

In 2012 werden nog 131 investeringen gerealiseerd (de regeling werd op 1 oktober 2012 stopgezet)

**In 2010 werden in 709 woningen sociale dakisolatieprojecten uitgevoerd*

In 2011 werden 2567 sociale dakisolatieprojecten uitgevoerd

Totaal nulmeting 2010: 5402

In 2012 werden de dakisolatieproefprojecten van STEBO en EANDIS stopgezet en vervangen door het vervolgtraject "sociale dakisolatieprojecten" (zie 3.1).

Hierdoor bleven in 2012 nog volgende projecten over:

Energiepremies voor beschermde afnemers: 3.552

Projecten Eandis naar SHM's: 315

Projecten Eandis naar private sector: 230

Sociale dakisolatieprojecten: 132

Totaal: 677 + 3.552 = 4.229

In 2013

Energiepremies voor beschermde afnemers: p.m. (nog niet bekend)

Sociale dakisolatieprojecten: 657

3.1. Het VEA zal een voorstel uitwerken voor de financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van voorstel.*
- *Prestatienorm: Het voorstel wordt uiterlijk op 31 december 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De financiële ondersteuning van sociale dakisolatieprojecten is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 en het ministerieel besluit van 29 november 2011.*

Bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

Ondanks de beschikbaarheid van premiestelsels en fiscale voordelen hinkt de Vlaamse huurmarkt serieus achterop op vlak van energetische renovatie van woningen. Een recente studie van het Steunpunt Ruimte en Wonen heeft nog aangegeven dat de isolatie-index van private woningen gemiddeld veel lager ligt dan eigendomswohnungen en sociale huurwoningen. Het Regeerakkoord stelt: "Ook kansarmen moeten kunnen genieten van kostprijsverlagende aanbiedingen. We brengen van overheidswege zelf energiebesparingsinvesteringen aan bij kansarme gezinnen."

Sinds half 2009 werden vanuit de praktijk en

onder impuls van het VEA verschillende initiatieven uitgewerkt om op de huurmarkt via collectieve methodieken die bestaande drempels neutraliseren, toch resultaten te boeken.

Op 23 september 2011 keurde de Vlaamse Regering de nieuwe regeling voor de openbaredienstverplichting met betrekking tot het rationeel energiegebruik definitief goed. Die legt de netbeheerders de actieverplichting op om vanaf 2012 de planning en de uitvoering van dak- of zoldervloerisolatie in private huurwoningen structureel te ondersteunen bij welomschreven categorieën van kwetsbare huurders.

Voor deze sociale projecten wordt beroep gedaan op projectpromotoren die per projectwoning kunnen rekenen op een tussenkomst bij de netbeheerder van 23 euro per m² geplaatste dak- of zoldervloerisolatie. De steun wordt niet in de energiefactuur van de consument doorgerekend, maar wordt vanuit de Vlaamse begroting vergoed aan de netbeheerder. Via een continue campagne stimuleert het VEA de doorverwijzers en het doelpubliek om gebruik te maken van de maatregel.

In juli 2012 besliste de Vlaamse Regering al om de doelgroep uit te breiden met alle huishoudens met een actieve budgetmeter. De Vlaamse Regering heeft eind 2013 haar definitieve goedkeuring gehecht aan de uitbreiding van de doelgroep voor de sociale dakisolatie naar huurders van woningen met een bescheiden huurprijs (maximaal 450 euro (voor centrumsteden of in het Vlabinvestgebied maximaal 500 euro).

3.2. Het VEA zal regelmatig een evaluatie voorleggen aan de minister over de sociale openbare dienstverplichtingen van de distributienetbeheerders

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.*
- *Prestatienorm: De eerste evaluatie wordt uiterlijk op 30 september 2011 aan de minister bezorgd. De tweede evaluatie wordt uiterlijk op 31 december 2014 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Op 30 september 2011 werd een evaluatienota met aanbevelingen aan de minister bezorgd.*

Het verbeteren van de effectiviteit en efficiën-

tie van de bestaande sociale openbaredienstverplichtingen is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

Zoals bepaald in het regeerakkoord evaluerden het VEA en de VREG in 2011 de effectiviteit en de efficiëntie van de bestaande sociale openbaredienstverplichtingen.

Op 7 september 2012 keurde de Vlaamse Regering op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie maatregelen goed die de bescherming verruimen en inzetten op het vermijden van de opbouw van energieschulden. De maatregelen focussen op de volgende doelstellingen:

- het verbeteren van de dienstverlening van leveranciers;
- het faciliteren van de terugkeer van klanten die de netbeheerder belevt naar de voordeligere commerciële markt;
- het maximaal vermijden van de afsluiting van de toevoer van elektriciteit en aardgas;
- het optimaliseren van de sociale statistieken.

Eén van de speerpunten was het wettelijk vastleggen dat een leverancier een huishoudelijke afnemer slechts mag weigeren op basis van een beperkt aantal weigeringsgronden. Verder worden klanten wiens leveringscontract door de leverancier wordt opgezegd, zowel door hun leverancier als door de netbeheerder proactief gesensibiliseerd om zo snel mogelijk een nieuwe leverancier te vinden op de commerciële markt, gezien ze daar een stuk voordeliger af zijn. De klanten die door de netbeheerder worden beleverd en schuldenvrij zijn, worden op basis van een leveranciersvergelijking op maat gestimuleerd om terug te keren naar de commerciële markt. De informatiestromen tussen de netbeheerders en de OCMW's worden geoptimaliseerd om afsluitingen zoveel als mogelijk te vermijden. Voorts wordt bepaald dat klanten die onterecht worden afgesloten, binnen de 24 uur na de vaststelling terug aangesloten moeten worden. Al deze maatregelen zijn inmiddels succesvol geïmplementeerd.

De evaluatie leerde ook dat bijkomende trajecten en consultaties nodig waren voor het werken met afbetalingsplannen voor energieschulden en het vragen van waarborgen aan bepaalde groepen van nieuwe klanten. Anders dan verwacht en gehoopt, werd in het eind 2013 herwerkte federale consumenten-

akkoord voor deze onderdelen geen regeling uitgewerkt. Er zal door het VEA en de VREG worden onderzocht op welke manier hiervoor regelingen op Vlaams niveau kunnen worden voorzien. Voor wat de betaalplannen betreft, werd een rapport met aanbevelingen afgeleverd.

Los van het voorgaande werden in 2013 een aantal bijkomende optimalisaties uitgewerkt. Voor de minimale levering van aardgas via de budgetmeter werd de administratieve last van het OCMW voor de winter 2013-2014 drastisch verlaagd met als doel nog meer OCMW's te overtuigen dit systeem waar nuttig toe te passen.

Op 29 november 2013 keurde de Vlaamse Regering ook nog een grondige optimalisatie van de briefwisseling van de netbeheerders naar wanbetalers goed, waarmee jaarlijks ruim 5 miljoen euro bespaard kan worden op kosten die doorgerekend worden naar de klanten en in het tarief worden opgenomen. De nieuwe werkwijze treedt in werking vanaf juli 2014.

In mei 2013 zijn de netbeheerders gestart met de installatie van een nieuw type oplaadterminal voor budgetmeterkaarten bij de OCMW's en in de klantenkantoren. Nieuw is vooral dat mensen hun kaart zelf kunnen opladen, ook zonder hulp van een medewerker. De vraag naar ruimer toegankelijke oplaadpunten is daarmee slechts beperkt beantwoord. Na een uitvoerige testfase zal daarom vanaf begin 2014 structureel worden bekeken of het mogelijk en nuttig is om de oplaadterminals met zelfbediening ook op andere locaties met ruimere openingsuren, zoals een bibliotheek of sporthal, te plaatsen.

3.3. Het VEA zal de waarborgaanvragen beoordelen voor FRGE-leningen aan lokale entiteiten

- *Prestatie-indicator: Aantal volledige aanvragen beoordeeld binnen een termijn van maximaal 30 werkdagen in verhouding tot het totaal ingediende aanvragen.*
- *Prestatienorm: 100 %.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 100 %.*

Met toepassing van artikel 99 van het Programmadecreet 2010 kan de Vlaamse Regering haar waarborg verlenen voor de leningen die door het FRGE aan de Lokale Entiteiten worden toegekend. Volgens paragraaf 2 van dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering de

voorwaarden waaronder de waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd.

Op 10 september 2010 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan een ontwerp van besluit waarmee deze voorwaarden worden vastgelegd. Aangezien het Fonds zelf, onder bepaalde voorwaarden, 5 % wanbetaling kan toestaan, wordt de waarborg beperkt tot maximaal 95 % van het uitstaande kapitaal en verschuldigde interesten. De waarborg kan alleen worden ingeroepen nadat het bewijs is geleverd dat alle andere zakelijke en persoonlijke zekerheden, bedongen door de Lokale Entiteit ten aanzien van de particulier, zijn uitgewonnen. De waarborg dekt geen accessoire kosten van aanmaningen, invorderingskosten, noch gerechtskosten. Evenmin kan de waarborg worden uitbetaald voor leningen die werden toegekend voor de financiering van fotovoltaïsche zonnepanelen.

Het FRGE diende sinds januari 2011 voor 23 Lokale Entiteiten een aanvraag voor gewestwaarborg in. De helft van deze Lokale Entiteiten werd opgericht na het in werking treden van het waarborgbesluit van 10 september 2011. Eind 2013 had het VEA nog geen enkele vraag om uitwinning van de waarborg ontvangen.

De Vlaamse Regering besliste op 2 maart 2012 om een rentesubsidie toe te kennen voor de leningen die door het Fonds ter reductie van de globale energiekost aan de Lokale Entiteiten worden toegekend en die als doel hebben om leningen toe te staan van Lokale Entiteiten aan de natuurlijke personen die behoren tot de doelgroep, vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 2 juni 2006 houdende de definitie van de doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiekost. De rentesubsidie wordt trimestrieel aan het Fonds ter reductie van de globale energiekost betaald, na het voorleggen van een schuldvordering aan het VEA, dat nagaat of aan alle bepalingen van deze afdeling is voldaan.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2012 werden evenwel niet alle meest behoeftigen bereikt. In theorie kunnen ook huurders een lening bij het FRGE aangaan, maar de praktijk leert dat dit niet evident is, omdat een huurder geen zekerheid heeft dat zijn investering nog binnen de huurtermijn zal renderen. Omgekeerd is een eigenaar niet geneigd energiebesparende investeringen te financieren, waarvan hij de vruchten niet kan plukken via het verminderd energieverbruik. Dit noemt men het split-incentive probleem.

In het besluit van de Vlaamse Regering 7 september 2012 wordt daarom vastgelegd om naast de bestaande rentesubsidie, ook een rentesubsidie te verlenen op de leningen die door het FRGE worden toegestaan aan private personen, die weliswaar niet zelf tot de doelgroep behoren, maar die via een Sociaal Verhuurkantoor een of meer woningen waarvan ze eigenaar zijn, verhuren aan personen die wel tot de doelgroep behoren. Op deze manier wordt opnieuw tegemoet gekomen aan het split incentive probleem.

In het kader van het institutioneel akkoord over de zesde staatshervorming werd overeengekomen dat het FRGE zal worden geregionaliseerd. De nodige wetgeving werd daarvoor in 2013 gestemd. De bevoegdheid wordt vanaf 1 juli 2014 bij de gewesten gelegd. De nodige financiële middelen worden per 1 januari 2015 overgedragen.

In het groenboek van de Vlaamse administratie werden de opties opgesteld voor de integratie in het Vlaams beleidsinstrumentarium.

Eind 2013 had het FRGE ongeveer 12.250 leningen in omloop bij Vlaamse gezinnen voor een totaal bedrag van ongeveer 54,355 miljoen euro.

Er is een duidelijk Vlaams overwicht in de verdeling van de FRGE-dossiers: 70,98 % van de dossiers worden beheerd door Vlaamse Lokale Entiteiten, 28,8 % van de dossiers worden beheerd door Waalse Lokale Entiteiten, terwijl de twee Brusselse Lokale Entiteiten een verwaarloosbaar aantal dossiers beheren (0,22 %). Als wordt uitgegaan van het uitstaand kapitaal, neemt Vlaanderen daarvan nu 66,35 % voor zijn rekening.

3.4. Het VEA zal meewerken aan de evaluatie van de maatregel inzake de toekenning van een jaarlijkse hoeveelheid gratis elektriciteit

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van de evaluatie.*
- *Prestatienorm: De evaluatie wordt uiterlijk op 30 september 2011 aan de minister bezorgd.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

In Vlaanderen heeft elke huishoudelijke afnemer sinds 2003 recht op een gratis hoeveelheid elektriciteit ('gratis kWh') per jaar. Een gezin krijgt een vaste minimumhoeveelheid van 100 kWh per gezin, plus 100 kWh per gezinslid dat in de woning gedomicilieerd is. De elektriciteitsleverancier moet deze gratis kWh geven onder de vorm van een korting op de eerste eindafrekening. De leverancier factureert de toegekende bedragen aan de netbeheerder.

Het regeerakkoord stelt: *"De Vlaamse Regering optimaliseert het systeem van de gratis kWh in functie van een effectieve en efficiënte ondersteuning van sociaal zwakkeren en met het oog op het zorgen voor een betere sociale bescherming"*.

Op 11 juni 2012 werd het rapport over de in 2011 door het VEA en de VREG uitgevoerde evaluatie van de gratis kilowattuur gepubliceerd. Overtuigd van de meerwaarde van deze herverdelende maatregel, wordt er voor geopteerd het huidige mechanisme van toekenning te perfectioneren, zodat geen enkel Vlaams gezin het voordeel misloopt. Overleg met de netbeheerders hierover werd opgestart en focust vooral op het invoeren van een rechtzettingstermijn na fouten in de toekenning en het efficiënter benutten van domiciliegegevens. Wat de rechtzettingstermijn betreft, werd vergeefs gehoopt op een regeling in het federale consumentenakkoord.

4. Het VEA wil via gerichte communicatieacties de actiebereidheid bij de bevolking, bedrijven en organisaties inzake het rationeel energiegebruik en de milieuvriendelijke energieproductie verhogen

- *Effectindicator: Evolutie van percentage huishoudens en bedrijven dat concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie.*
- *Streefnorm: Toename van percentage.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Nulmeting is uitgevoerd in 2011. Vervolgmeting is in 2013 uitgevoerd.*

Er werd in 2011 en 2013 een REG-enquête uitgevoerd die de volgende nul- en eenmeting heeft opgeleverd voor wat betreft gezinnen:

De vraagstelling werd in de REG-enquête van 2013 gewijzigd, waardoor de resultaten niet geheel vergelijkbaar zijn. Voor de meeste investeringen gaat de tendens de goede richting uit. Uitzonderingen hierop zijn de verwarmingsketel en de PV-panelen.

Voor wat bedrijven betreft, werd in 2011 in samenwerking met de VREG een onderzoek uitgevoerd dat als nulmeting kan worden gebruikt. In 2012 en 2013 werd het onderzoek herhaald. De actiebereidheid bij bedrijven vertoont een lichtjes dalende trend.

Tabel 12: percentage huishoudens dat concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie

Gezinnen die plannen hebben om te investeren in de komende vijf jaar			
		REG enquête 2011 (in %)	REG enquête 2013 (in %)
Dakisolatie		10,50	13,00
Muurisolatie		7,40	-
	buitenmuurisolatie	-	5,60
	spouwmuurisolatie	-	7,40
	binnenisolatie	-	5,00
Vloerisolatie		4,70	5,00
Beglazing		7,20	10,50
Energiezuinige ketel		15,00	12,60
Warmtepomp		3,50	3,80
Pelletketel		2,80	4,60
Zonneboiler		6,60	8,10
PV panelen		6,70	5,50

Tabel 13: nulmeting 2011 en vervolgmeting 2012 en 2013 voor percentage bedrijven dat concrete plannen heeft om te investeren in rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie

Welke van de volgende energiebesparende of milieuvriendelijke maatregelen is uw bedrijf van plan te nemen in de komende drie jaar?			
	VREG-enquête		
	2011 (in %)	2012 (in %)	2013 (in %)
Energiezuinige verlichting	46,20	49,60	50,10
hernieuwbare energietoepassingen (zonne-energie, warmtepomp, ...)	32,90	29,10	24,80
Energiezuinige verwarmingsketel	28,40	29,60	26,70
Dak- of muurisolatie	21,40	21,10	19,00
Hoogrendementsbeglazing	14,50	15,60	13,80
Defectie van persluchtlekken	13,80	15,80	14,60
Frequentiesturing	11,70	13,10	11,30
Hoogrendementsmotoren	11,40	12,40	12,60
Isolatie van stoomleidingen	9,30	8,90	9,00
Een andere maatregel	1,90	1,70	0,90
Geen van deze maatregelen	29,60	30,10	30,90
Weet niet	2,00	1,50	0,70

4.1. Het VEA wil een proefproject opzetten op basis waarvan een stappenplan kan worden opgesteld om lokale energieloketten uit te bouwen

- *Prestatie-indicator:* Aantal opgestarte voorbeeldprojecten voor energieloketten.
- *Prestatienorm:* Uiterlijk op 31 december 2011 zijn 2 voorbeeldloketten operationeel.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. Energieloketten worden geïntegreerd in de lokale woonbeleidsinitiatieven.
- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid stappenplan voor uitbouw van lokale energieloketten.
- *Prestatienorm:* Het stappenplan wordt uiterlijk op 31 december 2013 aan de minister bezorgd.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. Energieloketten worden geïntegreerd in de lokale woonbeleidsinitiatieven.

Het VEA heeft begin 2010 een studie aanbesteed ter voorbereiding van de opzet van een aantal voorbeeldenergieloketten. Deze studie werd eind juni 2010 opgestart vanuit het oogpunt dat deze proefprojecten informatie zouden verschaffen over de wenselijke verdere aanpak en een stappenplan inzake de uitbouw van lokale energieloketten in Vlaanderen. Eind december werd de studie afgerond.

Eind 2010 werd door de Vlaamse Regering een oproep gelanceerd om lokale overheden of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden opnieuw te laten deelnemen aan lokale woonbeleidsinitiatieven. Eén van de acties die wordt voorgesteld, is de uitbating van een lokaal woonloket waar allerlei informatiemateriaal in verband met wonen aan de burger ter beschikking wordt gesteld. De thema's rationeel energiegebruik en duurzaam en energiezuinig bouwen en verbouwen kunnen hierin een belangrijke plaats krijgen. In oktober 2011 werd een 5-tal nieuwe lokale initiatieven goedgekeurd.

In het kader van het één-loket-principe wordt er voor geopteerd geen afzonderlijke energieloketten op te zetten maar aansluiting te zoeken met de woonloketten. De resultaten van de VEA-studie zijn ter beschikking gesteld van de lokale besturen om het energiethema maximaal in hun projectvoorstellen voor lokale woonbeleidsinitiatieven te kunnen integreren.

Er zullen dus door het VEA geen voorbeeldprojecten worden opgestart. Evenmin zal een stappenplan worden uitgewerkt.

4.2. Het VEA zal een gestructureerd informatie- en kennissysteem exploiteren voor het managen en beantwoorden van de algemene informatievragen die binnenkomen op energie@vlaanderen.be

- *Prestatie-indicator:* Antwoordtermijn.
- *Prestatienorm:* Minstens 90 % van de algemene informatievragen is kwalitatief beantwoord binnen vijf werkdagen.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. In 2013 werd 93 % van de algemene informatievragen kwalitatief beantwoord binnen vijf werkdagen.

De toegenomen aandacht voor de energieproblematiek, de communicatie- en sensibiliseringsacties en de vele beleidsinitiatieven, leiden tot vragen voor informatie en nadere toelichting. Het VEA-secretariaat ontvangt op energie@vlaanderen.be dagelijks gemiddeld 150 algemene informatievragen en ongeveer 80 à 100 telefonische oproepen. In drukke perioden (campagnegolf, Batibouw, berichtgeving in de media, ...) registreren we pieken van meer dan 300 algemene informatievragen per dag.

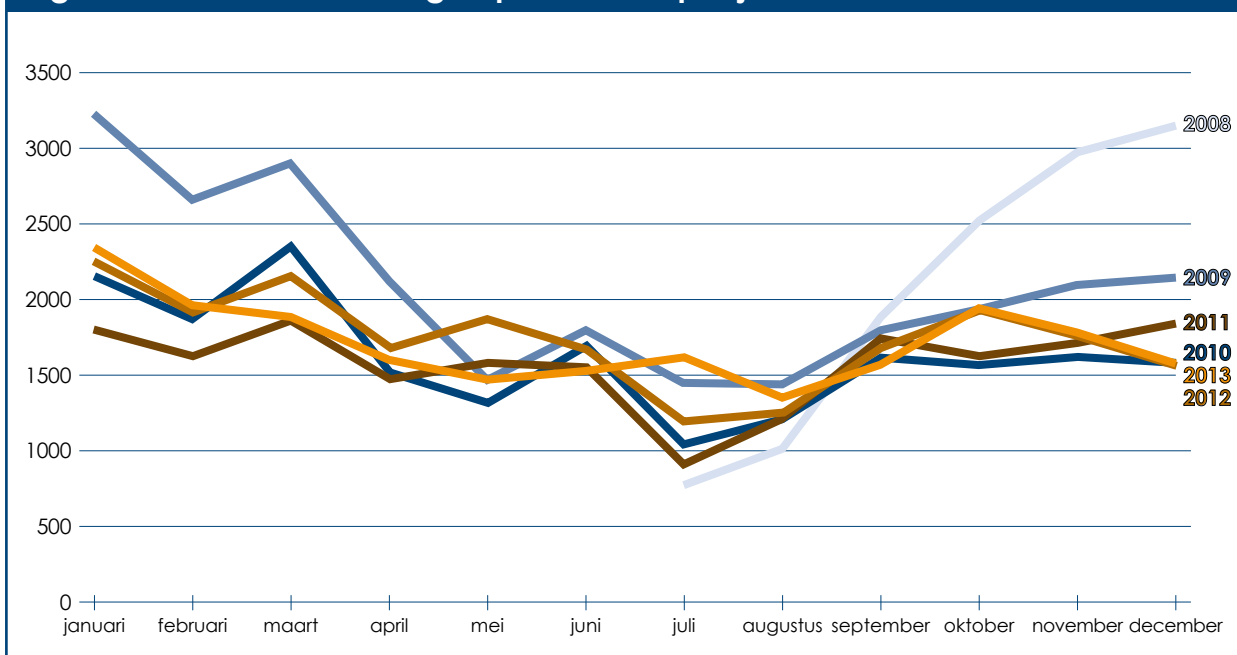
Het Vlaams Energieagentschap engageert zich om de algemene informatievragen van het publiek zo snel en zo goed mogelijk te beantwoorden.

In 2008 werd een nieuwe softwaretool in gebruik genomen om de efficiënte afhandeling van de per mail gestelde vragen nog te optimaliseren.

De overeenkomst met het extern dienstverleningsbedrijf dat de software en ondersteuning levert aan het VEA in het kader van bovenvermelde informatie- en kennissysteem, loopt ten einde midden 2014. Eind 2013 werd de procedure voor een nieuwe aanbesteding opgestart.

In 2008 werd gemiddeld 90 % van de informatievragen binnen de 5 werkdagen beantwoord. In 2009 en 2010 was dit percentage gedaald tot gemiddeld 88 %. In 2011 en 2012 is met ongeveer 94 % de vooropgestelde pres-

Figuur 5: aantal e-mailvragen per maand per jaar

tationorm ruim gehaald. Ook in 2013 werd met ongeveer 93 % de norm ruimschoots gehaald.

In 2013 hadden de meeste vragen via e-mail betrekking op EPB (55 %). Daarnaast blijven EPC (23 %) en de premies (8 %) de belangrijkste onderwerpen.

Het aantal afgesloten contacten in 2013 bedraagt 20.751. Dit aantal is ongeveer gelijk gebleven met het aantal vragen in 2012.

4.3. Het VEA zal externe sensibiliserings- en communicatieacties voeren inzake het energieverbruik en milieuvriendelijke energieproductie (via beurzen en de media)

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid van communicatieplan voor het jaar N+1.
- *Prestatienorm:* Het communicatieplan wordt jaarlijks uiterlijk op de Directieraad van december goedgekeurd en aan de minister overgemaakt.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. Het communicatieplan 2013-2014 werd op de Directieraad van 20 december 2012 goedgekeurd en op 11 januari 2013 aan het kabinet van de minister bezorgd. In september 2013 volgde een tussentijdse evaluatie van het communicatieplan.

Het VEA voert op geregelde tijdstippen sensibiliserings- en communicatieacties inzake het rationeel gebruik van energie en de milieuvriende-

lijke energieproductie.

Het centrale communicatiethema van het VEA is het promoten van rationeel energiegebruik (REG) bij burgers, bedrijven en overheden. De promotie van REG start altijd met de doelstelling om de vraag naar energie zoveel mogelijk te beperken, dus om zo weinig mogelijk energie te verbruiken. Pas in een tweede fase, op het ogenblik dat de meest economische alternatieven om het verbruik te beperken, zijn uitgeput, verschuift de aandacht vervolgens naar de promotie van milieuvriendelijke energieproductie. Deze communicatie komt er enerzijds op neer om burgers, bedrijven en overheden aan te zetten om zoveel mogelijk energie op een duurzame manier te produceren en anderzijds om de weerstand tegen installaties die duurzame energie produceren, te beperken. Eind 2012 heeft het VEA een extern communicatieplan 2013-2014 goedgekeurd. Het extern communicatieplan kadert de communicatieacties in de strategische en operationele organisatiedoelstellingen van het agentschap. Verder worden deze communicatieacties ook nog eens opgedeeld naar de verschillende prioritaire communicatielijnen en de doelgroepen.

Het communicatieplan 2013-2014 werd tussentijds geëvalueerd in september 2013.

In het voorjaar van 2013 werd een beperkte communicatiecampagne georganiseerd om het beperkt gewijzigde energiepremie-aanbod van 2013 beter bekend te maken. Er werd vooral gewerkt via een aantal publi-reportages in kranten en free publicity. Een tweede

beperkte campagne omstreeks batibouw informeerde over de mogelijkheden om spouwmuuren na-isoleren conform de eisen STS 71-1. Aanvullend hierbij werd op 22 juni 2013 de eerste openspouwmuurdag georganiseerd.

Inzake Bijna-energie neutraal bouwen (BEN) werd een logo, een infographic en een website (www.energiesparen.be/BEN) ontwikkeld. Omstreeks Batibouw 2013, waarbij de eerste banken een energiebeleidsovereenkomst ondertekenden, en vervolgens vanaf oktober 2013 werd hierop gefocust.

Tijdens en na de zomer lag de focus op de strengere EPB-eisen vanaf 2014 en op de verplichting om een minimale hoeveelheid hernieuwbare energie te integreren in nieuwbouwprojecten. Eind 2013 werd het aanscherpingspad naar 2021 (en BEN) bekendgemaakt.

4.4. Het VEA zal positief gewaardeerde informatiebrochures en folders over REG en milieuvriendelijke energieproductie laagdrempelig ter beschikking stellen

- *Prestatie-indicator: Enquêteresultaten.*
- *Prestatienorm: Positieve waardering die over de looptijd van de beheersovereenkomst minstens gelijk blijft.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Nulmeting is uitgevoerd.*

Het VEA beschikt over een uitgebreid informatieaanbod inzake REG en milieuvriendelijke energieproductie, vooral voor de doelgroep particulieren.

Het VEA stelt verschillende publicaties ter beschikking. De brochures worden in hoofdzaak via volgende kanalen verspreid: informatiezuilen van lokale besturen en gemeenten, downloaden via website, beurzen en evenementen. Vanaf 2010 werd het aantal bestelbare papieren brochures sterk verminderd.

De meest verspreide brochure betreft de brochure "Premies en goedkope leningen voor energiebesparing in Vlaanderen 2013". In 2013 werd deze publicatie op 102.500 exemplaren gedrukt en verspreid. Deze brochure was beschikbaar vanaf half januari 2013. Ook digitaal wordt deze brochure zeer vaak gedownload (o.a. 5000 downloads via portaal vlaanderen.be). De voorbije jaren werd het aantal gedrukte brochures sterk verminderd ten voordele van de digitale versies. Uit de REG-enquête 2013 blijkt dat al 1 op 4 Vlamingen de brochure "Premies voor energiebesparing in Vlaande-

ren" kent, waarvan 6 op 10 de brochure ook heeft gelezen of geraadpleegd.

In 2013 werd een nieuwe publicatie gemaakt en verspreid over de na-isolatie van buitenmuuren via de binnenzijde. Deze brochure werd zowel digitaal als in drukvorm ter beschikking gesteld vanaf september 2013. Daarnaast werd een aangepaste folder gemaakt voor de EPB-eisen in 2013, aangevuld met de nieuwe eisen vanaf 2014. Voor BEN-gebouwen werd vanaf de BIS-beurs in oktober een korte leaflet uitgewerkt met de BEN-eisen.

De meeste andere VEA-publicaties kregen in de loop van 2013 een update.

4.5. Het VEA zal een gebruiksvriendelijke en drukbezochte website beheren

- *Prestatie-indicator: Aantal bezoekers.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks minstens 1,2 miljoen bezoekers of gemiddeld 100.000 bezoekers op maandbasis.*
- *Realisatiegraad eind 2013: 1.213.737 bezoekers of een gemiddelde van 101.000 per maand.*

Op de website www.energiesparen.be kunnen gezinnen en bedrijven heel wat informatie vinden over de prioritaire energiebesparende investeringen en de financiële ondersteuningsmaatregelen die ze daarvoor kunnen bekomen.

Energiedeskundigen en EPB-verslaggevers vinden op energiesparen.be uitgebreide informatie en de laatste stand van zaken over de EPC- en EPB-regelgeving.

De REG-enquête 2013 heeft uitgewezen dat de websitenaam www.energiesparen.be bekend is bij 47 % van de Vlamingen, 53 % hiervan heeft de website ook al effectief bezocht. In 2005 was de websitenaam bij 1 op 4 Vlamingen bekend en amper 1 op 4 hiervan had de website al effectief bezocht.

5. Het VEA zal de minister ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de energiebeleidscyclus

- *Prestatie-indicator:* Jaarlijkse evaluatie minister leidend ambtenaar van het VEA.
- *Prestatienorm:* Positieve evaluatie van minister van ondersteuning door het agentschap.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. De leidend ambtenaar van het VEA werd in 2013 positief geëvalueerd door de minister.

De minister was van oordeel dat het agentschap de doelstellingen over het algemeen beter dan vooropgesteld heeft gerealiseerd.

Het VEA stelde binnen de opgelegde termijnen de nodige informatie en analyseresultaten ter beschikking van de minister voor de beantwoording van parlementaire vragen (zie bijlage).

Het agentschap heeft tevens zijn expertise aangeleverd voor de voorbereiding van het Vlaams standpunt m.b.t. de Europese en internationale energieregerelateerde dossiers, voornamelijk als input voor de bespreking in ENOVER

5.1. Het VEA zal input leveren voor de beleidsbrieven van de minister

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid van input.
- *Prestatienorm:* De input wordt aan de minister bezorgd voor 7 september van elk jaar.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. De input voor de beleidsbrief Energie 2013-2014 werd op 6 september aan het kabinet van de minister bezorgd.

Tijdens de besprekingen in de bevoegde commissie en abstractie makende van politieke aspecten, leverden alle fracties van het Vlaams Parlement positieve commentaar op de beleidsbrief Energie 2013-2014 met enkele uitschieters zoals felicitaties voor zowel de leesbaarheid en overzichtelijkheid ervan als voor de goede weergave hoe de minister gereageerd heeft op de initiatieven van het Vlaams Parlement.

5.2. Het VEA zal energierapporten ter beschikking stellen met betrouwbare gegevens over de energieproductie en het verbruik per sector

- *Prestatie-indicator:* Beschikbaarheid van definitief rapport over jaar N-2 en voorlopig rapport over jaar N-1.
- *Prestatienorm:* Tegen uiterlijk 30 september van elk jaar.
- *Realisatiegraad eind 2013:* Gerealiseerd. Het definitief energierapport 2011 en het voorlopig energierapport 2012 waren beschikbaar op 30 september 2013.

Voor de voorbereiding en de opvolging van het energiebeleid heeft de Vlaamse overheid nood aan betrouwbare gegevens inzake de energieproductie en het -verbruik per sector. Ook de inventaris van broeikasgasemissies steunt op deze gegevens. De inventarisatie van het energieverbruik gebeurt ook ten dienste van de ondernemingen en huishoudens opdat zij hun eigen energieverbruik en -intensiteit zouden kunnen benchmarken met de gemiddelde waarden in hun sector.

Conform het Energiebesluit zijn de netbeheerders en de exploitanten van warmte-kracht-, hernieuwbare energie- en zelfopwekkingsinstallaties verplicht om jaarlijks gegevens aan het VEA te bezorgen. Daarnaast zijn er nog diverse andere bronnen waaruit energieverbruiks- en energieproductiegegevens worden geput: de REG-enquête van het VEA bij 1000 gezinnen, de monitoringrapporten van de convenantbedrijven, de emissiejaarverslagen, de groenestroom- en WKK-certificatendossiers, federale petroleumstatistieken, transportmodellen, enz.

Na controle op accuraatheid en consistentie worden de gegevens verwerkt in een jaarlijks Vlaams energierapport. De Vlaamse Instelling voor het Technologisch Onderzoek (VITO) werd hiermee belast in het kader van hun referentieopdracht. De opmaak van het energierapport wordt begeleid door een gebruikerscomité, onder het voorzitterschap van het VEA. Conform het Energiedecreet publiceert de Vlaamse minister bevoegd voor energie jaarlijks het energierapport op advies van het VEA.

In 2013 werden de methodologieën voor de jaarlijkse inschatting van het houtverbruik en het stookolieverbruik in de huishoudens ge-evalueerd en grondig aangepast.

5.3. Het VEA zal meewerken aan de opmaak, uitvoering, rapportering en evaluatie van het Vlaams Klimaatbeleidsplan voor de acties waarvoor het agentschap trekker is

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid van bijdrage.*
- *Prestatienorm: De bijdrage wordt aan het Departement LNE bezorgd binnen de afgesproken termijn.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

De Vlaamse Regering hechtte op 28 juni 2013 haar goedkeuring aan het Vlaams klimaatbeleidsplan 2013-2020. Bij een doelstelling voor de reductie van broeikasgassen in de niet-VER sectoren van 15 % in 2020 ten opzichte van 2005 (gelijk aan de Belgische doelstelling), werd over 2013-2020 een gecumuleerd tekort verwacht van 9 Mton CO₂-eq. Alle betrokken ministers werden gelast om de vermelde maatregelen in het klimaatbeleidsplan tijdig en volledig uit te voeren en mogelijkheden voor het dichten van de resterende kloof actief te onderzoeken. De nodige informatie moet worden aangeleverd voor de jaarlijkse monitoring van de emissies en de impact van beleidsmaatregelen.

De Vlaamse Regering besliste in 2013 tevens tot de verdere operationalisering van het Vlaams Klimaatfonds dat wordt gespijsd door de veilinginkomsten van emissierechten. De reeds beschikbare middelen in dit fonds, afkomstig uit de verkoop van de nieuwkomersreserve uit de eerste handelsperiode 2008-2012, wordt ingezet voor de uitvoering van interne beleidsmaatregelen op korte termijn (2013-2014). Het VEA heeft in 2013 een aantal beleidsvoorstellen voor financiering uit het Klimaatfonds mee voorbereid. Het voorstel van een combipremie bij gelijktijdige investering in nieuwe ramen met hoogrendementsglas en in muurisolatie werd weerhouden en wordt vanaf 1 januari 2014 ingevoerd.

In 2013 liep tevens het politiek overleg over de intra-Belgische lastenverdeling van het Europese energie-klimaatpakket. De federale en regionale overheden zullen zich hiermee engageren om tegen 2020 de aan België toe-

gewezen doelstellingen in termen van broeikasgasemissies (-15 % ten opzichte van 2005) en van hernieuwbare energie (13 % hernieuwbare energie ten opzichte van het bruto finaal energiegebruik) te bereiken. Het VEA werkte in 2013 samen met de administraties van de andere gewesten en de federale overheid aan een voorstel van samenwerkingsakkoord waarin de verbintenissen inzake de lastenverdeling moeten worden geformaliseerd.

Interne werking

1. Het VEA zal de maturiteit van zijn organisatie verbeteren door een verbetertraject op te zetten

- *Effectindicator: Maturiteitsinschatting (door IAVA).*
- *Streefnorm: Verhoging van de maturiteit eind 2014 ten opzichte van eind 2010.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema. De nulmeting is ter beschikking gekomen in mei 2011.*

1.1. Jaarlijks actualiseren van de zelfevaluatie volgens de thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks beschikbaar op de Directieraad van oktober.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De geactualiseerde zelfevaluatie werd goedgekeurd op de Directieraad van oktober 2013.*

In 2013 is bepaald dat IAVA jaarlijks een beleidsgericht rapport opmaakt en voorlegt aan de voogdijminister. Het rapport betracht op vlak van interne controle/organisatiebeheersing een beeld te geven van de belangrijkste knelpunten voor de entiteit en omvat drie lussen:

- Stand van zaken/evolutie maturiteitsinschatting.
- Stand van zaken uitvoering van de aanbevelingen.
- Stand van zaken inzake uitbouw risicomanagement.

Het rapport is gebaseerd op informatie uit de uitgevoerde auditopdrachten door IAVA, het Rekenhof en eventuele andere controle actoren in het kader van single audit, uit de administratieve opvolging van de aanbevelingen geformuleerd door IAVA en uit de permanente opvolging van de beleidsdomeinen en de entiteiten.

Het eerste beleidsgericht rapport voor het VEA werd eind 2013 door IAVA ter beschikking gesteld en schetst een stand van zaken op 30/09/2013. Het rapport geeft aan dat het VEA bij de validatie van de maturiteit door IAVA in 2010 al over een globaal hoge maturiteit op het vlak van interne controle/or-

ganisatiebeheersing beschikte. In de periode 2011-2013 werden op een planmatige en gestructureerde wijze verdere acties ondernomen om het systeem van organisatiebeheersing te onderhouden en te optimaliseren. Aandacht werd besteed aan de realisatie van de aanbevelingen, de periodieke evaluatie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing en de verdere uitbouw van het systeem van risicomanagement binnen de organisatie. Deze acties reflecteren zich bijgevolg in een hoge realisatiegraad van de aanbevelingen en in een positieve evolutie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing.

Tabel 14 : maturiteitsinschatting VEA

Thema	2008	2010	2013
Doelstellingen en risicomanagement	3	3	3
Belanghebbendenmanagement	2	3	3
Monitoring	2	3	3
Organisatiestructuur	3	4	4
Human Resource Management	3	3	3
Organisatiecultuur	2	3	3
Informatie en Communicatie	2	4	4
Financieel Management	2	3	3
Facility Management	2	3	3
ICT	2	2	3

0 Onbestaand	1 Ad-hocbasis	2 Gestructureerde aanzet
3 Gedefinieerd	4 Beheerst systeem	5 Geoptimaliseerd

De verdere uitbouw van het systeem van interne controle/organisatiebeheersing uit zich concreet in een stijging van de maturiteit voor het thema ICT van niveau 2 (gestructureerde aanzet) naar niveau 3 (gedefinieerd) en in het behoud van de reeds behaalde goede maturiteitsscores voor de andere thema's.

In oktober 2013 is de zelfevaluatie (evaluatie-rooster interne controle/organisatiebeheersing) geactualiseerd en gevalideerd door de Directieraad. Deze geactualiseerde zelfevaluatie focust op de te remediëren aandachtspunten en vormt de basis voor een verbetertraject voor de relevante thema's, op te nemen in volgende ondernemingsplannen.

Uit deze zelfevaluatie blijkt dat de maturiteit voor de thema's belanghebbendenmanage-

ment, HRM en organisatiecultuur naar het niveau 4 kan worden getild en dat voor de andere thema's de reeds behaalde maturiteitscores behouden kunnen blijven. IAVA zal in 2014 de evolutie naar het niveau 4 onderzoeken en eventueel valideren.

1.2. Jaarlijks een verbetertraject voor de relevante thema's van de leidraad interne controle/organisatiebeheersing concretiseren in het ondernemingsplan op basis van de jaarlijkse actualisatie van de zelfevaluatie en, indien beschikbaar, op basis van aanbevelingen geformuleerd door controle-instanties

- *Prestatie-indicator: Beschrijving verbetertraject in het ondernemingsplan.*
- *Prestatienorm: Ondernemingsplan is jaarlijks beschikbaar op de Directieraad van december van het jaar N 1.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. Het ondernemingsplan 2013 is goedgekeurd op de Directieraad van 20 december 2012.*

Het VEA heeft in 2011 een actie- en opvolgingsplan Organisatiebeheersing/Interne Controle opgesteld, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. De uitvoering van het plan wordt opgevolgd door een interne projectgroep. Deze projectgroep stelde tot op heden halfjaarlijks een monitoringrapport op. Indien de uitvoering van een bepaalde actie eventueel achterbleef op de planning, werden de nodige remediërende initiatieven voorzien.

Bij de optimalisering van de organisatiebeheersing en het streefdoel van een maturiteitsverhoging werd in 2013 de focus gelegd op:

- De verdere ontwikkeling van een systeem van risicomanagement dat toelaat het systeem van organisatiebeheersing te documenteren en te evalueren, zowel op organisatie-, als op proces- en projectniveau (streefdatum eind 2013).
- Het meetbaar en aantoonbaar maken van de efficiëntiewinsten via het verder uitbouwen van een systeem dat het agentschap in staat stelt om de (productie)midelen/apparaatskosten in hun totaliteit toe te wijzen aan de organisatiedoelstellingen en/of de (kern)processen (streefdatum eind 2015).

Het eerste beleidsgericht rapport voor het VEA is eind 2013 door IAVA ter beschikking gesteld. Het rapport geeft aan dat het VEA bij de validatie van de maturiteit door IAVA in 2010 al over een globaal hoge maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing beschikte. In de periode 2011-2013 werden op een planmatige en gestructureerde wijze verdere acties ondernomen om het systeem van organisatiebeheersing te onderhouden en te optimaliseren. Aandacht werd besteed aan de realisatie van de aanbevelingen, de periodieke evaluatie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing en de verdere uitbouw van het systeem van risicomanagement binnen de organisatie. Deze acties reflecteren zich bijgevolg in een hoge realisatiegraad van de aanbevelingen en in een positieve evolutie van de maturiteit op het vlak van interne controle/organisatiebeheersing.

In december 2013 heeft het VEA het HR-beleidsplan 2012-2015 en/of de bijhorende stappen en acties geactualiseerd. In dit HR-beleidsplan zijn de strategische en operationele HR-doelstellingen, met stappenplan en beoogde effecten opgenomen.

Het VEA heeft het Gelijke-kansen-en-diversiteitsplan 2013 en de geactualiseerde versie van het plan 'Gelijke kansen en diversiteit 2012-2015' opgemaakt. De Directieraad keurde de 2 plannen op 25 april 2013 goed. Beide plannen werden aan de Dienst Emancipatiezaken bezorgd.

Werknemers met een migratieachtergrond en met een arbeidshandicap zijn vertegenwoordigd in het personeelsbestand van het VEA. De personeelsformatie van het VEA kende sinds de oprichting van het agentschap quasi geen vrijwillig verloop. Gelet op het engagement opgenomen in het kader van de beheersovereenkomst en de te leveren bijdrage aan de besparingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering door het aantal werknemers te verminderen tegen 2014, was het niet mogelijk om voor diversiteit streefcijfers met een structureel karakter vast te leggen. Het VEA hanteerde voor eind 2013 een streefcijfer van 3,3 % medewerkers met een migratieachtergrond. Voor medewerkers met een arbeidshandicap bedroeg het streefcijfer eind 2013 1,7 %.

De Dienst Emancipatiezaken stelde in samenwerking met het VEA een diversiteitscan voor het VEA op.

Het aantal werknemers met een migratieachtergrond en met een arbeidshandicap bij het

Tabel 15: evolutie aandeel kansengroepen in VEA-tewerkstelling

Kansengroepen	Aandeel op 31/12/2011	Aandeel op 31/12/2012	Aandeel op 31/12/2013
Medewerkers van allochtone afkomst	3,3 %	4,8 %	4,6 %
Medewerkers met een arbeidshandicap	1,7 %	1,6 %	1,5 %
Evenredige vertegenwoordiging in hoger en middenkader	N.v.t.*	N.v.t.*	N.v.t.*

* Het VEA heeft maar 1 functie in hoger en middenkader.

VEA werd behouden. Het streefcijfer voor personen met een arbeidshandicap wordt hiermee bijna gehaald. Het streefcijfer voor personen met een migratieachtergrond wordt hiermee met een grote marge gehaald.

De personeelsleden van het VEA werden sensibiliseerd voor gelijke kansen en diversiteit. Communicatie van de Dienst Emancipatiezaken werd gepubliceerd op het intranet en/of het prikbord. De nieuwe werknemers werden ingelicht over het beleid van het VEA rond gelijke kansen en diversiteit.

Voor de vakantiejobs werden de personen uit kansengroepen in het bijzonder aangemoedigd om zich kandidaat te stellen. Bij selectie wordt de voorkeurregel gehanteerd. Het VEA sloot een contract voor vakantiewerk met 2 personen met een migratieachtergrond.

Het VEA maakte in 2013 een actieplan re-integratie van langdurig zieken op.

Het VEA voerde een gelijke-kansen-en-diversiteitsbeleid dat inspeelt op de behoeften. Het neemt voor relevante zaken deel aan de Commissie Emancipatiezaken.

De bij het VEA actieve A2-functies zijn eind 2013 als volgt ingevuld: 3 vrouwen en 3 mannen.

Het VEA heeft een globaal preventieplan 2011-2015 opgemaakt. De vertaling in concrete acties die aansluiten bij de actuele situatie rond het welzijn op het werk gebeurt in een jaaractieplan. Op het EOC van 2 december 2013 werd de uitvoering van het jaaractieplan 2013 besproken en werd het jaaractieplan 2014 goedgekeurd. Bij de voorstelling van de welzijnsenquête begin 2013 bleek dat het VEA boven het gemiddelde scoorde op vlak van algemeen welzijn op het werk. Wel werden enkele aandachtspunten aangehaald voor de EPB-cel op vlak van psychosociale belasting. In 2013 werd dan ook hieromtrent een eerste aanzet ontwikkeld, die in 2014 verder wordt uitgewerkt in concrete maatregelen.

Het VEA besteedt in haar processen veel aan-

dacht aan belanghebbenden- en stakeholdermanagement waarbij de belangen van de diverse (externe) belanghebbenden mee worden afgewogen in de strategieontwikkeling en -implementatie. Belanghebbendenmanagement wil waarborgen scheppen voor de realisatie van de organisatiedoelstellingen. In 2013 heeft het belanghebbendenmanagement zich vooral geconcentreerd rond volgende processen en acties:

- Implementatie van de ondersteuningssystemen voor de milieuvriendelijke energieproductie (berekening van de onrendabele toppen en bandingfactoren).
- Uitwerking van het actieplan hernieuwbare energie 2020/2050.
- Certificering installateurs kleinschalige hernieuwbare energie installaties.
- Formulering van een langetermijnvisie (2050) voor ons energiesysteem.
- Implementatie van het Energierenovatieprogramma 2020.
- Bereiken kwetsbare doelgroepen via middenveldorganisaties.
- Omzetting energie-efficiëntierichtlijn.
- Evaluatie van de energieprestatieregeling.
- Aanscherping energieprestatie-eisen, minimumaandeel hernieuwbare energie, bepalen kostenoptimum, BEN-gebouwen
- Evaluatie van het energieprestatiecertificatensysteem voor residentiële en publieke gebouwen.
- Invoering centraal examen energiedeskundigen.
- Nieuwe energiebeleidsvereenkomsten energie-intensieve industrie.
- KMO energie-efficiëntie actieplan.

2. Het VEA wil bij de uitvoering van zijn kerntaken meetbare efficiëntiewinsten realiseren door een verbetertraject op te zetten

- *Effectindicator: Personeelseffectief van het agentschap in VTE en koppen.*
- *Streefnorm: Status quo aantal VTE's eind 2015 t.o.v. juli 2009 en -5 % in koppen in juli 2014 t.o.v. juli 2009, voor zover hiervoor geen andere beslissing werd genomen door de Vlaamse Regering of geen compensatie kan worden gevonden binnen het beleidsdomein of de Vlaamse overheid.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema.*

2.1. Vermindering van de personeelsbehoeften van het VEA voor de processen die in de nutsmatrix voor het agentschap als afstootbare processen of processen met een beperkte meerwaarde voor het Vlaamse energiebeleid worden gecatalogeerd

- *Prestatie-indicator: Personeelsinzet voor processen die volgens de nutsmatrix 2010 een beperkte meerwaarde hebben of als afstootbaar worden gecatalogiseerd.*
- *Prestatienorm: Eind 2015 wordt voor deze processen geen personeel meer ingezet.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema.*

In 2013 heeft de Vlaamse Regering beslist dat het personeelsbestand in koppen over de periode juli 2009 – juli 2014 binnen ieder beleidsdomein moet dalen met 6,5%. Het beleidsdomein LNE heeft in juni 2013 deze doelstelling al bereikt.

Om het toenemende werkvolume met minder personeel binnen de gestelde prestatienormen te kunnen verwerken, optimaliseert het agentschap zijn organisatiebeheersing. Eén element is dat ter voorbereiding van de beheersovereenkomst 2011-2015 het agentschap eind 2010 zijn (deel)processen met beperkte meerwaarde voor de strategische en operationele doelstellingen voor het Vlaams energiebeleid intern heeft geïnventariseerd in een nutsmatrix. Dit met het oog op een verhoogde efficiëntie van de beschikbare personeelsinzet.

Het agentschap heeft zich geëngageerd om de nodige initiatieven nemen om de personeelsinzet voor de volgende processen af te bouwen, of minstens sterk te verminderen:

- Behandelen van aanvragen van wegovereenkomsten en -vergunningen.
- Adviesverlening aangaande dossiers in het kader van het thema Energie van de Samenwerkingsovereenkomst.

Het eerste proces werd volledig afgebouwd in de loop van 2011. Hiervoor werd een decretaal initiatief genomen.

De afbouw van het tweede proces wordt beoogd in de loop 2014. De huidige Samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind 2013. De Vlaamse Regering heeft in 2013 beslist dat er geen nieuwe Samenwerkingsovereenkomst komt.

Personeel dat vrijkomt door de afbouw van deze processen zal door het agentschap aan de meer prioritaire processen worden toegewezen.

Bij elk jaarlijks ondernemingsplan wordt een document gevoegd dat de geplande personeelsinzet per kernproces in het betreffende werkingsjaar beschrijft. Voor de stand van zaken van het personeelsbestand in 2013. Zie het Ondernemingsplan 2014 van het VEA beschikbaar op www.energiesparen.be/over_vea.

2.2. Jaarlijkse systematische doorlichting van de processen met het oog op mogelijke automatisaties

- *Prestatie-indicator: Jaarlijkse doorlichtingsnota.*
- *Prestatienorm: Jaarlijks beschikbaar op Directieraad van december en bezorgd aan de minister.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd. De doorlichtingsnota 2012 werd op Directieraad van 20 december 2012 goedgekeurd.*

Om efficiëntiewinsten te kunnen boeken, zet het agentschap in op de verdere automatisering van zijn kernprocessen.

De conclusie van de doorlichtingsnota – versie december 2013, luidde als volgt:

"In 2013 werden een aantal analyses uitgevoerd om na te gaan of de EPB-backoffice efficiënter kan:

- *Opvolging dwangsomdossiers*
- *Hoorzittingen EPB-eisen*

De invoering van SharePoint, gekoppeld aan Windows 7 en Office 2010, raakt stilaan in een stroomversnelling, met concrete vragen vanuit verschillende cellen. In 2013 werd verder ervaring opgebouwd rond de mogelijkheden van het samenwerken aan documenten en het gebruik van versiebeheer. Ook het samenwerken met externen werd verder uitgetest.

De voorgestelde rapporteringstool voor de weekplanning wordt nog verder verfijnd op basis van de feedback van de Cel Milieuvriendelijke energieproductie en verder uitgerold in het VEA. Op basis van gebruikers-feedback werden een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de evaluatietool voor premieaanvragen na het uitvoeren van een energiestudie/audit (REG-ODV).

Verder blijft het VEA nieuwe ontwikkelingen op de voet volgen, zoals het Digitaal Tekenplatform (DTP) of de mogelijkheid om de factuurstromen efficiënter te maken via intelligent scannen."

2.3. Uitbouwen van een energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron

- *Prestatie-indicator: Release van de energieprestatiedatabank als authentieke gegevensbron.*
- *Prestatienorm: De energieprestatiedatabank wordt uiterlijk op 31 december 2015 erkend als authentieke bron.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Op schema.*

Een betere dienstverlening door de koppeling van databanken, de integratie van gegevensverkeer en backoffice activiteiten, en de ontwikkeling van een geïntegreerde Vlaamse publieksbalie, is een sleutelproject van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid (invulling ViA-doorbraak Slagkrachtige overheid).

Met de energieprestatiedatabank beschikt het VEA over een elektronische gegevensbron met een schat aan informatie over de energieprestaties van zowel nieuwe als bestaande gebouwen.

Op 9 juli 2013 werd een eerste fase van de nieuwe ontwikkeling voor de energieprestatiedatabank gelanceerd waarbij een koppeling werd gemaakt naar de authentieke bronnen voor de unieke identificatie van natuurlijke personen (via het VKBP) en rechtspersonen (via het VKBO). Bij het aanmelden op de energieprestatiedatabank wordt de identiteit van bestaande en nieuwe gebruikers (zowel energiedeskundigen als verslaggevers) geverifieerd.

Daarnaast werd de energieprestatiedatabank gekoppeld aan de Leer- en Ervaringendatabank (LED) van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming. Voor bestaande en nieuwe registraties van verslaggevers wordt de correctheid van het diploma behaald na 2000 bij het eerste aanmelden geverifieerd met de diplomadatabank. Voor diploma's behaald voor 2000 moet elke verslaggever zijn diploma elektronisch opladen. Het VEA verifieert dit diploma.

Op 29 november 2013 werd een tweede fase gereleased waarbij ook de aangifteplichtigen vermeld in de startverklaring en EPB-aangifte worden geverifieerd met de authentieke bron voor natuurlijke personen (VKBP) en rechtspersonen (VKBO).

In 2013 volgde het VEA het project over de digitale bouwaanvraag van het beleidsveld Ruimtelijke Ordening op. Aangezien dit project nog steeds vertraging oploopt, kan het VEA de aanpassingen die nodig zijn om de digitale vergunningen en meldingen uit het centrale register te kunnen inlezen in de energieprestatiedatabank, pas analyseren in 2014.

2.4. Monitoringtool ontwikkelen voor het meten van efficiëntiewinsten

- *Prestatie-indicator: Beschikbaarheid en meting van set van efficiëntie-indicatoren.*
- *Prestatienorm: De efficiëntie-indicatoren zijn beschikbaar en worden jaarlijks gemeten.*
- *Realisatiegraad eind 2013: Gerealiseerd.*

Vanuit verschillende invalshoeken wordt de Vlaamse administratie aangespoord om efficiënter en effectiever te werken. Uitdaging voor de komende jaren is onze inspanningen op dat vlak zichtbaarder en meetbaar te maken.

Het in kaart brengen van de efficiëntie van het functioneren van een Vlaamse administratie is geen evidentie, maar daarom niet minder belangrijk.

Het VEA heeft in 2012 een aanpak ontwikkeld waarbij vier globale categorieën van processen werden geïdentificeerd waaraan VTE wordt toegewezen met het oog op efficiëntiemetingen of het meer zichtbaar maken van de VTE-inzet, namelijk een blok met volumegeërichte processen, de beleidsondersteuning, het stakeholderoverleg en een blok met overige processen.

In 2013 werden de finale volumegeërichte outputindicatoren van 2012 gefinaliseerd (1-meting) en afgezet tegenover de indicatoren van 2011 (0-meting beschikbaar begin 2012). De bruikbaarheid ervan is tevens geanalyseerd. Op de Directieraad van september 2013 zijn de resultaten van de metingen voor volumeindicatoren besproken en positief beoordeeld.

In de loop van 2013 werd verder gewerkt aan de identificatie van de VTE die worden ingezet op beleidsondersteuning en het stakeholderoverleg.

Bedoeling is ervaring op te doen met efficiëntie-indicatoren en bovengenoemde tool de komende jaren in de praktijk uit te testen teneinde de bruikbaarheid te kunnen evalueren en vervolgens eventueel verder te optimaliseren.

Met deze tool tracht het VEA in te spelen op de doelstellingen (in het bijzonder het deelproject inzake efficiëntie-indicatoren) van het sleutelproject Barometer van Slagkrachtige Overheid (onderdeel van het Meerjarenplan Slagkrachtige overheid - invulling ViA-doorbraak Slagkrachtige overheid) dat op niveau Vlaamse overheid wordt uitgewerkt.

Uitvoering van de begroting 2013

De financiële middelen voor de uitvoering van de beheersovereenkomst van het VEA (entiteit LE0) zijn afkomstig uit de algemene uitgavenbegroting en van het Energiefonds.

De middelen uit de algemene uitgavenbegroting waren in 2013 verdeeld over de programma's LA en LE. Ook het Energiefonds resorteerde in 2013 onder programma LE van het middelen- en het uitgavendecreet 2013.

De uitgaven zijn verdeeld over vijf begrotingsartikels:

Apparaatkredieten VEA:

- LE0/1LA-F-2-Z/LO - Lonen
- LE0/1LA-F-2-Z/WT - Werking en toelagen

Energiebeleidskredieten:

- LE0/1LE-F-2-A/WT - Werking en toelagen – Milieuvriendelijke energieproductie
- LE0/1LE-F-2-B/WT - Werking en toelagen – Energie-efficiëntie
- LE0/1LE-F-4-C/WT - Werking en toelagen – Impulsprojecten energiebeleid (uitsluitend het onderliggend Energiefonds)

De reële uitgaven hadden in 2013 betrekking op 73,8 miljoen euro vastleggingen tegenover 66,1 miljoen euro betalingen. Deze middelen vertegenwoordigen tevens bijna alle uitgaven van het beleidsveld Energie.

Hiervan werd 55,0 miljoen euro vastleggingen en 55,8 miljoen euro betalingen ingezet voor het ontlasten van de nettatarieven die gekoppeld zijn aan de REG-openbaredienstverplichtingen (actieverplichtingen) van de netbeheerders, zijnde hun REG-premies, de sociale dakisolatieprojecten en de energiescans.

Benutting van de door het Vlaams Parlement geopende vastleggingskredieten

De benutting van de door het Vlaams Parlement geopende kredieten bedraagt 96,11 %. Wegens de overdraagbaarheid naar volgende jaren van het saldo op variabele kredieten (Energiefonds) en op basisallocaties met een begrotingsruiter, zijn deze posten buiten beschouwing gelaten.

Gerealiseerde ontvangsten van het Energiefonds in 2013

Het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziet in

de oprichting van het Energiefonds (begrotingsfonds in de zin van artikel 12 van het Rekendecreet). Aan dit fonds werden in 2013 een aantal administratieve geldboetes toegewezen in het kader van het handhavingsbeleid van:

- de groenestroom- en warmtekrachtcertificatensystemen;
- de overige elementen van de energiemarktwerking;
- de energieprestatiecertificatensystemen (publieke gebouwen, bestaande residentiële gebouwen en bestaande niet-residentiële gebouwen);
- de energieprestatieregelgeving;
- de REG- en sociale openbaredienstverplichtingen;
- retributies in kader van het centraal examen voor energiedeskundigen.

De gerealiseerde toegewezen ontvangsten van het Energiefonds bedroegen in 2013: 9.884.295 euro (2012: 2.090.251 euro - 2011: 1.088.256 euro - 2010: 854.592 euro).

De inkomsten van 2013 zijn verdeeld als volgt:

- 7.173.700 euro (handhaving energiemarktwerking waaronder niet-inlevering groenestroom- en warmtekrachtcertificaten);
- 76.347 euro (handhaving energieprestatiecertificatensystemen);
- 2.548.449 euro (handhaving energieprestatieregelgeving);
- 68.860 euro (retributies ikv centraal examen energiedeskundigen);
- 16.939 euro terugstortingen en diverse ontvangsten.

Gerealiseerde uitgaven in 2013 inzake de apparaatskredieten en beleidskredieten (inclusief de beleidsuitgaven op het Energiefonds)

De uitgaven worden hieronder onderverdeeld in:

- de eigen apparaatuitgaven van het VEA en de overige energiebeleidsuitgaven die door het agentschap worden beheerd;
- de vijf begrotingsartikels (zie hoger) waarvan kredieten worden geopend door het Vlaams Parlement (beperkt tot een raming voor wat betreft het Energiefonds);
- de onderliggende basisallocaties.

Aandachtspunten:

- De saldi op de variabele kredieten van het Energiefonds (geldig voor alle begrotingsfondsen) werden overgedragen naar 2014 (zie *);
- De niet-aangewende vastleggingskredieten met een decretaal voorziene begrotingsruiter werden overgedragen naar 2014 (zie **).

Tabel 16 : apparaatuitgaven van het VEA

Apparaatuitgaven (in duizend euro)	Vastleggingen	Betalingen
LE0/1LA-F-2-Z/LO – Lonen	3794	3787
LA400 (Lonen)	3794	3787
LE0/1LA-F-2-Z/WT – Werking en toelagen	1417	1361
LA401 (Algemene werkingskosten)	178	161
LA402 (Informatica-werkingskosten)	1024	931
LA404 (Informatica-investeringen)	215	269
LA403 (Overige investeringen)	0	0
Totaal	5211	5148

Tabel 17: energiebeleidsuitgaven beheerd door het VEA

Energiebeleidsuitgaven (in duizend euro)	Vastleggingen	Betalingen
LE0/1LE-F-4-C/WT – Werking en toelagen – Impulsprojecten energiebeleid	5635	3654
LE400/418 (Energiefonds)	*5635	*3654
LE0/1LE-F-2-A/WT – Werking en toelagen – Milieuvriendelijke energieproductie	6936	224
LE413 (Groene warmte)	**6712	0
LE405 (Subsidie vzw Cogen Vlaanderen)	134	134
LE406 (Subsidie vzw ODE Vlaanderen)	90	90
LE419 (Overige subsidies)	0	0
LE421 (Banking groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten)	**0	0
LE0/1LE-F-2-B/WT – Werking en toelagen – Energie-efficiëntie	55.996	57.084
LE401 (Overige werkings- en communicatiekosten)	502	383
LE403 (Overeenkomsten)	463	518
LE414 (Sociale dakisolatieprojecten)	**50.787	51.913
LE417 (Energiescans)	**3692	3540
LE409 (Energiepremies woningen)	**506	339
LE412 (Subsidies aan SVK's - uitdovend)	0	272
LE408 (Demonstratieprojecten - uitdovend)	0	0
LE407 (Overige subsidies)	0	73
LE411 (Waarborgstellingen leningen FRGE)	0	0
LE420 (Rentesubsidies aan lokale entiteiten voor leningen FRGE)	46	46
Totaal	68.567	60.962

Overzicht Energiefonds

De uitvoering van de begroting 2013 geeft volgende resultaten inzake de totaal beschikbare middelen op jaarbasis, de afbouw van het encours op openstaande vastleggingen en de overgedragen saldo's van het Energiefonds.

Tabel 18 : financiële bewegingen op het Energiefonds in 2013

Kredieten Energiefonds (in duizend euro)	Onbelaste vastleggings-kredieten	Som belaste en onbelaste betalings-kredieten	Evolutie encours
Overgedragen saldo 1.1.2013	2976	15.347	12.371
Inkomsten	9884	9884	n.v.t.
Annuleringen encours vorige jaren	1447	n.v.t.	-1447
Totaal beschikbare kredieten (saldo + inkomsten + annuleringen)	14.307	25.231	n.v.t.
Uitgaven	-5635	-3654	-1981
Overgedragen saldo 1.1.2014	8672	21.577	12.905

Personeel

- 1. Personeelsbestand (toestand 31 december 2013)**
- 2. Personeelsplan (toestand 31 december 2013)**

Voor bovengaaude, zie hoofdstuk 7 van het Ondernemingsplan 2014 beschikbaar op:
www.energiesparen.be/over_vea

Vorbereiden van de antwoorden op parlementaire vragen

Overzicht schriftelijke vragen waarvoor in 2013 inhoudelijke input werd gegeven

Schriftelijke vragen van 2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
136	Energierenovatieprogramma 2020 - Stand van zaken	14/12/2012	08/01/2013	04/01/2013
173	Vlaamse Overheid - Steun aan verenigingen	18/12/2012	15/01/2013	07/01/2013
140	Verhuur woningen - Attesten en certificaten	21/12/2012	14/01/2013	14/01/2013
141	Verkoop woningen - Attesten en certificaten	21/12/2012	14/01/2013	14/01/2013
151	Dakisolatiepremie - Stand van zaken	08/01/2013	18/01/2013	11/01/2013
154	Projecten met overheidssteun - Oost-Vlaanderen	08/01/2013	18/01/2013	18/01/2013
156	Energiezuinige woningen - Onroerende voorheffing	08/01/2013	18/01/2013	17/01/2013
232	Loterijsubsidies 2012 - Verdeling	08/01/2013	25/01/2013	11/01/2013
162	Huurwoningen - Dakisolatie	09/01/2013	21/01/2013	17/01/2013
163	Energieprestatiecertificaten - Controles	09/01/2013	21/01/2013	21/01/2013
164	EPB-eisen - Sancties bij niet-naleving	09/01/2013	21/01/2013	15/01/2013
166	Premie netbeheerders dak- of zoldervloerisolatie - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	14/01/2013
167	Premie netbeheerders muurisolatie - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	15/01/2013
168	Premie netbeheerders kelder- of vloerisolatie - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	17/01/2013
169	Premie netbeheerders hoogrendementsbeglazing - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	17/01/2013
170	Premie netbeheerders warmtepomp - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	18/01/2013
171	Premie netbeheerders zonneboiler - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	17/01/2013
172	Premie netbeheerders condensatieketel voor beschermde afnemers - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	17/01/2013
173	Premie netbeheerders wasmachine of koelkast voor beschermde afnemers - Stand van zaken	09/01/2013	21/01/2013	18/01/2013
179	Energiedeskundige - Centraal examen	09/01/2013	22/01/2013	22/01/2013
195	Bio methaan - Mogelijk gebruik als aardgas	15/01/2013	25/01/2013	24/01/2013
213	Windmolenprojecten - Ontwikkelaars en omwonenden	24/01/2013	06/02/2013	05/02/2013
229	Windturbines haven Antwerpen - Studie	29/01/2013	12/02/2013	13/02/2013
226	Methaangaswinningen Limburg - Vergunningen	30/01/2013	11/02/2013	07/02/2013
243	Subsidiëring zonnepanelen - Evaluatie"	31/01/2013	13/02/2013	13/02/2013
257	Vlaamse overheid - Jaarverslagen	31/01/2013	20/02/2013	07/02/2013
207	Pestgedrag - Geïntegreerd beleid	04/02/2013	15/02/2013	07/02/2013
241	Centrumsteden - Subsidiëring	06/02/2013	20/02/2013	07/02/2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
255	Fonds ter Reductie van de Globale energiekost - Lokale entiteiten	06/02/2013	18/02/2013	14/02/2013
258	Offshore windenergie - Distributie	06/02/2013	20/02/2013	19/02/2013
267	Energiescans - Stand van zaken	14/02/2013	22/02/2013	22/02/2013
268	Sociale dakisolatiepremie - Stand van zaken	14/02/2013	22/02/2013	22/02/2013
269	Budgetmeters - Oplaadpunten	14/02/2013	22/02/2013	22/02/2013
271	Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie - Subsidies	14/02/2013	25/02/2013	25/02/2013
280	Dakisolatiepremie - Stand van zaken	21/02/2013	28/02/2013	28/02/2013
288	Sociale dakisolatieprojecten - Evaluatie	21/02/2013	28/02/2013	27/02/2013
292	Windturbines - Compensatievergoeding hinder omwonenden	21/02/2013	28/02/2013	25/02/2013
299	Energieprestatiecertificaat - Berekeningssoftware - Meetapparatuur	26/02/2013	08/03/2013	08/03/2013
300	Rationeel energiegebruik - Sensibilisering	27/02/2013	11/03/2013	08/03/2013
313	Vlaamse ambtenaren - Selectie en evaluatie door externe bureaus	28/02/2013	08/03/2013	04/03/2013
305	Gratis elektriciteit - Rechtzettingstermijn bij niet-toekenning	01/03/2013	13/03/2013	05/03/2013
331	Overheidsopdrachten en subsidiereglementen - Non-discriminatieclausule	05/03/2013	16/03/2013	12/03/2013
317	Gebouwen Vlaamse overheid - Energiezuinigheid	06/03/2013	07/03/2013	07/03/2013
338	Projecten met overheidssteun - Provincie Antwerpen	06/03/2013	20/03/2013	19/03/2013
339	Projecten met overheidssteun - Provincie Oost-Vlaanderen	06/03/2013	20/03/2013	19/03/2013
340	Projecten met overheidssteun - Provincie West-Vlaanderen	06/03/2013	20/03/2013	19/03/2013
341	Projecten met overheidssteun - Provincie Limburg	06/03/2013	20/03/2013	19/03/2013
342	Projecten met overheidssteun - Provincie Vlaams-Brabant	06/03/2013	20/03/2013	19/03/2013
344	BIPV-panelen - Ondersteuning	08/03/2013	20/03/2013	20/03/2013
350	Resolutie kinderarmode - Woon-en energiebeleid	11/03/2013	19/03/2013	15/03/2013
353	Windplan Vlaanderen - Stand van zaken	13/03/2013	22/03/2013	21/03/2013
350	Vlaamse overheid- Inspectiediensten	15/03/2013	25/03/2013	15/03/2013
348	Bevriezing distributietarieven energie - Impact	15/03/2013	15/03/2013	15/03/2013
370	Budgetmeters - Plaatsing	25/03/2013	04/04/2013	25/03/2013
372	Energieprestatiecertificaat - Verkoop en verhuur niet-residentiële gebouwen	26/03/2013	05/04/2013	03/04/2013
376	Energieprestatiecertificaten - Stand van zaken	27/03/2013	05/04/2013	04/04/2013
379	Geothermische energie - Stand van zaken	29/03/2013	10/04/2013	09/04/2013
381	Grensoverschrijdende projecten voor energietransport - Versnelde procedures	29/03/2013	10/04/2013	10/04/2013
388	Sas Van Roverij m.b.t. interne staatshervorming- Impact op beleidsniveaus	03/04/2013	16/04/2013	16/04/2013
393	Windenergie - Evolutie	04/04/2013	17/04/2013	15/04/2013
415	Gelijke kansen - Toegankelijkheid van informatie	16/04/2013	15/04/2013	16/04/2013
391	Begrotingscontrole 2013 - Betalingen 2012	17/04/2013	23/04/2013	18/04/2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
404	Netbeheerders - REG-premies aan bedrijven	18/04/2013	26/04/2013	23/04/2013
407	Groenestroomcertificaten - Stand van zaken	18/04/2013	26/04/2013	24/04/2013
408	Groenestroomcertificaten - stand van zaken'	18/04/2013	26/04/2013	24/04/2013
409	Warmtekrachtcertificaten - Stand van zaken	18/04/2013	26/04/2013	23/04/2013
410	Warmtekrachtcertificaten - Stand van zaken (2)	18/04/2013	26/04/2013	24/04/2013
411	Hernieuwbare energie - Studie	18/04/2013	26/04/2013	23/04/2013
416	Energiedeskundigen - Centraal examen	18/04/2013	26/04/2013	26/04/2013
425	Gratis elektriciteit - Optimalisering	24/04/2013	04/05/2013	03/05/2013
431	EPC-software - Knelpunten	26/04/2013	08/05/2013	08/05/2013
432	Openbaredienstverplichtingen distributienetbeheerders - Financiering	26/04/2013	10/03/2013	29/04/2013
439	Premie netbeheerders wasmachine of koelkast voor beschermde afnemers - Stand van zaken	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
440	Premie netbeheerders condensatieketel voor beschermde afnemers - Stand van zaken	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
441	Premie netbeheerders zonneboiler - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
442	Premie netbeheerders warmtepomp - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
443	Premie netbeheerders hoogrendementsbeglazing - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
444	Premie netbeheerders kelder- of vloerisolatie - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
445	Premie netbeheerders muurisolatie - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
447	Premie netbeheerders warmtepomp - Stand van zaken (2)	02/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
446	Premie netbeheerders dak- of zoldervloerisolatie - Stand van zaken (2)	03/05/2013	15/05/2013	14/05/2013
426	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten - Subsidiëring	03/05/2013	08/05/2013	03/05/2013
451	Hernieuwbare energie - Beleidskader	03/05/2013	15/05/2013	13/05/2013
679	Vlaamse overheid - Ad-hocsubsidiëring projecten	03/05/2013	17/05/2013	17/05/2013
413	Vlaamse overheid - Schadevergoedingen BW art. 1382	06/05/2013	15/05/2013	07/05/2013
463	Sociale dakisolatieprojecten - Overleg	13/05/2013	20/05/2013	15/05/2013
464	EPB-eisen nieuwbouw - Stappenplan	13/05/2013	20/05/2013	15/05/2013
469	Actieplan Groene Warmte - Warmentetten	14/05/2013	23/05/2013	23/05/2013
502	Vlaamse overheid - Boetesystemen	16/05/2013	24/05/2013	24/05/2013
478	Energieprestatiecertificaat - Klachten	21/05/2013	29/05/2013	29/05/2013
479	Energiedeskundige - Kwaliteitscontrole	21/05/2013	29/05/2013	29/05/2013
480	Energieprestatiecertificaat - Overlegging	21/05/2013	29/05/2013	29/05/2013
482	Berekening E-peil - Zonnepanelen op bijgebouw	21/05/2013	30/05/2013	23/05/2013
539	Vlaamse overheid - Externe communicatiebureaus	21/05/2013	11/06/2013	05/06/2013
504	Budgetmeters - Stand van zaken' (2)	03/06/2013	11/06/2013	03/06/2013
520	Energieprestatieregelgeving - Boetes	04/06/2013	14/06/2013	12/06/2013
521	Groenestroomproductie - Photovoltaïsche zonnepanelen	04/06/2013	14/06/2013	06/06/2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
569	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwa-draat - Bedrijfssteun	12/06/2013	19/06/2013	12/06/2013
537	Inplanting windturbines - Maatheide Lommel	17/06/2013	28/06/2013	17/06/2013
	Stelsels van politiek verlof en dienstvrijstelling	21/06/2013	10/07/2013	01/07/2013
533	Buitenmuur- en vloerisolatie – Stand van zaken	27/06/2013	27/06/2013	27/06/2013
536	Dakisolatiepremie – Stand van zaken	27/06/2013	27/06/2013	27/06/2013
552	Isolatiepremies – Aanvragen 2012	27/06/2013	27/06/2013	28/06/2013
556	Premie netbeheerders zonneboiler – Stand van zaken (3)	27/06/2013	27/06/2013	27/06/2013
557	Premie netbeheerders warmtepomp – Stand van zaken (3)	27/06/2013	27/06/2013	28/06/2013
558	Premie netbeheerders hoogrendementsbeglazing – stand van zaken (3)	27/06/2013	27/06/2013	28/06/2013
	Adviesorganen - Werking en evaluatie (aanvullend antwoord)	28/06/2013	14/08/2013	17/07/2013
559	Premie netbeheerders kelder- of vloerisolatie – Stand van zaken (3)	01/07/2013	01/07/2013	01/07/2013
560	Premie netbeheerders condensatieketel voor beschermde afnemers – Stand van zaken (3)	01/07/2013	01/07/2013	01/07/2013
561	Premie netbeheerders muurisolatie – Stand van zaken (3)	01/07/2013	01/07/2013	01/07/2013
562	Premie netbeheerders dak- of zoldervloerisolatie – Stand van zaken (3)	01/07/2013	01/07/2013	01/07/2013
563	Premie netbeheerders wasmachine of koelkast voor beschermde afnemers – Stand van zaken (3)	01/07/2013	01/07/2013	01/07/2013
580	Kantoren Vlaamse overheid - Planten	01/07/2013	02/07/2013	02/07/2013
581	Biogasinstallaties - Ondersteuning - Rendement	01/07/2013	15/07/2013	05/07/2013
689	Commissies en raden - Kostprijs en samenstelling	01/07/2013	14/08/2013	17/07/2013
593	Eengemaakte elektriciteitsmarkt - Regionale samenwerking	05/07/2013	17/07/2013	17/07/2013
594	Hernieuwbare energiebronnen	05/07/2013	17/07/2013	15/07/2013
595	Elektriciteit - Prijszetting	05/07/2013	17/07/2013	15/07/2013
596	Energieneutrale woningen - Aanmoedigingsbeleid	09/07/2013	19/07/2013	18/07/2013
601	Energiedeskundigen - Centraal examen	09/07/2013	02/09/2013	26/08/2013
863	Beleidsdomeinen - Inning boetes	15/07/2013	19/08/2013	16/07/2013
741	Beleidsdomeine LNE - Subsidiëringen	16/07/2013	16/08/2013	22/07/2013
910	Vlaamse overheid - Verbrekingsvergoedingen	18/07/2013	21/08/2013	18/07/2013
619	Biogasinstallaties - Rentabiliteit en milieu-impact	22/07/2013	12/08/2013	22/07/2013
621	Groenestroomcertificaten - Stand van zaken	22/07/2013	02/09/2013	20/08/2013
624	Projecten met overheidssteun - Stand van zaken	30/07/2013	01/09/2013	27/08/2013
753	Vlaamse Overheid - Publicaties	16/08/2013	28/08/2013	21/08/2013
610	Vlaamse overheid - Jobstudenten	26/08/2013	26/08/2013	27/08/2013
637	Energiewinning uit rioolwater - Proefproject	27/08/2013	09/09/2013	02/09/2013
640	Energiearmoede - Sociale openbaredienstverplichtingen	27/08/2013	09/09/2013	06/09/2013
641	Energiearmoede - Initiatieven	27/08/2013	09/09/2013	09/09/2013
642	Energiearmoede - Initiatieven (2)	27/08/2013	09/09/2013	09/09/2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoorddatum	Antwoorddatum
644	Groenestroomproductie - Fotovoltaïsche zonnepanelen (2)	27/08/2013	09/09/2013	29/09/2013
645	Micro-WKK-installaties - Stand van zaken	27/08/2013	09/09/2013	30/08/2013
648	Energie-efficiëntie - GreenLight-programma	27/08/2013	09/09/2013	29/08/2013
650	Europees Greenlight-programma - Greenlight-endorsers	27/08/2013	06/09/2013	29/08/2013
653	Premie netbeheerders dak- of zoldervloerisolatie - Stand van zaken	27/08/2013	06/09/2013	29/08/2013
665	Energieprestatiecertificaat - Erkende deskundigen	28/08/2013	06/09/2013	02/09/2013
666	Minimumlevering aardgas - Evaluatie	28/08/2013	06/09/2013	05/09/2013
686	Knelpuntberoepen - Onderhoudstechnici windturbines	03/09/2013	13/09/2013	11/09/2013
689	Zonnepanelen - Garantie	03/09/2013	13/09/2013	11/09/2013
692	Energiedeskundigen - Opleiding	10/09/2013	16/09/2013	16/09/2013
700	Zonneboilers - Premies netbeheerders	10/09/2013	20/09/2013	18/09/2013
	Vlaamse Overheid - Reclamecampagnes	11/09/2013	08/10/2013	02/10/2013
708	Kyotoprotocol - Uitvoering	13/09/2013	27/09/2013	27/09/2013
705	Premie netbeheerders zonneboiler - Stand van zaken	16/09/2013	23/09/2013	20/09/2013
709	Hernieuwbare energie - Stand van zaken (2)	16/09/2013	23/09/2013	20/09/2013
710	Huurwoningen - Dakisolatie (3)	16/09/2013	23/09/2013	20/09/2013
712	Budgetmeters - Oplaadpunten	17/09/2013	26/09/2013	25/09/2013
714	Goedkope energieleningen - Stand van zaken	19/09/2013	27/09/2013	27/09/2013
715	Korting bon energiezuinige huishoudtoestellen - Evaluatie	19/09/2013	27/09/2013	25/09/2013
5	Aardgasdistributienet - Dekkingsgraad	30/09/2013	07/10/2013	04/10/2013
7	Hoogrendementsbeglazing - premie netbeheerders	30/09/2013	07/10/2013	03/10/2013
11	Gratis kWh - Optimalisatie	01/10/2013	08/10/2013	07/10/2013
12	Dakisolatie bij appartementsgebouwen - Stand van zaken	01/10/2013	08/10/2013	03/10/2013
13	Dakisolatiepremie - Stand van zaken	01/10/2013	08/10/2013	04/10/2013
21	Premie netbeheerders kelder- of vloerisolatie - Dossiers 2012	04/10/2013	15/10/2013	04/10/2013
22	Windturbines - Stand van zaken	04/10/2013	15/10/2013	11/10/2013
27	Beleid inzake rationeel energiegebruik (REG) - Tewerkstelling	07/10/2013	16/11/2013	28/10/2013
31	Biomassastromen - Verwerking	11/10/2013	21/10/2013	18/10/2013
33	Energieprestatiecertificaten - Correctheid	11/10/2013	21/10/2013	21/10/2013
34	Premie netbeheerders - Na isolatie buitenmuur	11/10/2013	21/10/2013	18/10/2013
35	Energie-intensieve bedrijven - Compensatiesteun indirecte emissiekosten	11/10/2013	21/10/2013	14/10/2013
38	Windenergie - Stand van zaken	17/10/2013	25/10/2013	25/10/2013
39	Energiearmoede - Sensibilisering aardgasbudget-meterklanten	18/10/2013	29/10/2013	28/10/2013
47	Rooilijndecreet - Gevelisolatie	23/10/2013	04/11/2013	28/10/2013
51	Premie netbeheerders spouwmuurisolatie - Stand van zaken	24/10/2013	04/11/2013	25/10/2013

NR	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoord-datum	Antwoord-datum
56	Energiebesparing - Rapport Internationaal Energieagentschap	25/10/2013	04/11/2013	30/10/2013
67	Kortingsbon energiezuinige huishoudelijke toestellen - Evaluatie	29/10/2013	07/11/2013	05/11/2013
78	Premie netbeheerders condensatieketel - Dossier 2012	07/11/2013	14/11/2013	12/11/2013
82	Energie-efficiëntie - Benelux-project Urbiscoop	07/11/2013	14/11/2013	13/11/2013
83	Energie-efficiëntie - Stimulering lokale besturen	07/11/2013	14/11/2013	13/11/2013
88	Energieprestatiecertificaten - Controles	08/11/2013	22/11/2013	22/11/2013
95	European Energie Efficiency Fund - Projectaanvraag	18/11/2013	22/11/2013	18/11/2013
107	Databanken energieprestatie - Beschikbaarstelling gegevens	21/11/2013	29/11/2013	28/11/2013
113	Energieloketten - Stand van zaken	27/11/2013	04/12/2013	04/12/2013
115	Energiezuinig wonen - Beleidsaanbevelingen Gezinsbond	27/11/2013	06/12/2013	06/12/2013
119	Resolutie energiearmoede - Opvolging	05/12/2013	16/12/2013	12/12/2012
118	Vlaams Energieagentschap – Terugvordering groenestroomsubsidies	06/12/2013	11/12/2013	10/12/2013
120	Resolutie olie - en gaspieken - Stand van zaken	06/12/2013	16/12/2013	11/12/2013
126	Energiedeskundigen - Centraal examen	11/12/2013	19/12/2013	19/12/2013
127	Test uw EPC-tool - Evaluatie	11/12/2013	19/12/2013	17/12/2013
143	Isolatiepremie - Verenigingen van mede-eigenaars	16/11/2013	31/12/2013	17/12/2013

Overzicht vragen om uitleg en interpellatie waarvoor in 2013 inhoudelijke input werd versterkt

Vragen om uitleg en interpellaties van 2013

Nr	Titel	Datum ontvangst	Uiterste antwoord-datum	Antwoord-datum
482	De overschakeling op 100 procent groene energie	21/12/2012	07/01/2013	07/01/2013
686	De energiebesparende maatregelen ter voorkoming van stroomtekort	24/01/2012	31/01/2013	28/01/2013
709	De studie van 3E inzake bevoorradingszekerheid en energie-efficiëntie	24/01/2013	31/01/2013	28/01/2013
841	Gebruiksvriendelijker maken van de oplaadmogelijkheden van budgetmeterkaarten	21/02/2013	25/02/2013	25/02/2013
926	Het verplicht 's nachts doven van verlichting in niet-residentiële gebouwen	21/02/2013	25/02/2013	25/02/2013
972	Ontbrekende kwaliteitseisen voor installateurs van kleinschalige energiesystemen en over de toekenning van premies aan gecertificeerde installateurs	21/02/2013	25/02/2013	25/02/2013
975	Brandbare zonnepanelen	21/02/2013	25/02/2013	25/02/2013
1000	Energiegebruik in scholen	28/02/2013	07/03/2013	04/03/2013
1340	Goedkopere leningen via energiebeleids overeenkomst met kredietgevers met het oog op energiezuinig bouwen	11/04/2013	15/04/2013	15/04/2013
1413	De werking van EPB-software	11/04/2013	18/04/2013	17/04/2013
1366	Noodzaak energietransitie	15/04/2013	16/04/2013	16/04/2013
77	Sociale dakisolatie	16/04/2013	19/04/2013	19/04/2013
1701	Mogelijke stijging van energiearmoede ten gevolge van de zware en lange winterperiode	16/05/2013	20/05/2013	17/05/2013
1904	Het bevriezen van groene stroom- en warmtekrachtcertificaten	13/06/2013	17/06/2013	17/06/2013
2127	De problematiek van de niet-aanrekening van een netvergoeding door vijf stroomleveranciers	18/09/2013	23/09/2013	20/09/2013
92	De participatiemogelijkheid op het vlak van wind-energie	03/10/2013	07/10/2013	04/10/2013
438	het arrest nr. 154/2013 van het Grondwettelijk Hof van 13 november	29/11/2013	02/12/2013	29/11/2013

Uitvoering ondernemingsplan 2013

Monitoringtabel eind december 2013 als bijlage opgenomen.